

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
"ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ-ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ"

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΜΑΣΤΕΡ

**ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΑΓΟΡΕΣ
ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΟΝ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ -
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ:
ΑΤΕbank - ΠΕΙΡΑΙΩΣ**

ΣΑΡΑΚΙΝΙΔΟΥ ΒΑΡΒΑΡΑ

επιβλέπων καθηγητής
ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

ΤΡΙΠΟΛΗ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	2
ΣΥΝΟΨΗ.....	3
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	7
ΤΡΑΠΕΖΕΣ - ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ - ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΤΩΝ ΝΕΟΤΕΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ.....	7
1.1 : Τράπεζες: Ιστορική αναδρομή.....	7
1.2: Οι πρώτες τράπεζες στην Ελλάδα των νεότερων χρόνων.....	9
1.3: Ο ρόλος των τραπεζών στην εθνική οικονομία.....	12
1.4: Μέτρηση κερδοφορίας και αποτελεσματικότητας των τραπεζών.....	15
1.5: Αριθμοδείκτες.....	19
1.5.i: Μέτρηση Κερδοφορίας.....	19
1.5.ii: Μέτρηση Αποτελεσματικότητας.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	22
ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ - ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ - ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΙΙΙ - ΤΑΜΕΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ.....	22
2.1. Θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των τραπεζών.....	22
2.2. Ρυθμιστικές παρεμβάσεις - ο ρόλος της εποπτείας στη διαμόρφωση στρατηγικών τραπεζικής ανάπτυξης.....	24
2.3. Βασιλεία ΙΙΙ.....	27
2.4. Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.....	30
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:	31
ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ - ΕΞΑΓΟΡΕΣ: έννοια - είδη.....	31
3.1. Συγχωνεύσεις - Εξαγορές: Εισαγωγή	31
3.2. Συγχωνεύσεις - Εξαγορές: έννοια - είδη.....	33
3.3. Θεσμικό πλαίσιο συγχωνεύσεων Α.Ε.....	35
3.4. Συγχωνεύσεις - Εξαγορές: αιτίες & κίνητρα.....	39
3.5. Συγχωνεύσεις - Εξαγορές τραπεζών στον ελλαδικό χώρο.....	40
3.6. Πλεονεκτήματα συγχωνεύσεων.....	42
3.7. Μειονεκτήματα συγχωνεύσεων.....	44
3.8. Επιπτώσεις των Εξαγορών και Συγχωνεύσεων στην απασχόληση και στις εργασιακές σχέσεις.....	45
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:.....	47
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ.....	47
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	69
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	71

ΣΥΝΟΨΗ

Στην Ελλάδα, την τελευταία 20ετία, ο τραπεζικός χάρτης έχει αλλάξει σημαντικά, με την σύσταση νέων τραπεζών είτε ως αυτόνομες οντότητες είτε ως προϊόν συγχωνεύσεων-εξαγορών. Επιπλέον, ο παραδοσιακός ρόλος του τραπεζικού συστήματος αντικαταστάθηκε από έναν πιο σύγχρονο που λειτουργεί ανταγωνιστικά και προσφέρει καινοτόμα και ανταγωνιστικά προϊόντα και υπηρεσίες. Οι τράπεζες αποσκοπούν στην αύξηση της πελατειακής τους βάσης και στη μεγιστοποίηση των κερδών τους.

Κύριος σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι να εξεταστεί ο ρόλος των τραπεζών στην εθνική οικονομία κυρίως μέσα από την πολιτική των συγχωνεύσεων-εξαγορών.

Αναλυτικότερα, στην εργασία αρχικά παρουσιάζεται ο ρόλος των τραπεζών στην οικονομία από τα αρχαία χρόνια, έως σήμερα. Ακολουθεί η παρουσίαση του θεσμικού πλαισίου που διέπει τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, το σύνολο των κανόνων βάσει των οποίων οφείλει να δρα και να συμμορφώνεται. Στη συνέχεια εξηγούνται οι όροι "συγχωνεύσεις - εξαγορές" ως πολιτική ενίσχυσης της ανταγωνιστικής θέσης ενός τραπεζικού ιδρύματος. Τέλος, μελετάται η περίπτωση συγχώνευσης της Αγροτικής Τράπεζας (ATEbank) με την Τράπεζα Πειραιώς.

Στην ανάλυση που ακολουθείται, αρχικά οι δύο τράπεζες εξετάζονται ως ξεχωριστές οντότητες και εν συνεχεία ως ενιαίος οργανισμός. Ο στόχος είναι να γίνει διαχρονική σύγκριση μεταξύ τριών οργανισμών (ATE, Πειραιώς, ATE&Πειραιώς) επιλέγοντας τον καλύτερο.

Για την μελέτη αυτή χρησιμοποιήθηκαν δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις των εξεταζόμενων τραπεζικών ιδρυμάτων δίνοντας έμφαση στους δείκτες αποδοτικότητας και κερδοφορίας για την περίοδο 2008-2010, δηλαδή την εμφάνιση της κρίσης στις ΗΠΑ με την κατάρρευση της Lehman Brothers έως την εμφάνιση της κρίσης στην Ελλάδα με την υπογραφή του πρώτου μνημονίου μεταξύ της χώρας και της Τρόικας.

ABSTRACT

For the last 20 years, the banking system in Greece has changed significantly, with the establishment of new banks either as independent entities or as a result of mergers and acquisitions.

Furthermore, the role of banks in the traditional sense has been replaced by a more contemporary form, offering competitive and innovative products and services.

The main purpose of this thesis is to present the role of banks in the national economy through the policy of mergers and acquisitions.

Specifically, in this thesis we present a historical review of the financial system and we explain the role of banks in the national economy since the ancient period. Next, we present the institutional framework governing financial institutions, the set of rules on which they have to comply and act and then we explain the terms "mergers and acquisitions" as a policy of strengthening the competitive position of a banking institute.

Finally, in the last chapter we study the case of the merger between ATEbank and Piraeus bank; initially as individual entities and then as a merged organization.

For this study we use published financial data for the investigated banks and we calculate their efficiency and profitability through financial ratios.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στο ξεκίνημα της φοίτησής μου στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, δεν μπορούσα να φανταστώ τις δυσκολίες που ενέχει ένα τέτοιο εγχείρημα.

Έως το πέρας των σπουδών μου, εργαζόμουν σε θέση ευθύνης σε κατάστημα Τράπεζας με εξαιρετικά μεγάλες απαιτήσεις και με μεγάλες ελλείψεις σε προσωπικό, κάτι που δυσκόλεψε περισσότερο την προσπάθειά μου. Ωστόσο, οι επαγγελματικές δυσκολίες με πείσμωναν να τα καταφέρω επιστρατεύοντας όλες μου τις δυνάμεις, σωματικές και ψυχικές, προκειμένου να ανταπεξέλθω στους ρόλους τόσο της εργαζόμενης συζύγου και μάνας όσο και φοιτήτριας.

Σε αυτή μου την προσπάθεια όμως δεν ήμουν μόνη και γι αυτό θα ήθελα να πω ένα μεγάλο ευχαριστώ στον σύζυγό μου Λευτέρη, ο οποίος όχι μόνο μου συμπαραστάθηκε παροτρύνοντάς με να συνεχίσω αλλά με βοήθησε εμπράκτως, σηκώνοντας πολλές φορές το μεγαλύτερο βάρος των οικογενειακών υποχρεώσεων. Ακόμη, τον ευχαριστώ, γιατί είχε γνώμονα την πρόοδο της οικογενείας μας, ξεπερνώντας κάθε εμπόδιο, δίνοντας ζωντάνια και όρεξη στην αντιμετώπιση κάθε προβλήματος.

Θα ήθελα επίσης να πω στα παιδιά μου, Στέλλα και Ζωή, ένα πολύ μεγάλο ευχαριστώ που είδαν με αγάπη και κατανόηση την προσπάθειά μου χωρίς ποτέ να διαμαρτυρηθούν όταν η μητέρα τους αφιέρωνε στον υπολογιστή ατέλειωτες ώρες, διαβάζοντας και γράφοντας. Αντιθέτως, με παρότρυναν να συνεχίσω, ρίχνοντας κλεφτές ματιές, στην προσπάθειά τους να κατανοήσουν τις έννοιες και τα σύμβολα του διδακτικού υλικού. Εύχομαι και αυτά στη ζωή τους να προσπαθούν πάντα για το καλύτερο και να μην το βάζουν ποτέ κάτω, αλλά με πείσμα να ξεπερνούν τα εμπόδια συνεχίζοντας την προσπάθειά τους.

Αυτήν την εργασία την αφιερώνω με απέραντη αγάπη στους γονείς μου και τους ευχαριστώ που πίστεψαν σε εμένα δίνοντάς μου κουράγιο να συνεχίσω. Επίσης, ευχαριστώ τον αδελφό μου Γιώργο, που με λόγια γεμάτα νόημα και ουσία βοήθησε διώχνοντας από το μυαλό μου τις όποιες μου ανησυχίες, φόβους και ανασφάλειες.

Θέλω να ευχαριστήσω και τη φίλη μου Κωνσταντίνα, που ήταν δίπλα μου όποτε τη χρειάστηκα. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Απόστολο Χριστόπουλο, ο οποίος επέβλεψε την παρούσα διπλωματική εργασία βοηθώντας με την καθοδήγηση, τις παρατηρήσεις και τις συμβουλές του την ολοκλήρωσή της.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία έχει αντικείμενο μελέτης τις εξαγορές και συγχωνεύσεις (Ε&Σ) ως ένα φαινόμενο που συναντάται ολοένα και πιο συχνά στα τελευταία χρόνια, ως αποτέλεσμα του διαρκώς αυξανόμενου ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων και της ανάγκης δημιουργίας μεγαλύτερων σχημάτων με απώτερο στόχο τη διατήρηση της θέσης τους στην αγορά και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους .

Ως αντικείμενο μελέτης οι Ε&Σ έχουν απασχολήσει αρκετούς οικονομολόγους καθώς από αυτές δεν επηρεάζονται μόνο οι ίδιες οι τράπεζες αλλά έμμεσα και άλλα μέρη της οικονομίας. Οι εργαζόμενοι στις υπό συγχώνευση τράπεζες είναι οι πρώτοι που δέχονται άμεσα τις επιπτώσεις μιας τέτοιας συμφωνίας, τα αποτελέσματα της οποίας επιδρούν και στους άλλους πολίτες και επιχειρήσεις, είτε ως καταναλωτές είτε ως επενδυτές.

Στην παρούσα μελέτη εξετάζεται η περίπτωση συγχώνευσης της ΑΤΕbank με την Τράπεζα Πειραιώς, η οποία αποτελεί την πρώτη μεγάλη συμφωνία μετά την κρίση που εμφανίστηκε στην χώρα το καλοκαίρι του 2010. Μάλιστα, για τη συγκεκριμένη συγχώνευση υπήρξε και προσωπικό ιδιαίτερο ενδιαφέρον από μέρους μου ως εργαζόμενη για σειρά ετών στην ΑΤΕbank.

Η εργασία χωρίζεται σε τέσσερα κεφάλαια: Το πρώτο κεφάλαιο, χωρίζεται σε πέντε ενότητες και έχει ως στόχο μια σύντομη ιστορική αναδρομή και παρουσίαση των βασικών εννοιών του τραπεζικού συστήματος, την εξέλιξή τους και το ρόλο που διαδραματίζουν στην εθνική οικονομία. Επίσης γίνεται αναφορά στις πιο σημαντικές ελληνικές τράπεζες μεταξύ των οποίων και η Αγροτική Τράπεζα ενώ στο τέλος, παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο προσδιορίζεται η αποδοτικότητα και η κερδοφορία των τραπεζών.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, χωρίζεται σε τέσσερις ενότητες, όπου αρχικά αναλύεται το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις τράπεζες και περιγράφονται οι εποπτικές αρχές που ελέγχουν τις δραστηριότητές τους. Εξετάζεται το κανονιστικό πλαίσιο που προετοιμάζεται ως Βασιλεία III ενώ γίνεται σύντομη ανάλυση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας ολοκληρώνοντας έτσι, την παρουσίαση του κανονιστικού πλαισίου που διέπει το ευρύτερο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Ακολούθως, στο τρίτο κεφάλαιο μέσα από οκτώ ενότητες, εξηγούνται οι έννοιες των Εξαγορών και Συγχωνεύσεων, το θεσμικό πλαίσιο που τις διέπει, τα κίνητρα και οι στόχοι τους. Επίσης, παρουσιάζονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα τέτοιων επιχειρησιακών πρακτικών καθώς και οι παράγοντες που τις επηρεάζουν. Τέλος, γίνεται σύντομη αναφορά στις

συγκριτικές και εξαγορές των τελευταίων χρόνων στην Ελλάδα.

Τέλος, στο τέταρτο κεφάλαιο, γίνεται η ανάλυση με χρηματοοικονομικούς δείκτες των συγκριμένων τραπεζών που αποτελούν αντικείμενο μελέτης της εργασίας αυτής. Οι ΑΤΕbank και η Τράπεζα Πειραιώς εξετάζονται αρχικά η κάθε μια ξεχωριστά και ακολούθως ως ενιαία τράπεζα, ολοκληρώνοντας με τα συμπεράσματα της μελέτης μας σε θεωρητικό επίπεδο και στη χρηματοοικονομική ανάλυση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΤΡΑΠΕΖΕΣ - ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ - ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΤΩΝ ΝΕΟΤΕΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

1.1 : Τράπεζες: Ιστορική αναδρομή

Ως τράπεζα ορίζεται η οικονομική επιχείρηση που θεωρείται ως ο μεσάζοντας μεταξύ κεφαλαιούχων που επιθυμούν να επενδύσουν και οι οποίοι έχουν ανάγκη δανεισμού για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων τους¹.

Η βασική λειτουργία μιας τράπεζας είναι η διαμεσολάβηση μέσω του έντοκου δανεισμού από πλεονασματικές σε ελλειμματικές μονάδες. Δηλαδή, δανείζουν κεφάλαια τα οποία και η ίδια έχει δανειστεί στη διατραπεζική αγορά ή κεφάλαια προερχόμενα από καταθέσεις πελατών της.

Οι πρώτες πραγματικές τραπεζικές εργασίες μπορούν να εντοπιστούν στον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό στην αρχαία Βαβυλώνα με τους «τραπεζίτες» και στο ρωμαϊκό με τους “argentarii”, οι οποίοι δέχονταν καταθέσεις και χορηγούσαν δάνεια, ενώ παράλληλα εκτελούσαν πληρωμές και για λογαριασμό τρίτων.²

Από πολύ νωρίς, πιθανότατα από τον 6ο κιάλας αι. π.Χ., ορισμένοι ιδιώτες συνήθιζαν να καταθέτουν σε αρχαία ελληνικά ιερά (και ιδιαίτερα σ' αυτά με πανελλήνια αναγνώριση, όπως λόγου χάρη τα ιερά του Απόλλωνος στους Δελφούς και στη Δήλο) διάφορα ποσά για φύλαξη. Το φαινόμενο αυτό γνώριζε ιδιαίτερη έξαρση κυρίως σε περιόδους αναταραχών και πολεμικών συρράξεων. Η ιερότητα και το απαραβίαστο των ορίων των ιερών ήταν σεβαστά από όλους και επομένως τα χρήματα αυτά είχαν εδώ τη μεγαλύτερη δυνατή ασφάλεια. Έτσι σιγά σιγά στα ιερά συσσωρεύονταν σημαντικά ποσά. Η συνήθεια της κατάθεσης χρημάτων σε ιερά, που πρόσφερε ασφάλεια όχι όμως και αύξηση των σχετικών κεφαλαίων, περιορίστηκε από τη δράση ορισμένων ευφυών ατόμων. Προσφέροντας τόκο, άρχισαν αυτοί να προσελκύουν τα χρήματα αυτά, αυξάνοντας έτσι το κεφάλαιό τους, πράγμα που σήμαινε και επέκταση του κύκλου των εργασιών τους. Η ενέργεια αυτή, σε συνδυασμό και με την παροχή εκ μέρους τους εντόκων δανείων σε όσους είχαν ανάγκη από «ρευστό», δημιούργησε τις πρώτες τράπεζες.

Ως γνωστόν, ο κυρίαρχος τότε θεσμός της πόλης-κράτους είχε αποτέλεσμα την ύπαρξη μεγάλου

1 www.el.wikipedia.org/wiki

2 Κιόχος,Π.,Παπανικολάου,Γ.,(1990), σελ.143

αριθμού ανεξαρτήτων κρατών, πολλά από τα οποία έκοβαν δικά τους νομίσματα, ποικίλης πραγματικής, ονομαστικής και εμπορικής αξίας. Η κυκλοφορία τόσο πολλών και ανόμοιων ως προς την αξία τους νομισμάτων δυσκόλευε εξαιρετικά τις διάφορες εμπορικές συναλλαγές και έκανε την παρουσία του αργυραμοιβού - ενός ατόμου που θα αντάλλασσε τα διάφορα νομίσματα - εντελώς αναγκαία. Έπρεπε να υπάρχουν ειδικοί που να γνωρίζουν, π.χ., τις αξίες και το βάρος των νομισμάτων κάθε κράτους και να καθορίζουν την αξία τους σε σχέση με το νόμισμα της χώρας στην οποία γινόταν η συναλλαγή³. Έπρεπε ακόμη να ξεχωρίζουν τα κίβδηλα νομίσματα, αφού κυκλοφορούσε και κάλπικο χρήμα, και να εντοπίζουν τα λιποβαρή.

Μετά την πτώση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας οι πείρα των τραπεζικών χάθηκε μαζί με τους τραπεζίτες. Οι επόμενες μορφές τραπεζικών συναλλαγών εμφανίζονται στο Μεσαίωνα όπου οι αργυραμοιβοί, οι χρυσοχόοι και οι έμποροι δέχονταν καταθέσεις για τις οποίες εξέδιδαν πιστοποιητικά – βεβαιώσεις.

Το 18ο αιώνα στην Αγγλία οι αποδείξεις κατάθεσης για σταθερά ποσά αποτέλεσαν τα πρώτα τραπεζογραμμάτια. Έτσι σιγά - σιγά με την ανταλλαγή των τραπεζογραμματίων, οι τράπεζες άρχισαν να αποκτούν τον ρόλο που κατέχουν σήμερα στην σύγχρονη οικονομία. Ειδικότερα στην περίοδο της Αναγέννησης εμφανίστηκαν οι πρώτες οργανωμένες τράπεζες (στην Ιταλία και στη Φλάνδρα), καλύπτοντας ένα ευρύτερο φάσμα εργασιών, προετοιμάζοντας τη σύγχρονη έννοια της τράπεζας ως πιστωτικό ίδρυμα που απευθύνεται (και εξυπηρετεί) καταθέτες και επιχειρήσεις.

3 Κιόχος,Π.,Παπανικολάου,Γ.,(1990),σελ.13-21

1.2: Οι πρώτες τράπεζες στην Ελλάδα των νεότερων χρόνων.

Επί κυβερνήσεως Καποδίστρια φάνηκε επιτακτική η ανάγκη ανάπτυξης ενός τραπεζικού συστήματος για την ικανοποίηση των αναγκών της οικονομίας, της μείωσης της τοκογλυφίας και τη βοήθεια στη γεωργία.

Στις 30 Μαρτίου του 1841 ιδρύθηκε η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος⁴ (ΕΤΕ) η οποία αποτέλεσε τη βάση για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και σκοπό της είχε την ανάπτυξη της γεωργίας, της βιομηχανίας, του εμπορίου και της ναυτιλίας. Το κεφάλαιό της αρχικά ορίσθηκε στις 500.000 δρχ. και παραχωρήθηκε σε αυτήν το δικαίωμα έκδοσης τραπεζικών γραμματίων.⁵

Συμμετείχε σε πολλές κοινωφελείς επιχειρήσεις (πχ. αποξήρανση λίμνης Κωπαΐδας, κατασκευή σιδηροδρόμων Θεσσαλίας, Πειραιώς-Αθηνών-Πελοποννήσου κλπ) και αποτέλεσε τον άξονα της οικονομικής ζωής και ανάπτυξης της χώρας.

Το 1848 εξαιτίας των πολιτικών γεγονότων στην Ευρώπη που επηρέασαν τις εξωτερικές πιστώσεις, η Τράπεζα αντιμετώπισε την πρώτη οικονομική κρίση όπου, όμως, ξεπέρασε με επιτυχία.

Στις 22 Μαΐου 1928 ιδρύθηκε εκδοτική τράπεζα που ονομάσθηκε Τράπεζα της Ελλάδος⁶ και της μεταβιβάσθηκε το εκδοτικό προνόμιο και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την πιστωτική κυκλοφορία με αποτέλεσμα να αφαιρεθούν από την Εθνική Τράπεζα.

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι μικτής μορφής, δηλαδή ούτε καθαρά κρατική ούτε ιδιωτική, λειτουργεί με τη μορφή της Α.Ε. και οι μετοχές της κατέχονται από ιδιώτες και από δημόσιους οργανισμούς.

Η Αγροτική Τράπεζα⁷ ιδρύθηκε το 1929 ως αυτόνομος τραπεζικός οργανισμός με κοινωφελή χαρακτήρα. Οι δραστηριότητές της είναι συνυφασμένες με τη γεωργική πολιτική του Κράτους.

Τα χρηματοδοτικά της προγράμματα είναι σύμφωνα με τους αναπτυξιακούς στόχους των κρατικών προγραμμάτων ανάπτυξης και αποσκοπούν στην κάλυψη των αναγκών των γεωργικών εκμεταλλεύσεων σε κεφάλαια κίνησης και επένδυσης, στη βελτίωση της ποιότητας των συντελεστών παραγωγής και την πραγματοποίηση των απαραίτητων διαρθρωτικών αλλαγών στην αγροτική παραγωγή. Για την επιτυχία των σκοπών της εφαρμόζει τέλειο

4 http://ha.nbg.gr/soc_archive.html

5 Κιόχος, Π., Παπανικολάου, Γ., (1990), σελ. 148

6 <http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Bank/History/default.aspx>

7 <http://www.atebank.gr/ATEbank/Bank/history/Historical+facts.htm>

αποκεντρικό σύστημα, αναπτύσσοντας ένα μεγάλο δίκτυο περιφερειακών υποκαταστημάτων.

Το 1991 η ΑΤΕ από πιστωτικό ίδρυμα μετατράπηκε σε Ανώνυμη Εταιρεία και μετεξελίχθηκε σε τράπεζα πολλαπλών δραστηριοτήτων. Το 2000 με την είσοδό της στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών σηματοδότησε μια νέα εποχή υλοποίησης ενός φιλόδοξου προγράμματος εξυγίανσης, εκσυγχρονισμού και ανάπτυξης ακόμα και πέρα του αρχικού τομέα των δραστηριοτήτων της.

Το 2012, συμπληρώθηκαν 83 χρόνια από της ίδρυσης της ΑΤΕ. Στη διαδρομή αυτή της ζωής της καθοριστική υπήρξε η συμβολή της στη γεωργική παραγωγή και κατ' επέκταση στην ελληνική αγροτική οικονομία στην οποία διαδραμάτισε πρωτεύοντα ρόλο, ειδικότερα στις μεταρρυθμίσεις και στην ανάπτυξη συνεταιρισμών αλλά και ακόμη των βιομηχανιών του κλάδου. Έντονη θεωρείται και η παράλληλη κοινωνική της συνεισφορά σε κρίσιμες ιστορικές περιόδους, (πολέμου, κατοχής, αντίστασης) και στην ανασυγκρότηση της Χώρας.

Η ιστορική διαδρομή της ΑΤΕ θα μπορούσε να διακριθεί σε πέντε περιόδους, α) Προπολεμική (1929-1940), β) Μεταπολεμική (1940-1966) γ) Περίοδος 1967-1981 (περίοδος δικτατορίας και μεταπολίτευσης), δ) Περίοδος 1982-1998 (περίοδος γενικής ανασυγκρότησης) και ε) Περίοδος 1999 μέχρι και τον Ιούλιο του 2012 (όπου και συγχωνεύθηκε με την Τράπεζα Πειραιώς), αποτέλεσε την "νέα εποχή" της τράπεζας.

Ακολούθησε η σύσταση και άλλων τραπεζών έως σήμερα αλλά για λόγους συντομίας και επικέντρωσης στο θέμα που αναλύεται στην παρούσα εργασία θα αναφερθούμε στην ίδρυση ακόμα μίας τράπεζας, της Τράπεζας Πειραιώς.⁸

Ιδρύθηκε το 1916 και λειτούργησε επί δεκαετίες ως ιδιωτική τράπεζα μέχρι και το 1975 όταν πέρασε σε κρατικό έλεγχο για να ιδιωτικοποιηθεί εκ νέου το 1991. Το 1998 απορρόφησε τις δραστηριότητες της Chase Manhattan στην Ελλάδα και εξαγόρασε την Μακεδονίας-Θράκης και την Credit Lyonnais Hellas. Οι εξαγορές συνεχίστηκαν το 1999 με την απόκτηση της Τράπεζας Χίου και των δραστηριοτήτων στην Ελλάδα της National Westminster Bank και το 2000 προχώρησε στην ενοποίηση του συνόλου των τραπεζικών δραστηριοτήτων δημιουργώντας με αυτό τον τρόπο μια από τις τρεις μεγαλύτερες ιδιωτικές τράπεζες στη χώρα μας.⁹

Το 2002 ξεκίνησε τη διαδικασία απορρόφησης της ETBAbank που ολοκληρώθηκε ένα χρόνο μετά και το 2005 ξεκίνησε την επέκτασή της στη ΝΑ Ευρώπη με την εξαγορά της βουλγαρικής Eurobank, της σερβικής Atlas και της αιγυπτιακής Egyptian Commercial Bank. Η επέκταση συνεχίστηκε και στα επόμενα χρόνια και το 2007 ο όμιλος της Πειραιώς απέκτησε

8 <http://www.piraeusbank.gr/ecpage.asp?id=235011&nt=96&lang=1>

9 <http://www.piraeusbank.gr/ecpage.asp?id=235011&nt=96&lang=1>

παρουσία στην αγορά της Ουκρανίας, με την απόκτηση της International Commerce Bank, και στην Κύπρο με την εξαγορά των καταστημάτων της Arab Bank και την ίδρυση της Τράπεζας Πειραιώς Κύπρου.¹⁰

Στις 27 Ιουλίου του 2012 η Διοίκηση της Τράπεζας Πειραιώς ανακοινώνει την απορρόφηση του υγιούς τμήματος της Αγροτικής Τράπεζας στο πλαίσιο των διαδικασιών που όρισαν η Τράπεζα της Ελλάδος και το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας με σκοπό την αναδιάρθρωση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος και την ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Η συγχώνευση των δύο αυτών τραπεζών είναι αυτή που θα αποτελέσει αντικείμενο μελέτης σε επόμενο κεφάλαιο της παρούσης εργασίας.

¹⁰ <http://www.piraeusbank.gr/ecpage.asp?id=235011&nt=96&lang=1>

1.3: Ο ρόλος των τραπεζών στην εθνική οικονομία.

Πριν αναλύσουμε το ρόλο των τραπεζών στην οικονομία του κράτους σωστό θα ήταν, αρχικά, να γίνει κατανοητή η έννοια του χρήματος.

Χρήμα θεωρείται οτιδήποτε γίνεται γενικά αποδεκτό στις συναλλαγές. Ένας άλλος τρόπος να περιγράψει κανείς το χρήμα ως μονάδα μέτρησης είναι να πει ότι είναι ένα μέτρο αξίας το οποίο επιτρέπει στους συναλλασσόμενους να συγκρίνουν τη σχετική αξία των διαφόρων αγαθών και υπηρεσιών.¹¹

Οι βασικές λειτουργίες του χρήματος επικεντρώνονται στις εξής τέσσερις: α) ως μέτρο υπολογισμού των αξιών και τιμών, β) ως μέσο πληρωμών και συναλλαγών, γ) ως μέσο απόθεμα αξίας (αποταμίευσης), δ) ως μέσο μελλοντικών πληρωμών.

Τη σπουδαιότητα του χρήματος μπορεί να την καταλάβει κανείς εάν σκεφθεί τι θα γινόταν σε μία σύγχρονη οικονομία εάν δεν υπήρχε χρήμα. Αν και δεν είναι ένας από τους συντελεστές παραγωγής, ωστόσο - όπως αναφέρει χαρακτηριστικά και ο οικονομολόγος Ανταμ Σμιθ - θεωρείται ως ένας "σπουδαίος τροχός κυκλοφορίας του κεφαλαίου".¹²

Το τραπεζικό σύστημα αποτελεί την καρδιά του χρηματοπιστωτικού συστήματος μιας χώρας. Σε αυτό εντάσσονται οργανισμοί που κατέχουν τον ρόλο του διαμεσολαβητή ανάμεσα σε αποταμιευτές και πιστούχους, εξασφαλίζοντας τον μετασχηματισμό της ρευστότητας. Το τραπεζικό σύστημα συμβάλλει στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας με την τόνωση της εγχώριας ζήτησης, την χρηματοδότηση δυναμικών κλάδων της οικονομίας και καινοτόμων επενδυτικών πρωτοβουλιών. Φέρνει σε επαφή τους αποταμιευτές με τους επενδυτές, δηλαδή μεταφέρει την αγοραστική δύναμη από τις οικονομικές μονάδες που παρουσιάζουν πιστωτικό υπόλοιπο προς αυτές με χρεωστικό υπόλοιπο. Η αποτελεσματικότητα της συμβολής του εξαρτάται από την ύπαρξη αξιόπιστου θεσμικού πλαισίου το οποίο ρυθμίζει την λειτουργία της κοινωνίας σε οικονομικό επίπεδο και στηρίζει τις αναπτυξιακές διαδικασίες.

Ο τραπεζικός κλάδος αποτελεί τον κυρίαρχο κλάδο στο χρηματοπιστωτικό σύστημα κάθε χώρας. Στην Ελλάδα για παράδειγμα, το ενεργητικό των τραπεζών αποτελεί το 80% περίπου του συνολικού ενεργητικού του συστήματος. Επίσης, είναι γενικά αποδεκτό ότι η αποτελεσματική λειτουργία των τραπεζών, η οποία συνδέεται με τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, δίνει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά να απολαμβάνουν υπηρεσίες καλύτερης ποιότητας και με χαμηλότερο κόστος.

11 Κιόχος,Π.,Παπανικολάου,Γ.,(1990),σελ. 13

12 Smith, Adam,(1982), p.237

Ο διαμεσολαβητικός ρόλος των τραπεζών στην οικονομία, εκτός από την κινητοποίηση των αποταμιεύσεων, συνίσταται στη συλλογή και αξιοποίηση της πληροφόρησης για το επιχειρησιακό περιβάλλον και τις οικονομικές προοπτικές και κατά συνέπεια τη σε βάθος ανάλυση και καλύτερη διαχείριση του κινδύνου. Ενθαρρύνει την αποταμίευση και διευκολύνει τις επενδύσεις. Ταυτόχρονα μετριάξει τον κίνδυνο των επενδυτικών αποφάσεων και κυρίως τον κίνδυνο της ρευστότητας. Συμβάλλει στη σημαντική μείωση του κόστους των συναλλαγών και τη διοχέτευσή τους προς τους επενδυτές.

Οι ελληνικές τράπεζες δραστηριοποιούνται σε υπηρεσίες χρηματοδότησης ιδιωτών και επιχειρήσεων στην παροχή υπηρεσιών πληρωμών για το Δημόσιο και τις επιχειρήσεις και σε προγράμματα για επενδυτές και αποταμιευτές. Οι καταναλωτές έχουν τη δυνατότητα επιλογής προϊόντων που ικανοποιούν τις ανάγκες τους επωφελούμενοι από τον ανταγωνισμό και το πλήθος τους. Έτσι, οι τράπεζες συνεισφέρουν στην εύρυθμη λειτουργία της οικονομίας και στην αύξηση του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος της χώρας, καθώς χρηματοδοτούν την κατανάλωση και την αποταμίευση, περιορίζουν την παραοικονομία, βοηθούν στον εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων με τις οποίες συνεργάζονται και τελικά δημιουργούν προϋποθέσεις για την ανάπτυξη και άλλων κλάδων της οικονομίας. Επίσης, ο τραπεζικός κλάδος συνήθως είναι κερδοφόρος, ελκύει μεγάλους ύψους επενδύσεις και οι πιστωτικές τράπεζες αφενός προκαταβάλλουν υψηλό ποσοστό του φόρου που τους αναλογεί και αφετέρου μοιράζουν υψηλό ποσοστό των καθαρών κερδών ως μέρισμα.

Ωστόσο, στρεβλώσεις του τραπεζικού συστήματος προέρχονται, κυρίως, από κρατικές παρεμβάσεις και περιορισμούς που αποτελούν τροχοπέδη στη διαδικασία της οικονομικής ανάπτυξης.

Η συμβολή του χρηματοπιστωτικού συστήματος στη μεγέθυνση των κυκλικών οικονομικών διακυμάνσεων και στη δημιουργία αστάθειας στον χρηματοοικονομικό τομέα αναφέρεται ως "προκυκλικότητα".

Η προκυκλικότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος δημιουργεί ενδογενείς πιστωτικούς κύκλους, δηλαδή αύξηση των πιστώσεων σε περιόδους οικονομικής άνθησης και μείωση των πιστώσεων σε περιόδους οικονομικής ύφεσης. Για παράδειγμα, καθώς τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σε περιόδους ύφεσης υπόκεινται σε ζημιές και τα αποθεματικά τους μειώνονται, επιδεινώνονται οι όροι άντλησης κεφαλαίων από εξωτερικές πηγές. Η εξέλιξη αυτή επιδρά ανασταλτικά στην πιστωτική επέκταση και, κατά συνέπεια, επιφέρει κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας, εξέλιξη που με τη σειρά της αυξάνει τον κίνδυνο της παραπέρα αποδυνάμωσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Έτσι δημιουργείται ένας φαύλος κύκλος

που όταν συνοδεύεται από μεγάλες μακροοικονομικές ανισορροπίες γίνεται ιδιαίτερα επικίνδυνος καθώς μπορεί να οδηγήσει σε κρίση.

Οι διακυμάνσεις του ΑΕΠ και των συστατικών του στοιχείων είναι πιο ήπιες σε χώρες με ανεπτυγμένο χρηματοπιστωτικό τομέα και αυξημένη πιστωτική επέκταση προς τον ιδιωτικό τομέα. Η ομαλή λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι μία σημαντική προϋπόθεση για την έξοδο από την ύφεση σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο.

Ο τραπεζικός τομέας συνέβαλλε στην προσωρινή βελτίωση των οικονομικών μεγεθών του δημόσιου χρέους και των πιστώσεων, στηρίζοντας την αγορά σημαντικού τμήματος του χρέους.

Ωστόσο, λόγω και του δημοσιονομικού χρέους και της έλλειψης εμπιστοσύνης στην ελληνική οικονομία, ήρθαν αντιμέτωπες με την υποβάθμιση των κρατικών ομολόγων τα οποία χρησιμοποιούσαν ως εγγυήσεις¹³ για την άντληση ρευστότητας από τράπεζες του εξωτερικού.

Η χαμηλή αποτίμηση των κρατικών και τραπεζικών ομολόγων, δημιουργεί στις τράπεζες μεγάλες λογιστικές ζημιές που απομειώνουν την καθαρή τους θέση και κατ' επέκταση και την περιουσία τους. Το κόστος δανεισμού των ελληνικών τραπεζών έχει αυξηθεί λόγω της αύξησης των περιθωρίων (spreads) των ομολόγων, της υποβάθμισης της πιστοληπτικής τους ικανότητας και της μεταφοράς μεγάλου ποσού καταθέσεων σε τράπεζες του εξωτερικού. Η ρευστότητα βρίσκεται σε δύσκολο σημείο και η χορήγηση νέων δανείων έχει μειωθεί, καθώς πλέον οι τράπεζες είναι ιδιαίτερα προσεκτικές, με αποτέλεσμα να μειωθεί η είσπραξη τόκων και τα αντίστοιχα κέρδη τους.

Έτσι, τα προβλήματα που αντιμετώπισαν στο παρελθόν και αντιμετωπίζουν οι ελληνικές τράπεζες οδήγησαν και οδηγούν σε κινήσεις συγχωνεύσεων και εξαγορών για την επίτευξη ισχυρής κεφαλαιακής βάσης, μεγάλου δικτύου πληροφοριών και προϊόντων σε ανταγωνιστικές τιμές.

Ήδη στα προηγούμενα χρόνια έχουν λάβει χώρα στην Ελλάδα πολλές τέτοιες συμφωνίες με ελληνικές και ξένες τράπεζες. Η πιο πρόσφατη από αυτές, αυτή δηλαδή της ΑΤΕbank με την Τράπεζα Πειραιώς αποτελεί και το αντικείμενο της παρούσας εργασίας, ανάλυση της οποίας θα γίνει σε επόμενο κεφάλαιο.

13 Καραθανάσης, Γ.,(1999)

1.4: Μέτρηση κερδοφορίας και αποτελεσματικότητας των τραπεζών

Η μέτρηση της αποτελεσματικότητας του τραπεζικού συστήματος και η ανάλυση των παραγόντων που την εξηγούν έχουν ιδιαίτερη σημασία τόσο για τις εποπτικές αρχές κατά τη διαμόρφωση του θεσμικού πλαισίου όσο και για τις διοικήσεις των τραπεζών κατά την κατάρτιση των επιχειρησιακών τους σχεδίων.

Οι πηγές κερδοφορίας των τραπεζών ταξινομούνται στις ακόλουθες κατηγορίες:

- (i) η διαφορά μεταξύ επιτοκίων χορηγήσεων και καταθέσεων,
- (ii) οι πάσης φύσεως προμήθειες,
- (iii) τα κεφαλαιακά κέρδη από τη διαπραγμάτευση χρεογράφων και
- (iv) την είσπραξη αμοιβής από την παροχή χρηματοοικονομικών συμβουλών.

Η μελέτη της αποτελεσματικότητας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος έχει γίνει περισσότερο αναγκαία κατόπιν και των σημαντικών μεταρρυθμίσεων που πραγματοποιήθηκαν σε αυτό τις δύο τελευταίες δεκαετίες.

Οι μεταρρυθμίσεις βελτίωσαν τις συνθήκες ανταγωνισμού στον τραπεζικό τομέα ενώ οι διαρθρωτικές μεταβολές που πραγματοποιήθηκαν στα τέλη της δεκαετίας του '90, κυρίως μέσω εξαγορών και συγχωνεύσεων, συνέβαλαν και στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Οι δραστηριότητες κάθε τραπεζικού οργανισμού όπως και το μέγεθός τους αντανακλώνται στις οικονομικές τους καταστάσεις, οι οποίες παρουσιάζουν την οικονομική θέση μιας επιχείρησης, τις συναλλαγές της καθώς και την απόδοσή της.

Ο Ισολογισμός και η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης αποτελούν τις βασικότερες οικονομικές καταστάσεις στις οποίες οι οικονομικοί σύμβουλοι στηρίζονται για να διεξάγουν τις χρηματοοικονομικές τους αναλύσεις, ενώ οι επενδυτές αντλούν σημαντικές πληροφορίες για τα τραπεζικά ιδρύματα.

Ισολογισμός¹⁴ είναι η συνοπτική κατάσταση των περιουσιακών στοιχείων του χρηματοοικονομικού ιδρύματος και των πηγών χρηματοδότησης των στοιχείων αυτών. Είναι η κατάσταση στην οποία παρουσιάζονται τα στοιχεία του Ενεργητικού (Ε), του Παθητικού (Π) και της Καθαρής Περιουσίας μιας επιχείρησης ή ενός χρηματοοικονομικού οργανισμού σε μια δεδομένη χρονική στιγμή.

Ο Ισολογισμός αποτελεί μια στατική κατάσταση η οποία παρουσιάζει την εικόνα της

14 Γκίκας, Δ.,(2002),Κεφ. 5-7

επιχείρησης σε δεδομένη χρονική στιγμή από την αρχή της σύστασής της και όχι τη δυναμική της μορφή.

Το Ενεργητικό ενός τραπεζικού ισολογισμού αποτελείται από τα περιουσιακά στοιχεία που έχει στη διάθεσή του με σκοπό να παράγει κέρδος. Η επικρατέστερη άποψη ως προς τις ομάδες στις οποίες χωρίζονται τα στοιχεία του ενεργητικού είναι αυτή που υποστηρίζει ότι το ενεργητικό χωρίζεται σε τέσσερις ομάδες: (i) ταμειακά διαθέσιμα, (ii) απαιτήσεις, (iii) επενδυτικό χαρτοφυλάκιο και (iv) λοιπά στοιχεία του ενεργητικού.

Το Παθητικό ενός τραπεζικού ισολογισμού περιλαμβάνει το σύνολο των υποχρεώσεων του οργανισμού προς τρίτους. Δηλαδή, το σύνολο των κεφαλαίων που απέκτησε ο τραπεζικός οργανισμός από πηγές που δεν σχετίζονται με την επιχειρηματική του δραστηριότητα με στόχο τη χρηματοδότηση των στοιχείων του ενεργητικού του. Τα στοιχεία του Παθητικού χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες: τις υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα, τις υποχρεώσεις προς πελάτες, τις προβλέψεις και τα λοιπά στοιχεία του παθητικού.

Η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης αποτελεί συνοπτική εικόνα της οικονομικής δραστηριότητας του οργανισμού ή της επιχείρησης για συγκεκριμένη χρονική περίοδο, παρουσιάζοντας το είδος και το μέγεθος των εσόδων και των εξόδων, καθώς και το κέρδος ή τη ζημιά που έχει επιτευχθεί από τον οργανισμό.

Στις τραπεζικές καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσης έχει επικρατήσει τα έσοδα να χωρίζονται σε δύο κατηγορίες, τα έσοδα από τόκους και τα λοιπά λειτουργικά έσοδα. Τα έξοδα διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες, τα έξοδα για τόκους, τα λοιπά λειτουργικά έξοδα και τους φόρους.

Η αποτελεσματικότητα είναι βασική έννοια στις μελέτες των τραπεζικών συστημάτων και διακρίνεται σε αποτελεσματικότητα κόστους και σε αποτελεσματικότητα κέρδους.

Η αποτελεσματικότητα κόστους αναφέρεται στην απόκλιση μεταξύ του ελάχιστου κόστους παραγωγής που μπορεί να επιτύχει μία τράπεζα για δεδομένο ύψος παραγωγής και του παρατηρηθέντος κόστους.

Οι ελληνικές τράπεζες έχουν αυξήσει σημαντικά τον αριθμό των προϊόντων και υπηρεσιών που προσφέρουν στους καταναλωτές, επενδύοντας σημαντικά κεφάλαια τόσο σε εξειδικευμένο προσωπικό όσο και στην τεχνολογία ενώ, ταυτόχρονα, επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους στο εξωτερικό.

Στη διεθνή βιβλιογραφία¹⁵ μέτρηση της αποτελεσματικότητας των τραπεζών πραγματοποιείται είτε με τη χρήση αριθμοδεικτών είτε με την εφαρμογή παραμετρικών ή και μη παραμετρικών μεθόδων.

Η ανάγκη για την ουσιαστικότερη κατανόηση και ανάλυση των απόλυτων μεγεθών που εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις οδήγησε στη μελέτη των χρηματοοικονομικών δεικτών.

Η χρήση των δεικτών εμφανίζεται ως η πιο διαδεδομένη και δυναμική μέθοδος χρηματοοικονομικής ανάλυσης.

Κάθε μεθοδολογική προσέγγιση έχει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Για παράδειγμα η μελέτη απλών αριθμοδεικτών έχει το πλεονέκτημα ότι οι αναγκαίοι υπολογισμοί είναι εύκολοι. Παράλληλα, όμως, το βασικό της μειονέκτημα είναι ότι περιορίζει την ανάλυση στη χρήση μιας μόνο εισροής και εκροής, κάτι ιδιαίτερα περιοριστικό στον τραπεζικό κλάδο ο οποίος χαρακτηρίζεται από πολλαπλές εισροές και εκροές, οι οποίες έχουν αλληλεπίδραση μεταξύ τους.

Το μειονέκτημα αυτό των αριθμοδεικτών περιορίζεται με τη χρήση παραμετρικών ή και μη παραμετρικών μεθόδων οι οποίες δύνανται να περιλαμβάνουν περισσότερες από μία εισροές και εκροές.

Οι παραμετρικές μέθοδοι αφορούν:

(α) τη στοχαστική προσέγγιση του αποτελεσματικού ορίου (stochastic frontier approach) όπου το κόστος μιας τράπεζας μπορεί να αποκλίνει από το αποτελεσματικό όριο είτε λόγω τυχαίων παραγόντων είτε λόγω αναποτελεσματικότητας

(β) την προσέγγιση του "ευρέως" ορίου (thick frontier approach) όπου οι διαφορές ως προς το εκτιμώμενο κόστος μεταξύ των τραπεζών που ταξινομούνται στο χαμηλότερο τεταρτημόριο από άποψη κόστους οφείλονται σε τυχαίους παράγοντες, ενώ οι αντίστοιχες διαφορές μεταξύ των τραπεζών που εμφανίζουν χαμηλό κόστος και εκείνων που εμφανίζουν υψηλό κόστος, οφείλονται σε αναποτελεσματικότητα και

(γ) την προσέγγιση υπολογισμού της αναποτελεσματικότητας ανεξαρτήτως κατανομής, όπου δεν απαιτείται καμία υπόθεση για την κατανομή του ορίου της αναποτελεσματικότητας.

Κύριο γνώρισμα των τριών αυτών προσεγγίσεων είναι η οικονομετρική εκτίμηση του αποτελεσματικού ορίου και συνεπώς, όπως σε κάθε οικονομετρικό υπόδειγμα, το βασικό μειονέκτημα είναι η τυχόν λανθασμένη συναρτησιακή μορφή του υποδείγματος.

Οι αριθμοδείκτες είναι σχέσεις μεταξύ μεγεθών, λογιστικής ή στατιστικής προέλευσης, που

15 Berger, Al.,Humphrey D.,(1997),p.175-212

καταρτίζονται με σκοπό τον προσδιορισμό της πραγματικής θέσης ή της αποδοτικότητας των διάφορων τμημάτων ή ολόκληρων τομέων της τράπεζα και, σε τελική ανάλυση, της πραγματικής κατάστασης ολόκληρης της τράπεζας ή και γενικότερα του κλάδου στον οποίο ανήκει η μονάδα αυτή.

Ο υπολογισμός και η παρουσίαση των διάφορων αριθμοδεικτών αποτελεί μια μέθοδο ανάλυσης η οποία πολλές φορές παρέχει μόνο ενδείξεις. Για το λόγο αυτό ένας μεμονωμένος αριθμοδείκτης δεν είναι δυνατόν να μας δώσει πλήρη εικόνα της οικονομικής θέσης μιας επιχείρησης, αν δε συγκριθεί με άλλους αντιπροσωπευτικούς ή πρότυπους αριθμοδείκτες ή αν δε συσχετιστεί με τους αντίστοιχους αριθμοδείκτες μια σειράς προηγούμενων χρήσεων. Για το λόγο αυτό η ανάλυση των δεικτών περιλαμβάνει δύο προσεγγίσεις, τη διαστρωματική και τη διαχρονική ανάλυση.

1.5: Αριθμοδείκτες

Οι αριθμοδείκτες δείχνουν τις σχέσεις που υπάρχουν μεταξύ μεγεθών, λογιστικής ή στατιστικής προέλευσης. Καταρτίζονται με σκοπό τον προσδιορισμό της πραγματικής θέσης ή της αποδοτικότητας των διάφορων τμημάτων ή ολόκληρων τομέων της τράπεζας και, σε τελική ανάλυση, της πραγματικής κατάστασης ολόκληρης της τράπεζας ή και γενικότερα του κλάδου στον οποίο ανήκει η μονάδα αυτή. Ο υπολογισμός και η παρουσίαση των διάφορων αριθμοδεικτών αποτελεί μια μέθοδο ανάλυσης η οποία πολλές φορές παρέχει μόνο ενδείξεις. Για το λόγο αυτό ένας μεμονωμένος αριθμοδείκτης δεν είναι δυνατόν να δώσει πλήρη εικόνα της οικονομικής θέσης μιας επιχείρησης, αν δε συγκριθεί με άλλους αντιπροσωπευτικούς ή πρότυπους αριθμοδείκτες ή αν δε συσχετιστεί με τους αντίστοιχους αριθμοδείκτες μια σειράς προηγούμενων χρήσεων.

Στη διπλωματική αυτή εργασία, χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση της κερδοφορίας τρεις δείκτες ενώ για την αποτελεσματικότητα δεκατρείς δείκτες. Τα οικονομικά δεδομένα που συμπεριλήφθησαν στους δείκτες, προέρχονται από τις δημοσιευμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις των τραπεζών Πειραιώς και ΑΤΕbank για την πενταετία 2006-2011.

1.5.i: Μέτρηση Κερδοφορίας

- **Δείκτης ROE** = Κέρδη προ φόρων / Ίδια κεφάλαια

Ο δείκτης ROE μετρά τη χρηματοοικονομική κερδοφορία από την πλευρά των μετόχων και το επιτόκιο απόδοσής τους ενώ, παράλληλα, υπολογίζει σε γενικές γραμμές το καθαρό κέρδος που αυτοί λαμβάνουν μέσα από την επένδυση των κεφαλαίων τους.

- **Δείκτης ROA** = Κέρδη προ φόρων / Σύνολο Ενεργητικού

Μετρά την αποδοτικότητα των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης. Μετρά δηλαδή την ικανότητα της τράπεζας να "μετατρέπει" το ενεργητικό της σε καθαρά κέρδη.

- **Δείκτης Καθαρού Περιθωρίου Επιτοκίου (NIM)** = (Εσοδα τόκων-Έξοδα τόκων) / Κερδοφόρα στοιχεία Ενεργητικού

Όσο μεγαλύτερος είναι αυτός ο δείκτης, τόσο περισσότερα έσοδα παράγονται από τα κερδοφόρα στοιχεία του ενεργητικού.

1.5.ii: Μέτρηση Αποτελεσματικότητας

- **Δείκτης Περιθωρίου Κέρδους** = Καθαρά κέρδη / Σύνολο εσόδων

Δείχνει το ποσοστό των εσόδων τα οποία μένουν στην τράπεζα ως καθαρά κέρδη

- **Δείκτης Εκμετάλλευσης Ενεργητικού** = Συνολικά έσοδα / Σύνολο ενεργητικού

Ο δείκτης αυτός εκφράζει τα συνολικά έσοδα ως ποσοστό του ενεργητικού και δείχνει σε τι ποσοστό η επιχείρηση χρησιμοποιεί τα περιουσιακά της στοιχεία για να δημιουργήσει έσοδα.
- **Δείκτης Χρηματοοικονομικής μόχλευσης ή Πολλαπλασιαστής ΙΚ** = Σύνολο ενεργητικού / Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων

Όσο μεγαλύτερος είναι αυτός ο δείκτης τόσο μεγαλύτερο μέρος των επενδύσεων της τράπεζας καλύπτεται με ξένα κεφάλαια, οπότε και η τράπεζα έχει μεγαλύτερη χρηματοοικονομική μόχλευση. Η απόδοση των ιδίων κεφαλαίων αυξάνεται με την αύξηση της χρηματοοικονομικής μόχλευσης αλλά, παράλληλα, αυξάνεται και ο χρηματοοικονομικός κίνδυνος από τη μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων της προς τους πιστωτές της.
- **Συνολική λειτουργική αποτελεσματικότητα των τραπεζών** = Συνολικά έξοδα / Συνολικά έσοδα

Όσο μικρότερος είναι αυτός ο δείκτης, τόσο μεγαλύτερη είναι η λειτουργική αποτελεσματικότητα της τράπεζας, δηλαδή μπορεί να καλύπτει τα έξοδά της και να αποκτά και κέρδη.
- **Δείκτης δαπανών προσωπικού προς έσοδα εκμετάλλευσης** = Δαπάνες προσωπικού και διοίκησης / Συνολικά Έσοδα

Εμφανίζονται οι δαπάνες προσωπικού και διοίκησης ως ποσοστό των συνολικών εσόδων. Όσο μικρότερος είναι αυτός ο δείκτης, τόσο καλύτερα αντιμετωπίζει μια τράπεζα τη μείωση των εσόδων της.
- **Δείκτης δαπανών προσωπικού προς σύνολο εξόδων** = Δαπάνες προσωπικού και διοίκησης / Σύνολο εξόδων

Προβάλλει τα έξοδα δαπανών προσωπικού και διοίκησης ως ποσοστό του συνόλου των εξόδων.
- **Δείκτης δαπανών για τόκους προς σύνολο εξόδων** = Δαπάνες για τόκους / Σύνολο εξόδων

Συμπληρωματικά με τον προηγούμενο δείκτη μας δείχνει ποιο ποσοστό των συνολικών εξόδων καταλαμβάνουν τα έξοδα για τόκους.
- **Δείκτης εσόδων τόκων προς σύνολο εσόδων** = Έσοδα τόκων / Σύνολο εσόδων

Οι τρεις κυριότερες κατηγορίες εσόδων είναι τα έσοδα τόκων, τα έσοδα προμηθειών και

τα αποτελέσματα των χρηματοοικονομικών πράξεων.

- **Δείκτης εσόδων προμηθειών προς συνολικά έσοδα** = Έσοδα προμηθειών / Συνολικά έσοδα

Εκφράζει τα έσοδα προμηθειών ως ποσοστό των συνολικών εσόδων

- **Δείκτης αποτελεσμάτων χρηματοοικονομικών πράξεων προς σύνολο εσόδων** = Αποτελέσματα των χρηματοοικονομικών πράξεων / Σύνολο εσόδων

Ο δείκτης αυτός μας δείχνει ποιο ποσοστό των συνολικών εσόδων αποτελεί η τρίτη κατηγορία εσόδων, τα αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων. Οι χρηματοοικονομικές πράξεις σχετίζονται με συμμετοχές, παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα και χαρτοφυλάκια που περιλαμβάνουν ομόλογα, μετοχές ή αμοιβαία κεφάλαια.

- **Δείκτης αμοιβής της εργασίας** = Αμοιβές προσωπικού / Συνολικός αριθμός απασχολούμενων

Από τον δείκτη αυτόν προκύπτει η ανά εργαζόμενο αμοιβή ανά έτος, η οποία και εκφράζει το κόστος ενός από τους παραγωγικούς συντελεστές.

- **Δείκτης κερδών ανά υπάλληλο** = Καθαρά κέρδη / σύνολο υπαλλήλων

Ο δείκτης αυτός δείχνει την παραγωγικότητα κάθε υπαλλήλου και την ικανότητα να παράγει κέρδη για την τράπεζα.

- **Δείκτης χορηγήσεων ανά υπάλληλο** = Σύνολο χορηγήσεων / Σύνολο υπαλλήλων

Εκφράζει την ικανότητα κάθε υπαλλήλου να συμβάλλει στη χορήγηση δανείων εκ μέρους της τράπεζας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ - ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ - ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΙΙΙ - ΤΑΜΕΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ

2.1. Θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των τραπεζών

Στο ελληνικό τραπεζικό δίκαιο η λειτουργία των πιστωτικών ιδρυμάτων διέπεται κατά κύριο λόγο από τους νόμους 2076/92¹⁶ και 1665/1951 ενώ οι κανόνες εποπτείας των τραπεζών αρθρώνονται γύρω από τις εξής πράξεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος¹⁷

ΠΔ/ΤΕ 2053/92, ορισμός των ιδίων κεφαλαίων

ΠΔ/ΤΕ 2054/92, συντελεστής φερεγγυότητας

ΠΔ/ΤΕ 2246/93, εποπτεία μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων

ΠΔ/ΤΕ 2577/2006, αρχές λειτουργίας των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων.

Ο ν. 3601/2007 (όπως τροποποιήθηκε από τους ν. 3693/2008, ν. 3746/2009, ν. 3862/2010, ν. 4002/2011 και ν. 4021/2011), αντικατέστησε και συμπλήρωσε τις προϋπάρχουσες διατάξεις της τραπεζικής νομοθεσίας σχετικά με την ίδρυση και λειτουργία καθώς και με το καθεστώς εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Συγκεκριμένα ο νόμος αυτός α) εκσυγχρόνισε τις διατάξεις περί της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου των πιστωτικών ιδρυμάτων με παροχή της δυνατότητας να καλύπτεται η αύξηση αυτή και με εισφορά σε είδος, β) καθόρισε ότι το ύψος του επιτοκίου και ο εν γένει εκτοκισμός των πιστώσεων όλων των εποπτευόμενων χρηματοδοτικών ιδρυμάτων θα διέπονται από τη νομοθεσία που ισχύει για τα πιστωτικά ιδρύματα, γ) μείωσε την ελάχιστη συμμετοχή που θα πρέπει να κατέχει μέτοχος πιστωτικού ιδρύματος προκειμένου η Τράπεζα της Ελλάδος να μπορεί να ζητά πληροφορίες ώστε να ενισχυθεί η διαφάνεια και η δυνατότητα ελέγχου της καταλληλότητας των μετόχων, δ) ενίσχυσε το ρόλο της εποπτικής αρχής που ασκεί την εποπτεία τραπεζικών ομίλων σε ενοποιημένη βάση, σε περιόδους ομαλής λειτουργίας ή κρίσεων, ιδίως μέσω της θέσπισης σημαντικών υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων και της καθιέρωσης

16 Ν.2076/1992/(ΦΕΚΑ-130)

17 <http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Supervision/default.aspx>

του θεσμού του "σώματος εποπτών", ε) καθορίζει το πλαίσιο συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφόρησης μεταξύ των εποπτικών αρχών των κρατών- μελών περιλαμβανομένων του συντονισμού και του προγραμματισμού των δραστηριοτήτων τους , τόσο υπό κανονικές συνθήκες όσο και σε περιόδους έκτακτης ανάγκης, στ) θέσπισε την υποχρέωση να λαμβάνονται υπόψη οι ενδεχόμενες συνέπειες στη σταθερότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος των λοιπών κρατών-μελών κατά τη λήψη των αποφάσεων της Τράπεζας της Ελλάδος υπό την εποπτική της αρμοδιότητα, ζ) θεσπίζει τη δυνατότητα επιβολής ενισχυμένων μέτρων εξυγίανσης εκ μέρους της Τράπεζας της Ελλάδος, διευρύνει της περιπτώσεις διορισμού και τις αρμοδιότητες του Επιτρόπου σε πιστωτικό ίδρυμα και εξειδικεύει το ισχύον καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης, η) επιτρέπει τη δημοσιοποίηση των αποφάσεων της Τράπεζας της Ελλάδος για την επιβολή κυρώσεων, εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, θ) περιγράφει τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη από την Τράπεζα της Ελλάδος για την επιβολή κύρωσης στους εποπτευόμενους, ι) θεσμοθετεί το πλαίσιο νομικής προστασίας της ίδιας, ως εποπτικής αρχής, καθώς και των καταστατικών οργάνων της, κατά τα προβλεπόμενα από τις θεμελιώδεις αρχές της Επιτροπής της Βασιλείας, κ) προβλέπει τη δυνατότητα κάλυψης των δαπανών του ελέγχου που ασκεί η Τράπεζα της Ελλάδος από τα εποπτευόμενα ιδρύματα, λ) ορίζει την υποχρεωτική υιοθέτηση των κατευθυντήριων γραμμών, των προτύπων και συστάσεων που εκδίδονται από την Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή με γνώμονα τη σύγκλιση των εποπτικών μέσων και μεθόδων σε ευρωπαϊκό επίπεδο και μ) θεσπίζει τη συμμετοχή της Τράπεζας της Ελλάδος στις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Αρχής.

2.2. Ρυθμιστικές παρεμβάσεις - ο ρόλος της εποπτείας στη διαμόρφωση στρατηγικών τραπεζικής ανάπτυξης

Με βάση το άρθρο 55Α του καταστατικού της, η Τράπεζα της Ελλάδος¹⁸ ασκεί την εποπτεία στα τραπεζικά ιδρύματα, καθώς και στις ακόλουθες κατηγορίες επιχειρήσεων και οργανισμών του χρηματοπιστωτικού τομέα της οικονομίας: α) εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης, β) εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, γ) εταιρείες αμοιβαίων εγγυήσεων, δ) ταμεία αντεγγύησης, ε) ανταλλακτήρια συναλλάγματος και στ) εταιρείες διαμεσολάβησης στις διατραπεζικές αγορές.

Στόχοι της εποπτείας είναι η σταθερότητα και η αποτελεσματικότητα του πιστωτικού συστήματος και γενικότερα του χρηματοπιστωτικού τομέα της οικονομίας και, επίσης, η εποπτεία αποβλέπει στη διαφάνεια των διαδικασιών και των όρων των συναλλαγών των υποκειμένων σε αυτή.

Με δεδομένα τον κυρίαρχο ρόλο της τραπεζικής διαμεσολάβησης στη χρηματοδότηση της οικονομίας και την καθοριστική συμμετοχή των τραπεζών στα συστήματα πληρωμών και τις αγορές χρήματος και κεφαλαίων, η σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, η ομαλή λειτουργία των αγορών και η ανάπτυξη της οικονομίας, εξαρτώνται ουσιαστικά από τη σταθερότητα και την αποτελεσματική λειτουργία του τραπεζικού συστήματος.

Η ανάγκη άσκησης εποπτείας στις τράπεζες προκύπτει από τον διαμεσολαβητικό της ρόλο μεταξύ καταθετών και δανειοληπτών. Οι τράπεζες δανείζουν, κατά κανόνα μακροπρόθεσμα, πολλαπλάσιο ποσό των ιδίων κεφαλαίων τους, το οποίο αντλούν από τους καταθέτες και είναι υποχρεωμένες να επιστρέψουν σε πρώτη ζήτηση.

Οι τράπεζες επιτελούν σημαντικό ρόλο στη μετατροπή της διάρκειας, της ποσότητας, του κινδύνου και του βαθμού ρευστότητας των διαθέσιμων δανειακών κεφαλαίων.

Κρίσιμο παράγοντα για την σταθερότητα του πιστωτικού συστήματος, τη δυνατότητα δηλαδή οι τράπεζες να επιτελούν ομαλά αυτό το ρόλο, αποτελεί η εμπιστοσύνη των καταθετών σε αυτές. Στόχος των εποπτικών αρχών είναι να εδραιώσουν την εμπιστοσύνη αυτή με τη διασφάλιση της οικονομικής ευρωστίας των επιμέρους πιστωτικών ιδρυμάτων και την ενίσχυση της ικανότητάς τους να αντιμετωπίζουν τις επιπτώσεις από τυχόν εξωγενείς διαταραχές, συμβάλλοντας στη σταθερότητα του ευρύτερου χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας.

Η αρμοδιότητα εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων περιλαμβάνει τη θέσπιση υποχρεωτικών

18 <http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Supervision/LegalF/creditinstitutions/penalties.aspx>

κανόνων και την παρακολούθηση της εφαρμογής τους. Οι εποπτικές αρχές οφείλουν να εκτιμούν σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα αν οι κίνδυνοι που αναλαμβάνουν τα πιστωτικά ιδρύματα καλύπτονται από τα ίδια κεφάλαιά τους, ιδιαίτερο χαρακτηριστικό των οποίων αποτελεί και η απόδοσή τους, εφόσον αυτή πραγματοποιείται μέσα σε συνθήκες όπου τηρούνται οι κανόνες νομιμότητας.

Ειδικότερα, ο έλεγχος από την Τράπεζα της Ελλάδος γίνεται με βάση α) προκαθορισμένους κανόνες ή β) τα εσωτερικά υποδείγματα των ίδιων των τραπεζών, καθώς και τις αναφορές που οφείλουν οι τράπεζες να υποβάλλουν κάθε τρίμηνο στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Η πρόληψη ή η αντιμετώπιση των οικονομικών κρίσεων με τον πλέον ανώδυνο τρόπο για την οικονομία, είναι το κυριότερο αντικείμενο της τραπεζικής εποπτείας. Οι εποπτικές αρχές, προκειμένου να αποτρέψουν την εμφάνιση κρίσεων, έχουν στη διάθεσή τους όλα τα προληπτικά μέτρα εποπτείας. Αυτά τα μέτρα είναι οι προϋποθέσεις για την ίδρυση και λειτουργία των τραπεζικών ιδρυμάτων, η επιβολή κεφαλαιακών απαιτήσεων για τους αναλαμβανόμενους κινδύνους, ο περιορισμός των χρηματοδοτικών ανοιγμάτων, η διεξαγωγή ελέγχων, η καταγραφή διαδικασιών και ορίων ανάληψης, είναι μέτρα που εφαρμόζονται από τις εποπτικές αρχές για τη γενικότερη βελτίωση του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος αλλά και την πρόληψη εμφάνισης και επέκτασης των κρίσεων.

Οι εποπτικές αρχές μπορούν να συμβάλλουν στη διαφάνεια του τραπεζικού συστήματος δημοσιοποιώντας τα στοιχεία που αφορούν την κατάσταση των τραπεζών αλλά και βελτιώνοντας τη διαθεσιμότητα των στοιχείων για τις τράπεζες, το σύνολο του πιστωτικού συστήματος και την αγορά γενικότερα. Η ύπαρξη στοιχείων για την κατάσταση των αγορών μπορεί να προλάβει προβλήματα που δημιουργούνται στο χρηματοπιστωτικό σύστημα λόγω της συγκέντρωσης των χαρτοφυλακίων των τραπεζών σε τομείς της οικονομίας όπου ενδεχομένως υπάρχουν "φούσκες". Αν υπάρχουν στοιχεία και πληροφόρηση για τις τρέχουσες συνθήκες αγοράς, τότε οι εποπτικές αρχές μπορεί να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να προλάβουν το πρόβλημα.

Οι κρίσεις που παρατηρούνται στον τραπεζικό τομέα δημιουργούν σκεπτικισμό για τη δυνατότητα των εποπτικών αρχών να προλάβουν πιθανές πτωχεύσεις τραπεζικών ιδρυμάτων. Έχουν υπάρξει περιπτώσεις όπου η εποπτεία δεν έχει επιτύχει τους σκοπούς της αλλά, αντίθετα, δημιούργησε στρεβλώσεις στους μηχανισμούς της αγοράς και επέβαλλε υπερβολικό κόστος στους συμμετέχοντες στην αγορά ή και στην οικονομία γενικότερα.

Τα τελευταία χρόνια οι εποπτικές αρχές έχουν αντιληφθεί αυτούς τους κινδύνους με αποτέλεσμα

η εποπτεία να γίνει φιλικότερη προς την αγορά σκοπεύοντας στην ενίσχυση της ικανότητας της αγοράς να αναπτύξει η ίδια ικανοποιητικές ισορροπίες, αντί να εμποδίσει ανεπιθύμητες συμπεριφορές με λήψη αναγκαστικών μέτρων.

Οι οικονομικές κρίσεις δημιουργούν έλλειψη ρευστότητας στην αγορά και και στις περισσότερες περιπτώσεις στο κλείσιμο της διατραπεζικής αγοράς. Η έλλειψη ρευστότητας και η πτώχευση των τραπεζών είναι στενά συνδεδεμένες μεταξύ τους. Το πρόβλημα ξεκινούσε από τις απαιτήσεις του ρυθμιστικού πλαισίου βάσει των οποίων οι τράπεζες έπρεπε να διατηρούν ένα ελάχιστο όριο άμεσα ρευστοποιήσιμων περιουσιακών στοιχείων σε καιρούς κρίσης. Η λύση είναι να δίνονται κίνητρα στις τράπεζες να διατηρούν στο χαρτοφυλάκιό τους αξίες άμεσα ρευστοποιήσιμες κατά τη διάρκεια των καλών περιόδων και οι οποίες να χρησιμοποιούνται σε περιόδους ανάγκης.

Κατά τη διάρκεια κρίσεων ο κίνδυνος αθέτησης πληρωμής αυξάνεται. Το μεγάλο πρόβλημα, επομένως, είναι ότι οι τράπεζες πρέπει να ανταποκριθούν σε πολλές απρόοπτες δεσμεύσεις και συμβατικές υποχρεώσεις έναντι των πελατών τους και έναντι των κεφαλαιαγορών γενικότερα.

2.3. Βασιλεία III

Η ονομασία προέρχεται από την ομώνυμη πόλη της Ελβετίας όπου έχει την έδρα της η έδρα της η Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών και βασίζεται στην Επιτροπή της Βασιλείας για την Εποπτεία του τραπεζικού συστήματος (Basel Committee on Banking Supervision). Η Επιτροπή ιδρύθηκε το 1974 με στόχο τη διαμόρφωση προτύπων εποπτείας και κατευθυντηρίων οδηγιών για τη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος.

Το 1988 η Επιτροπή εισήγαγε ένα σύστημα κεφαλαιακής μέτρησης με την ονομασία Basel Capital Accord.¹⁹ Το 1998 εκδόθηκε το πλαίσιο εποπτείας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος με την ονομασία Βασιλεία I. Στόχος ήταν η αντιμετώπιση του πιστωτικού κινδύνου μέσω της θέσπισης ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων²⁰.

Στην αρχή της δεκαετίας του 2000 το πλαίσιο Βασιλείας II, το οποίο αντικατέστησε τη Βασιλεία I, αποσκοπούσε στη διαμόρφωση μιας αποτελεσματικής τραπεζικής εποπτείας σε παγκόσμιο επίπεδο, μέσω της δημιουργίας και προώθησης ομοιόμορφης ερμηνείας εννοιών σχετικών με το τραπεζικό σύστημα. Η Επιτροπή ενθαρρύνει τη σύγκλιση προς μια κοινή προσέγγιση και κοινώς αποδεκτούς κανόνες χωρίς να προσπαθεί να επιβάλλει λεπτομερή εναρμόνιση των εποπτικών τεχνικών που εφαρμόζουν τα κράτη - μέλη.

Το σύμφωνο "Βασιλεία II" φιλοδοξεί να ξεπεράσει τις αδυναμίες του πρώτου συμφώνου αυξάνοντας τον αριθμό των κατηγοριών δανειοδότησης βασιζόμενο στα εσωτερικά συστήματα βαθμολόγησης του κινδύνου των μεγαλύτερων τραπεζών. Η επιτροπή κεφαλαιαγοράς καλείται να παίξει σημαντικό ελεγκτικό ρόλο, με τις τράπεζες να συνεργάζονται στενά, παρέχοντας κάθε σημαντική πληροφορία. Αναγνωρίζει τη δυσαναλογία πληροφόρησης που διέπει τη σχέση μεταξύ ελεγκτών και ελεγχόμενων σε ασταθείς κεφαλαιαγορές. Το σύμφωνο θα μπορούσε να συντελέσει στην ορθολογικότερη διοχέτευση κεφαλαίων διατηρώντας, παράλληλα, σε ικανοποιητικά επίπεδα την προσφορά κεφαλαίων στο διεθνές οικονομικό σύστημα.

Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τα οποία έχουν παραδοσιακά υποτιμήσει τους επενδυτικούς κινδύνους, βασιζόμενα στην πεποίθησή τους ότι η μεγάλη τους οικονομική επιφάνεια τα προφυλάσσει από την πτώχευση, θα πρέπει να αμφιβάλλουν για την αντοχή των μεθόδων εκτίμησης κινδύνων.

Η Βασιλεία II παρέχει προσεγγίσεις πιο αναλυτικές και πιο ευαίσθητες στον κίνδυνο από τη

¹⁹ Amendment to the Basle Capital Accord of July 1988: Basle Committee on Banking Supervision, 1998

²⁰ Συριόπουλος, Κ.,(2000)

Βασιλεία I, ενώ διατηρεί ολόκληρο το επίπεδο του ρυθμιζόμενου κεφαλαίου. Η κεφαλαιακή επάρκεια σύμφωνα με τη νέα συμφωνία επιτρέπει στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να λειτουργούν με μεγαλύτερη αποδοτικότητα ενώ τα θέτει ικανά να χρησιμοποιούν πιο αναλυτικές μεθοδολογίες και με μεγαλύτερη ευαισθησία στον κίνδυνο.

Η πιο πρόσφατη προτεινόμενη αναθεώρηση της συνθήκης της Βασιλείας σκοπό έχει το χτίσιμο ισχυρότερων θυλάκων προστασίας εντός του χρηματοοικονομικού συστήματος. Οι προτάσεις αυτές στις οποίες αποδόθηκε ο τίτλος Βασιλεία III, καλύπτουν τα κεφάλαια, τη ρευστότητα και τις προβλέψεις και αναμένεται να αυξήσουν τις άμυνες και να περιορίσουν την προ-κυκλική μόχλευση εντός του συστήματος.

Υπεύθυνοι για την αναθεώρηση του συμφώνου είναι μία ομάδα ρυθμιστικών οργάνων του τραπεζικού κλάδου υπό τις οδηγίες του G20. Οι βασικές προβλέψεις αφορούν:

α) στην αύξηση της ποιότητας, της συνέπειας και της διαφάνειας των κεφαλαιακών απαιτήσεων. Με τους νέους κανόνες τα κεφάλαια Tier I θα περιέχουν έναν αυστηρότερο ορισμό των κοινών μετοχών και κάποια από τα υπάρχοντα Tier I κεφάλαια θα θεωρηθούν ακατάλληλα.

β) στην εισαγωγή ενός παγκόσμιου ελάχιστου κοινού επιπέδου ρευστότητας για τις τράπεζες με διεθνή δραστηριότητα, το οποίο θα περιέχει απαιτήσεις για κεφαλαιακή κάλυψη 30 ημερών η οποία, με τη σειρά της, θα στηρίζεται σε περισσότερο μακροπρόθεσμη ρευστότητα.

γ) στην εισαγωγή ενός ποσοστού μόχλευσης αλλά και μηχανισμών παρακολούθησης για όλες τις διεθνώς ενεργές τράπεζες.

δ) στην ενίσχυση των κεφαλαιακών απαιτήσεων για την έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο που προκύπτει από τα παράγωγα, τα repos και τις χρηματιστηριακές δραστηριότητες.

ε) στην εισαγωγή μέτρων που θα ενθαρρύνουν το χτίσιμο κεφαλαιακών πυλώνων ασφαλείας στις καλές περιόδους, επί των οποίων θα μπορεί το σύστημα να στηριχθεί σε περιόδους έντασης.

"...τα θέματα στα οποία εστιάζει η Βασιλεία III είναι οπωσδήποτε αυτά που πρέπει αλλά το σχέδιο, το περιεχόμενο και κυρίως η μορφοποίηση προκαλούν ανησυχίες στον κλάδο" λέει ο κ. Andrew Cross, γενικός διευθυντής στην Credit Suisse στο τμήμα Shared Services.²¹

Όλα θα στραφούν γύρω από γύρω από το πόσα κεφάλαια και πόσο μακροπρόθεσμο χρέος θα πρέπει να συγκεντρώσουν και να διακρατήσουν οι τράπεζες και από την επίπτωση που αυτό θα έχει στην απόδοση ιδίων κεφαλαίων των ιδρυμάτων.

Στις 06 Οκτωβρίου 2012, οι υπουργοί οικονομικών της ΕΕ ενέκριναν ομόφωνα του νέους κανονισμούς σχετικά με την κεφαλαιοποίηση των τραπεζών για να αντισταθμιστούν οι κίνδυνοι

21 "The Banker" by Geraldine Lambe (δημοσιεύθηκε 08/04/2010)

από μελλοντικές οικονομικές κρίσεις.

Περίπου 8.300 τράπεζες στην ΕΕ αναμένεται να επηρεαστούν από τους νέους κανόνες, που τις αναγκάζουν να διατηρούν περισσότερα κεφάλαια καλύτερης "ποιότητας" (Tier 1) και να αυξάνουν τη ρευστότητά τους ώστε να πλήττονται λιγότερο από δυνητικές οικονομικές κρίσεις. Η συμφωνία Βασιλεία III καλεί ταυτόχρονα οι τράπεζες να επιτηρούνται σε ότι αφορά στη ρευστότητά τους και το επίπεδο μόχλευσης τους.

Οι νέοι κανονισμοί θα αρχίσουν να εφαρμόζονται σταδιακά από το 2013, στο πλαίσιο των προσπαθειών αποφυγής οικονομικών κρίσεων εξαιτίας των τραπεζών.

"Υπάρχει ακόμα πολύς δρόμος να διανυθεί αλλά νομίζω ότι σήμερα κάνουμε ένα βήμα στη σωστή κατεύθυνση" είπε ο Οσμπορν²² και αυτό μένει να επαληθευθεί - ελπίζουμε - τα χρόνια που θα ακολουθήσουν.

22 <http://www.express.gr/news/finance> (Δημοσιεύθηκε 15/05/2012)

2.4. Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (European Financial Stability Facility-EFSF)²³, είναι ένα όργανο ειδικού σκοπού που συμφωνήθηκε από τα 27 κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 09 Μαΐου 2010, με στόχο τη διατήρηση της οικονομικής σταθερότητας στην Ευρώπη με την παροχή οικονομικής βοήθειας προς τα κράτη της ευρωζώνης σε οικονομική δυσκολία. Η επίσημη ημερομηνία ίδρυσής του είναι η 07 Ιουνίου 2010 ενώ σε πλήρη δράση ξεκίνησε στις 04 Αυγούστου 2010. Το Ταμείο έχει την έδρα του στην πόλη του Λουξεμβούργου.

Το EFSF είχε, αρχικά, τη μέγιστη πιστοληπτική διαβάθμιση (AAA από την Fitch Ratings και την Standard & Poor's και Aaa από την Moody's).

Ο ευρωπαϊκός μηχανισμός μπορεί να εκδώσει ομόλογα ή άλλα χρεόγραφα στην αγορά με υποστήριξη του Γερμανικού Γραφείου Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους για να αυξήσει τα κεφάλαια που απαιτούνται για την παροχή δανείων προς χώρες της Ευρωζώνης με οικονομικά προβλήματα. Η έκδοση των ομολόγων συνοδεύονται από εγγυήσεις που παρέχονται από τα κράτη-μέλη της ευρωζώνης ανάλογα με το μερίδιό τους στο καταβεβλημένο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Η διευκόλυνση δανεισμού μπορεί να ενεργήσει μόνο κατόπιν αιτήματος υποστήριξης από ένα κράτος-μέλος της ζώνης του ευρώ και ενώ ένα οικονομικό πρόγραμμα έχει προηγουμένως αποτελέσει αντικείμενο διαπραγμάτευσης με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το ΔΝΤ και έχει γίνει ομόφωνα δεκτό από το Eurogroup, ενώ ένα μνημόνιο κατανόησης είναι υπογεγραμμένο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:

ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ - ΕΞΑΓΟΡΕΣ: έννοια - είδη ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΑΙΤΙΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΡΑ ΜΙΑΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ - ΕΞΑΓΟΡΕΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΟΝ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ - ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΜΙΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ

3.1. Συγχωνεύσεις - Εξαγορές: Εισαγωγή

Συγχωνεύσεις και εξαγορές διενεργούνται τα τελευταία χρόνια σε παγκόσμιο επίπεδο ως διαδικασίες με στόχο την αύξηση των πωλήσεων, των κερδών και των μεριδίων αγοράς από τις επιχειρήσεις με επέκταση και διαφοροποίηση των προϊόντων και υπηρεσιών που προσφέρουν.

Οι συγχωνεύσεις και εξαγορές αναδείχθηκαν ως μία από τις βασικότερες μορφές στρατηγικής επέκτασης και ανάπτυξης των επιχειρήσεων που κερδίζουν συνεχώς έδαφος στο σύγχρονο ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Ο ολοένα αυξανόμενος ανταγωνισμός που διακρίνει τις παγκόσμιες χρηματαγορές και κεφαλαιαγορές καθώς και τις αγορές αγαθών και υπηρεσιών οδηγεί τις επιχειρήσεις στην εξέταση μίας σειράς εναλλακτικών τρόπων μεγέθυνσης η επιλογή μεταξύ των οποίων εξαρτάται από παραμέτρους, όπως το οικονομικό και ανταγωνιστικό περιβάλλον, η χρονική συγκυρία και πιθανοί νομικοί ή γεωγραφικοί περιορισμοί.

Η σύγχρονη τραπεζική πρακτική επιβάλλει μεταξύ άλλων τη μείωση των λειτουργικών εξόδων, την εξειδίκευση του προσωπικού, την αύξηση των ιδίων κεφαλαίων και την αντιμετώπιση του τεράστιου κόστους που συνεπάγεται η ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας, ανάγκες που μόνο από πιστωτικά ιδρύματα μεγάλων δυνατοτήτων μπορούν να ικανοποιηθούν. Έτσι, συνοψίζοντας θα λέγαμε ότι βασικά κίνητρα που οδηγούν σε εξαγορές και συγχωνεύσεις είναι:

- (α) η αξιοποίηση λειτουργικών συνεργιών με στόχο την εξοικονόμηση και την εκμετάλλευση οικονομιών κλίμακας,
- (β) τη δημιουργία και αξιοποίηση χρηματοδοτικών συνεργιών όπου εξαιτίας του μεγαλύτερου μεγέθους που αποκτάται διευκολύνεται η πρόσβαση σε κεφάλαια καθώς βελτιώνεται η αξιοπιστία του συνόλου
- (γ) η αντικατάσταση μιας μη αποτελεσματικής διοίκησης με στόχο την εξυγίανση και ανάπτυξη

της εξαγοραζόμενης εταιρείας

(δ) η ενίσχυση της δύναμης της εξαγοράζουσας επιχείρησης στην εθνική ή διεθνή αγορά με στόχο τον περιορισμό του ανταγωνισμού ²⁴.

24 Κυριαζής Δ. "Συγχωνεύσεις & Εξαγορές", Εκδόσεις Κων.Σμπήλιας (2007),σελ.16,17

3.2. Συγχωνεύσεις - Εξαγορές: έννοια - είδη

Συγχώνευση ορίζεται ως η συνένωση δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων σε μία. Συμβαίνει όταν μία επιχείρηση αγοράζει μία άλλη και την απορροφά σε μία ενιαία επιχειρησιακή δομή, συνήθως διατηρώντας την αρχική εταιρική ταυτότητα της εξαγοράζουσας επιχείρησης.

Εξαγορά αναφέρεται στην αγορά του ενεργητικού μιας εταιρείας με ταυτόχρονη ρευστοποίηση του παθητικού, ενώ η πωλούμενη εταιρεία διαλύεται. Στην περίπτωση αυτή αναφερόμαστε σε ολική εξαγορά.

Γενικά θα μπορούσαμε να πούμε πώς μια επιχείρηση μπορεί να πραγματοποιήσει μια δραστηριότητα συγχωνεύσεων και εξαγορών με τρεις τρόπους:²⁵

(i) Συγχώνευση με απορρόφηση, όπου η αποκτούσα εταιρεία διατηρεί το όνομά και την οντότητά της και αποκτά όλα τα περιουσιακά στοιχεία και της υποχρεώσεις της εξαγοραζόμενης επιχείρησης. Μετά από τη συγχώνευση η απορροφημένη επιχείρηση παύει να υπάρχει ως ξεχωριστή επιχειρησιακή οντότητα.

(ii) Συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρείας, όπου μια εξολοκλήρου νέα εταιρεία δημιουργείται καθώς και η αποκτούσα και η αποκτώμενη εταιρεία παύουν την προηγούμενη νομική ύπαρξή τους και γίνονται μέρος της νέας εταιρείας.

(iii) Συγχώνευση με εξαγορά, όπου μία εταιρεία αποκτά μία άλλη εταιρεία στο σύνολό της ή πλειοψηφικό μέρος αυτής, έναντι αντιτίμου. Η μεταβίβαση, συνήθως, γίνεται με καταβολή μετρητών ή με αγορά-ανταλλαγή μετοχών μέσω του Χρηματιστηρίου.

Ανάλογα με τον κλάδο που δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις οι εξαγορές οδηγούν σε:²⁶

- **Κάθετη ολοκλήρωση:** δίνει τη δυνατότητα στην εξαγοράστρια επιχείρηση να ελέγχει διαφορετικά στάδια της παραγωγικής διαδικασίας.
- **Οριζόντια ολοκλήρωση:** δίνει τη δυνατότητα στην εξαγοράστρια επιχείρηση να ενισχύσει τη θέση της στην αγορά στον κλάδο που δραστηριοποιείται.
- **Συμπληρωματικές:** όταν οι δραστηριότητές τους είναι αλληλοσυμπληρούμενες
- **Συσσωρευτικές:** όταν οι δραστηριότητές τους δεν συνδέονται μεταξύ τους, δηλαδή υπάρχει μία ενιαία οργανωτική δομή από επιχειρήσεις διαφορετικού κλάδου.

Ένας άλλος διαχωρισμός των εξαγορών και συγχωνεύσεων είναι αυτός ανάλογα με τη

25 Σακέλλης, Εμ.,(1991)

26 Γεωργόπουλος, Α.,(2004)

διαδικασία πραγματοποίησής τους.²⁷ Έτσι έχουμε:

- **Επιθετική εξαγορά:** αναφερόμαστε στην περίπτωση κατά την οποία η πρόταση της εξαγοράς δεν εγκρίνεται από το εξαγοραζόμενο μέρος και η απόκτηση του ελέγχου αυτής προχωρά χωρίς τη συναίνεσή της.
- **Φιλική εξαγορά:** αναφερόμαστε στην περίπτωση που οι επιχειρήσεις επιθυμούν την εξαγορά ή συγχώνευση και καθορίζουν από κοινού το αντίτιμό της, δηλαδή το συμβούλιο και η διοίκηση της εταιρείας στόχου είναι δεκτικές σε αυτήν, έχοντας την συναίνεση και από τους μετόχους.²⁸
- **Εξαγορά της διοίκησης επιχείρησης:** αφορά στην εξαγορά ουσιαστικά του στελεχιακού δυναμικού και του προσωπικού από επιχειρήσεις μεγάλου μεγέθους με στόχο τη μεταφορά τεχνογνωσίας από τις μικρότερες προς τις μεγαλύτερες.
- **Εξαγορά μέσω δανεισμού:** νοείται η εξαγορά κατά την οποία θα χρησιμοποιηθούν δανειακά κεφάλαια προκειμένου να πραγματοποιηθεί, από τη μεγαλύτερη προς τη μικρότερη.
- **Σύσταση κοινοπραξίας επιχειρήσεων:** αναφέρεται στη σύμπλευση εταιρειών ή ομίλων με κοινή στόχευση σε αγορά πιθανόν άγνωστη στις συνεργαζόμενες εταιρείες.

27 Πασιούρας Φ.-Δούμπος Μ.-Ζαπουνίδης Κ.(2006)

28 Donald de Pamphilis:"Mergers and Acquisitions Basics. All you need to know", Academic Press Publications, Elsevier (2011),

3.3. Θεσμικό πλαίσιο συγχωνεύσεων Α.Ε.

Σύμφωνα με την Οδηγία 2011/35/ΕΕ²⁹ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 2011 για τις συγχωνεύσεις των ανωνύμων εταιρειών ισχύουν τα ακόλουθα:

1η περίπτωση

Οργάνωση της συγχώνευσης με απορρόφηση μιας ή περισσότερων εταιρειών από μία άλλη εταιρεία και της συγχώνευσης με τη σύσταση νέας εταιρείας

Τα κράτη-μέλη ρυθμίζουν, για τις εταιρείες που διέπονται από τη νομοθεσία τους, τη συγχώνευση με απορρόφηση μιας ή περισσότερων εταιρειών από μια άλλη εταιρεία και τη συγχώνευση με τη σύσταση νέας εταιρείας.

Κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, συγχώνευση με απορρόφηση είναι η πράξη με την οποία μία ή περισσότερες εταιρείες μεταβιβάζουν σε μία άλλη, κατόπιν λύσεώς τους χωρίς να τεθούν σε εκκαθάριση, το σύνολο της περιουσίας τους, ενεργητικό και παθητικό, διαθέτοντας στους μετόχους μετοχές της νέας εταιρείας και ενδεχομένως συμψηφιστικό ποσό σε μετρητά, που δεν υπερβαίνει το 10% της ονομαστικής αξίας των μετοχών που διατέθηκαν ή σε περίπτωση ελλείψεως ονομαστικής αξίας, της λογιστικής τους αξίας.

Η νομοθεσία κράτους-μέλους μπορεί να προβλέπει ότι η συγχώνευση με απορρόφηση μπορεί επίσης να πραγματοποιηθεί όταν μία ή περισσότερες των απορροφημένων εταιρειών βρίσκονται στο στάδιο της εκκαθάρισεως, αρκεί η δυνατότητα αυτή να δίνεται μόνο στις εταιρείες αυτές που δεν έχουν αρχίσει ακόμη τη διανομή του ενεργητικού τους μεταξύ των μετόχων.

Η συγχώνευση απαιτεί τουλάχιστον την έγκριση της γενικής συνελεύσεως της καθεμιάς των εταιρειών που συγχωνεύονται. Οι νομοθεσίες των κρατών-μελών προβλέπουν ότι γι' αυτή την εγκριτική απόφαση απαιτείται, τουλάχιστον, πλειοψηφία που δεν μπορεί να είναι κατώτερη από τα δύο τρίτα των ψήφων που αναλογούν είτε στους αντιπροσωπευόμενους τίτλους είτε στο αντιπροσωπευόμενο καλυφθέν κεφάλαιο.

Όταν υπάρχουν πολλές κατηγορίες μετοχών, η απόφαση για τη συγχώνευση υποβάλλεται σε χωριστή ψηφοφορία τουλάχιστον για κάθε κατηγορία μετόχων τα δικαιώματα των οποίων επηρεάζει η πράξη. Η απόφαση αφορά στην έγκριση του σχεδίου συγχώνευσης και κατά περίπτωση τις τροποποιήσεις του καταστατικού που απαιτούνται για την πραγματοποίησή τους.

Τα διοικητικά ή διαχειριστικά όργανα καθεμιάς από τις εταιρείες που συγχωνεύονται,

συντάσσουν λεπτομερή γραπτή έκθεση που εξηγεί και δικαιολογεί από οικονομική και νομική άποψη το σχέδιο συγχώνευσης και ειδικά τη σχέση ανταλλαγής των μετοχών.

Τα διοικητικά ή διαχειριστικά όργανα κάθε συμμετέχουσας εταιρείας υποχρεούνται να ενημερώσουν τη γενική συνέλευση της εταιρείας τους καθώς και τα διοικητικά ή διαχειριστικά όργανα των άλλων συμμετεχουσών εταιρειών, ώστε τα τελευταία να είναι σε θέση να ενημερώσουν τις οικείες γενικές συνελεύσεις των εταιρειών τους σχετικά με κάθε σημαντική μεταβολή του ενεργητικού και του παθητικού που σημειώθηκε ανάμεσα στην ημερομηνία κατάρτισης του σχεδίου συγχώνευσης και την ημερομηνία διεξαγωγής των γενικών συνελεύσεων που καλούνται να αποφανθούν ως προς το σχέδιο συγχώνευσης.

Για καθεμία από τις εταιρείες που συγχωνεύονται, ένας ή περισσότεροι ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες που ορίζονται ή αναγνωρίζονται από δικαστική ή διοικητική αρχή εξετάζουν το σχέδιο συγχώνευσης και συντάσσουν γραπτή έκθεση προορισμένη για τους μετόχους. Εντούτοις, η νομοθεσία κράτους-μέλους μπορεί να προβλέπει τον διορισμό ενός ή περισσότερων ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων για όλες τις εταιρείες που συγχωνεύονται, αν αυτός ο διορισμός, ύστερα από κοινή αίτηση των εταιρειών αυτών, γίνεται από δικαστική ή διοικητική αρχή. Οι εμπειρογνώμονες αυτοί μπορούν να είναι κατά την νομοθεσία κάθε κράτους-μέλους φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή εταιρείες.

Κάθε εμπειρογνώμονας έχει το δικαίωμα να ζητεί από τις εταιρείες που συγχωνεύονται κάθε χρήσιμη πληροφορία και έγγραφο και να προβαίνει σε όλους τους απαραίτητους ελέγχους. Δεν απαιτείται ούτε εξέταση του σχεδίου συγχώνευσης ούτε έκθεση εμπειρογνώμονα, εάν όλοι οι μέτοχοι και οι κάτοχοι τίτλων που παρέχουν το δικαίωμα ψήφου σε καθεμία από τις εταιρείες που συμμετέχουν στην συγχώνευση, έχουν συμφωνήσει.

Κάθε μέτοχος έχει δικαίωμα, τουλάχιστον έναν μήνα πριν από την ημέρα συγκλήσεως της γενικής συνελεύσεως που καλείται να αποφανθεί επί του σχεδίου συγχωνεύσεως, να λάβει γνώση στην έδρα της εταιρείας τουλάχιστον των εξής εγγράφων:

- (i) του σχεδίου συγχωνεύσεως
- (ii) των ετήσιων λογαριασμών καθώς και των εκθέσεων διαχειρίσεως των τελευταίων τριών εταιρικών χρήσεων των εταιρειών που συγχωνεύονται
- (iii) κατά περίπτωση της λογιστικής κατάστασης που έχει συνταχθεί σε ημερομηνία που δεν μπορεί να είναι προγενέστερη από την πρώτη ημέρα του τρίτου μήνα πριν από την ημερομηνία του σχεδίου συγχωνεύσεως, στην περίπτωση που οι τελευταίοι ετήσιοι λογαριασμοί αναφέρονται σε εταιρική χρήση που έχει λήξει τουλάχιστον έξι μήνες πριν από την ημερομηνία αυτή

(iv) κατά περίπτωση των προβλεπόμενων εκθέσεων των διοικητικών ή διαχειριστικών οργάνων των εταιρειών που συγχωνεύονται

Αν η νομοθεσία κράτους-μέλους δεν προβλέπει για τις συγχωνεύσεις προληπτικό δικαστικό ή διοικητικό έλεγχο νομιμότητας ή αν αυτός ο έλεγχος δεν καλύπτει όλες τις απαραίτητες για τη συγχώνευση πράξεις, τα πρακτικά των γενικών συνελεύσεων που αποφασίζουν τη συγχώνευση συντάσσονται με δημόσιο έγγραφο.

Ο συμβολαιογράφος ή η αρμόδια αρχή για να συντάξουν το δημόσιο έγγραφο πρέπει να επαληθεύσουν και να επιβεβαιώσουν την ύπαρξη και την νομιμότητα των πράξεων και των διατυπώσεων που βαρύνουν την εταιρεία της οποίας συντάσσουν την πράξη όπως και του σχεδίου συγχώνευσης .

Οι νομοθέτες των κρατών-μελών ορίζουν την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος της συγχώνευσης. Η συγχώνευση πρέπει να δημοσιευθεί σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από τη νομοθεσία του κάθε κράτους-μέλους για κάθε μια από τις εταιρείες που συγχωνεύονται.

Η συγχώνευση συνεπάγεται αυτοδικαίως και ταυτόχρονα και τα ακόλουθα **αποτελέσματα**:

(α) την καθολική μεταβίβαση , τόσο μεταξύ της απορροφώμενης και της απορροφώσας εταιρείας όσο και έναντι των τρίτων του συνόλου της περιουσίας, ενεργητικού και παθητικού, της απορροφώμενης εταιρείας προς την απορροφώσα εταιρεία.

(β) οι μέτοχοι της απορροφώμενης εταιρείας γίνονται μέτοχοι της απορροφώσας εταιρείας

(γ) η απορροφώμενη εταιρεία παύει να υπάρχει

2η περίπτωση

Συγχώνευση με τη σύσταση νέας εταιρείας:

Ως "εταιρείες που συγχωνεύονται" ή "απορροφώμενη εταιρεία" νοούνται οι εταιρείες που εξαφανίζονται και ως "απορροφώσα εταιρεία" νοείται η νέα εταιρεία.

Το σχέδιο συγχώνευσης και εφόσον αποτελούν αντικείμενο ξεχωριστής πράξεως, η συστατική πράξη ή το σχέδιο συστατικής πράξης και το καταστατικό ή το σχέδιο καταστατικού της νέας εταιρείας εγκρίνονται από τη γενική συνέλευση καθεμιάς από τις εταιρείες που εξαφανίζονται.

3η περίπτωση

Απορρόφηση μιας εταιρείας από άλλη που κατέχει το 90% ή περισσότερο των μετοχών της πρώτης:

Τα κράτη-μέλη ρυθμίζουν για τις εταιρείες που υπάγονται στη νομοθεσία τους την πράξη με την οποία μία ή περισσότερες εταιρείες λύνονται χωρίς να τεθούν σε εκκαθάριση και μεταφέρουν το σύνολο της περιουσίας τους, ενεργητικό και παθητικό, σε άλλη εταιρεία στην οποία ανήκουν όλες οι μετοχές τους και οι άλλοι τίτλοι που παρέχουν δικαίωμα ψήφου στη γενική συνέλευση.

Σε περίπτωση συγχωνεύσεως δια απορροφήσεως μιας ή περισσοτέρων εταιρειών από άλλη εταιρεία που της ανήκει το 90% ή περισσότερο αλλά όχι το σύνολο των μετοχών και των λοιπών τίτλων που παρέχουν δικαίωμα ψήφου στις γενικές συνελεύσεις της απορροφώμενης εταιρείας, εάν πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- (i) η δημοσίευση που προβλέπεται πραγματοποιείται για την απορροφώσα εταιρεία έναν μήνα, τουλάχιστον, πριν από τη μέρα συγκλήσεως της γενικής συνέλευσής της ή των απορροφώμενων εταιρειών που καλούνται να αποφανθούν για το σχέδιο συγχώνευσης
- (ii) όλοι οι μέτοχοι της απορροφώσας εταιρείας έχουν το δικαίωμα, έναν μήνα τουλάχιστον πριν από την ημερομηνία που αναφέρεται παραπάνω, να λάβουν γνώση στην έδρα της εταιρείας αυτής των εγγράφων: σχέδιο συγχωνεύσεως, ετήσιων λογαριασμών καθώς και των εκθέσεων διαχειρίσεως των τριών τελευταίων εταιρικών χρήσεων, λογιστικές καταστάσεις .

3.4. Συγχωνεύσεις - Εξαγορές: αιτίες & κίνητρα

Οι τράπεζες μπορούν να μεγιστοποιήσουν την αξία των μετοχών τους με δύο βασικούς τρόπους: (i) αυξάνοντας την αποτελεσματικότητά τους και (ii) αυξάνοντας το βαθμό της μονοπωλιακής ισχύος που διαθέτουν στην αγορά.

Οι συγχωνεύσεις και εξαγορές είναι δυνατόν να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα και ταυτόχρονα, εφόσον οδηγήσουν σε μεγάλη αύξηση της συγκέντρωσης στην αγορά, μπορούν να αυξήσουν το βαθμό μονοπωλιακής ισχύος των τραπεζών.

Τα βασικά κίνητρα που οδηγούν σε εξαγορές και συγχωνεύσεις είναι^{30, 31, 32}:

(α) Η δημιουργία οικονομιών κλίμακας (δηλ. με το ίδιο σταθερό κόστος παράγονται περισσότερες μονάδες προϊόντος - υπηρεσίας) ή οικονομιών φάσματος (δηλ. διασφάλιση μικρότερου κόστους παραγωγής με προσθήκη συναφών-συμπληρωματικών παραγωγικών διαδικασιών ή δικτύων διανομής).

(β) Βελτίωση της αξιοπιστίας του συνόλου των επιχειρήσεων - λόγω μεγέθους - και, ακολούθως, καλύτερη πρόσβαση σε κεφάλαια.

(γ) Η ενίσχυση της δύναμης της εξαγοράζουσας επιχείρησης στην εθνική ή διεθνή αγορά με στόχο τον περιορισμό του ανταγωνισμού και πρόσθετα ολιγοπωλιακά κέρδη.

(δ) Η εξυγίανση και ανάπτυξη της εξαγοραζόμενης επιχείρησης με ενδεχόμενη προοπτική την απορρόφηση ή μεταπώλησή της με κέρδος.

(ε) Οι φορολογικοί περιορισμοί ή τα φορολογικά και εισοδηματικά κίνητρα.

(στ) Η ανάγκη διασποράς κινδύνου και επενδυτικής διαφοροποίησης χαρτοφυλακίου.

Γενικά, μία εξαγορά ή συγχώνευση θεωρείται επιτυχημένη όταν τα οικονομικά αποτελέσματα της ενοποιημένης τράπεζας είναι μεγαλύτερα από το άθροισμα των οικονομικών αποτελεσμάτων των τραπεζών μεμονωμένα. Το αποτέλεσμα αυτό είναι γνωστό ως "δημιουργία υπεραξίας λόγω συγχώνευσης" και αποτυπώνεται μαθηματικά ως: $(A) + (B) < (AB)$.

30 Τράπεζα της Ελλάδος, Οικονομικό Δελτίο, Τεύχος 22 έτος 2004

31 Amihud Y., DeLong G.L. and A.Saunders., (2003)

32 Χρήμα, Απρίλιος 2010, τεύχος 361

3.5. Συγχωνεύσεις - Εξαγορές τραπεζών στον ελλαδικό χώρο

Με την ανάπτυξη του ΧΑΑ, την απελευθέρωση του τραπεζικού συστήματος, την ένταξη της Ελλάδος στην ΟΝΕ, τη διάνοιξη προοπτικών στα Βαλκάνια, πολλαπλασιάστηκαν οι εξαγορές και συγχωνεύσεις στην χώρα μας.

Στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία πραγματοποιήθηκε ένας σημαντικός αριθμός συγχωνεύσεων και εξαγορών και απεικονίζονται, ενδεικτικά, κατά χρονολογική σειρά παρακάτω:

1997: (i) Συγχώνευση Eurobank – Interbank, (ii) εξαγορά του δικτύου καταστημάτων της Credit Lyonaiss Greece SA.

1998: (ii) Η CEH, μητρική της Eurobank, εξαγοράζει το 99,8% της Τράπεζας Κρήτης. (ii) Η CEH και η EFG Eurobank εξαγοράζουν από κοινού ποσοστό 18,4% στην Τράπεζα Εργασίας.

(iii) Η Εθνική Τράπεζα συγχωνεύεται με τη θυγατρική της Εθνική Κτηματική

(iv) Η Τράπεζα Πειραιώς εξαγοράζει το 37,8% της XiosBank

1999: (i) Η "Alpha Τράπεζα Πίστεως" εξαγοράζει την πλειοψηφία των μετοχών της "Ιονικής και Λαϊκής Τραπεζής".

(ii) Μεταβίβαση της Τράπεζας Κρήτης στην EFG Eurobank. (ii) συγχώνευση δραστηριοτήτων EFG Eurobank - Τράπεζας Αθηνών.

2000: (i) Η Άλφα Τράπεζα Πίστεως απορροφά την Ιονική Λαϊκή. (ii) Αλλάζει το όνομά της σε Alpha Bank.

(iii) Συγχώνευση της Eurobank EFG με την Τράπεζα Εργασίας και ταυτόχρονα μετονομάζεται σε EFG Eurobank Ergasias.

2001: (i) Ενσωμάτωση της Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος (Κύπρος) από την Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος

2002: (i) Συγχώνευση των EFG Eurobank Ergasias και Telesis Investment Bank merger

(ii) Εξαγορά του 50% της Alico από την EFG Eurobank Ergasias

2004: (i) Εξαγορά του 22,3% της Γενικής Τράπεζας της Ελλάδος από τον γαλλικό όμιλο Societe Generale

- 2005:** (i) Εξαγορά από την Alpha Bank του 88,64% των μετοχών της σερβικής Jubanka και αλλαγή ονόματός της σε Alpha Bank Beograd.
(ii) Εξαγορά από τη Marfin Investment Group του 10% της Egnatia bank
- 2006:** (i) Εξαγορά από τη Marfin Investment Group του 13% της Laiki bank
(ii) Εξαγορά από τη Marfin Investment Group του 44% της Egnatia bank
- 2007:** (i) Τριπλή συγχώνευση μεταξύ των Marfin, Egnatia και Laiki bank και δημιουργία της Marfin Popular bank
- 2009:** (i) Συγχώνευση της Marfin Popular Bank με τη θυγατρική της Marfin Egnatia Bank

3.6. Πλεονεκτήματα συγχωνεύσεων

Σύμφωνα με αναλυτές η συγχώνευση δύο μεγάλων τραπεζών δημιουργεί σημαντικές συνεργίες. Συγκεκριμένα, οι θετικές επιδράσεις επικεντρώνονται στα εξής:

- Αίσθημα ασφάλειας στο κοινό εμπεδώνοντας την ασφάλεια στο τραπεζικό σύστημα
- Προσέλκυση καταθέσεων
- Βελτίωση της εξυπηρέτησης και αύξηση της αποτελεσματικότητας της ενιαίας τράπεζας
- Αύξηση των χορηγήσεων δανείων σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά
- Μείωση των γενικών και διοικητικών δαπανών τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό
- Δημιουργία οικονομίας κλίμακας
- Αναμενόμενη αύξηση των κερδών ανά μετοχή
- Η απόκτηση ολιγοπωλιακής δύναμης αυξάνει τα κέρδη και τη φήμη των επιχειρήσεων.
- Το μεγαλύτερο σχήμα μπορεί να δανειστεί με καλύτερους όρους στις διεθνείς αγορές χρήματος με αποτέλεσμα να απεμπλακεί γρηγορότερα από τη χρηματοδότηση της E.K.T.
- Μείωση της πιθανότητας νέας εξαγοράς: ένα μεγάλο σχήμα μειώνει τους δυνητικούς διεκδικητές.

Ένας από τους λόγους που μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερη συγκέντρωση των τραπεζών μέσω Σ&Ε είναι η μεγιστοποίηση της τιμής των μετοχών τους. Η ανακοίνωση της πρόθεσης για Σ&Ε παρουσιάζει σημαντικό ενδιαφέρον για τους μετόχους των τραπεζών αφού μπορούν να ελέγξουν την ορθότητα των εξής δύο υποθέσεων:

(i) της υπόθεσης της πληροφορίας, σύμφωνα με την οποία η διοίκηση της τράπεζας που ανακοινώνει την πρόθεσή της να προχωρήσει σε εξαγορά άλλης τράπεζας είναι πιθανό να γνωρίζει ότι η λογιστική ή χρηματιστηριακή αξία της τράπεζας αυτής είναι υποτιμημένη,

(ii) της υπόθεσης της αναποτελεσματικής διαχείρισης, σύμφωνα με την οποία η διοίκηση της τράπεζας-στόχου είναι πιθανό μετά την ανακοίνωση της Σ&Ε να αναγκαστεί να βελτιώσει τη λειτουργία της τράπεζας ώστε αυτή να καταστεί αποτελεσματικότερη και ενδεχομένως να αποφύγει την εξαγορά.

Η αντίδραση της χρηματιστηριακής αγοράς στις ανακοινώσεις συγχωνεύσεων και εξαγορών τραπεζών αναμένεται να προκαλέσει τις ακόλουθες μεταβολές στις τιμές των μετοχών

των:

(α) εξαγοραζουσών τραπεζών:

Θετική επίδραση στην περίπτωση που η Σ&Ε πραγματοποιείται μεταξύ τραπεζών οι οποίες προσφέρουν ομοιογενή προϊόντα ή και δραστηριοποιούνται στην ίδια αγορά. Αρνητική ή μηδενική επίδραση στην περίπτωση που θα εκτιμηθεί ότι η Σ&Ε εξυπηρετεί προσωπικά οφέλη της διοίκησης της εξαγοράζουσας τράπεζας και όχι των μετόχων της.

(β) εξαγοραζόμενων τραπεζών

Θετική επίδραση καθώς εκτιμάται ότι είτε η τιμή της μετοχής της εξαγοραζόμενης τράπεζας είναι υποτιμημένη είτε η διοίκηση της τράπεζας -στόχου ήταν αποτελεσματική και επομένως μέσω της εξαγοράς καταβάλλεται προσπάθεια για βελτίωση της λειτουργικής και οργανωτικής δομής της, που θα έχει σαν αποτέλεσμα τη βελτίωση των αποτελεσμάτων της τράπεζας αυτής.

3.7. Μειονεκτήματα συγχωνεύσεων

Τα μειονεκτήματα της συγχώνευσης τραπεζών μπορούν να επικεντρωθούν στα εξής:

- (i) Τα πρώτα χρόνια της συγχώνευσης τα στελέχη των ομίλων επικεντρώνονται στην προσπάθεια ενοποίησης των συστημάτων τους, βάζοντας σε δεύτερη μοίρα άλλες στρατηγικές ανάπτυξης.
- (ii) Το αίσθημα ανασφάλειας που διακατέχει το ανθρώπινο δυναμικό λόγω της συνένωσης εγκυμονεί τον κίνδυνο της πτώσης του ηθικού του και, κατά συνέπεια, της απόδοσής του, γεγονός που απαιτεί λεπτούς χειρισμούς για αποφυγή του φαινομένου
- (iii) Η μείωση του λειτουργικού κόστους - βασικός λόγος μιας συγχώνευσης - μπορεί να οδηγήσει σε μείωση του αριθμού των εργαζομένων καθώς και σε κλείσιμο καταστημάτων του δικτύου.

3.8. Επιπτώσεις των Εξαγορών και Συγχωνεύσεων στην απασχόληση και στις εργασιακές σχέσεις

Από την οικονομική θεωρία είναι γνωστό ότι τρεις είναι, κυρίως, οι παράμετροι που μία επιχείρηση μπορεί να αποκτήσει συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών της: (α) η συμπίεση του κόστους λειτουργίας, (β) η διαφοροποίηση του προϊόντος και (γ) ο ανθρώπινος παράγοντας.³³

Η προσπάθεια του ανθρώπινου παράγοντα, οι γνώσεις και οι δεξιότητές του, η εξειδίκευσή του και η ικανότητά του να χρησιμοποιεί τους άλλους παράγοντες, τον κατατάσσει ως τον σημαντικότερο από τους υπόλοιπους παραγωγικούς συντελεστές και ως το πιο ζωτικό στοιχείο μιας επιχείρησης.

Παρ' ότι οι Ε & Σ δεν είναι κάτι πρωτόγνωρο για την ευρωπαϊκή και την ελληνική επιχειρησιακή πρακτική, φαίνεται ότι ειδικά στις σημερινές συνθήκες κοινωνικής και οικονομικής οργάνωσης, όξυνσης του ανταγωνισμού, η προστασία των εργασιακών σχέσεων και δικαιωμάτων είναι επιτακτική καθώς οι γενικές διασφαλίσεις της απασχόλησης και των υφιστάμενων εργασιακών δικαιωμάτων που ρητά παρέχονται από την εθνική και την κοινοτική νομοθεσία σε περίπτωση μεταβίβασης - συγχώνευσης επιχειρήσεων, τίθενται σε δοκιμασία.

Ο φόβος των εργαζομένων για την απώλεια της θέσης εργασίας και των εργασιακών τους δικαιωμάτων, οι συχνές αλλαγές στη Διοίκηση του Ανθρώπινου Δυναμικού, η ασάφεια και ανασφάλεια του προσωπικού και των στελεχών σχετικά με τις προοπτικές του νέου επιχειρησιακού σχήματος, τη θέση τους στην ιεραρχία και την εξέλιξη των αρμοδιοτήτων τους, αποτελούν τους πιο κρίσιμους παράγοντες αποτυχίας και αναποτελεσματικότητας των Ε & Σ.

Σε όλα τα παραπάνω, η Διοίκηση Ανθρώπινου δυναμικού οφείλει να εστιάσει. Προκειμένου οι Σ & Ε να έχουν θετική έκβαση θα πρέπει να εστιάσει στους ακόλουθους τομείς:

1. Επικοινωνία: σε περίοδο μεγάλων αλλαγών, όταν όλα χαρακτηρίζονται από αβεβαιότητα και ρευστότητα, το ανθρώπινο δυναμικό μιας εταιρείας καταλαμβάνεται από το αίσθημα ανασφάλειας μειώνοντας αισθητά τα επίπεδα απόδοσης και παραγωγικότητάς του. Σε περιόδους εξαγορών και συγχωνεύσεων το αίσθημα αυτό της ανασφάλειας είναι λογικό να κορυφώνεται καθώς η εξέλιξη της προσωπικής αλλά και της εταιρικής πορείας είναι αβέβαιη.

33 Γεωργακόπουλου, Θ., Λιανού, Θ., Μπένου, Θ, Τσεκούρα, Γ., Χατζηπροκοπίου, Μ., Χρήστου, Γ., 1998, σελ. 30-37

2. Εταιρική κουλτούρα: σε περιπτώσεις εξαγορών και συγχωνεύσεων η εταιρική κουλτούρα οφείλει και αυτή να αλλάξει και να διαφοροποιηθεί με τέτοιο τρόπο ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της νέας εταιρείας που θα προκύψει. Συχνά, η τάση για επιβολή ενός νέου στυλ διοίκησης και διαμόρφωσης των εργασιακών σχέσεων προσανατολισμένες στη φιλοσοφία διοίκησης της αγοράστριας επιχείρησης, θέτει σε δοκιμασία κάθε έννοια ίσης μεταχείρισης, καθώς ανατρέπονται τα υπάρχοντα εργασιακά δεδομένα, τα συστήματα διοίκησης και το ίδιο το σύστημα των υφιστάμενων εργασιακών σχέσεων, με αποτέλεσμα πολώσεις και τριβές σε μεγάλες ομάδες εργαζομένων.

3. Συγκρούσεις: συχνά παρατηρούνται συγκρούσεις μεταξύ στελεχών καθώς εμπλέκονται σε αντιπαράθεσεις ισχύος, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει η επιθυμητή συνεργασία για τους κοινούς στόχους που έχουν πλέον τεθεί. Κάτι τέτοιο μπορεί να αποφευχθεί εάν εξαρχής τεθούν τα όρια, οι ρόλοι και δικαιοδοσίες ως πλαίσιο κοινής δράσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΑΤΕbank - Τράπεζα Πειραιώς ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων (ΕΠΑΘ 46/1/27.07.2012), έγινε ανάκληση της άδειας λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία "Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.", η οποία τέθηκε σε εκκαθάριση με τον διορισμό ειδικού εκκαθαριστή, του κ. Μάραντου.

Στις 28 Ιουλίου 2012 διασπάστηκε η ΑΤΕbank σε "καλή" και "κακή" τράπεζα και μεταβιβάστηκε η "καλή" τράπεζα στην Πειραιώς (ΦΕΚ. Αρ. Φύλλου 2209).

Με τη λύση και διάσπαση των υγιών στοιχείων του ενεργητικού της ΑΤΕ, μεταβιβάστηκαν στην Πειραιώς όλες οι καταθέσεις, όλο το προσωπικό, όλο το δίκτυο της ΑΤΕ, τα ενήμερα δάνεια καθώς και οι χρηματοοικονομικές θυγατρικές της, ΑΤΕ Ασφαλιστική και ΑΤΕ Leasing.

Παρακάτω, παρατίθενται οι δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις των δύο τραπεζών για τα έτη 2008-2010 βάσει των οποίων γίνεται η χρηματοοικονομική ανάλυση 13 αριθμοδεικτών, για τις δύο τράπεζες ξεχωριστά και εν συνεχεία, ανάλυση της ενοποιημένης τράπεζας.

Η μέτρηση της κερδοφορίας των τραπεζών γίνεται με τη βοήθεια των δεικτών απόδοσης των ιδίων κεφαλαίων (ROE) και του δείκτη απόδοσης του ενεργητικού (ROA) καθώς, επίσης και με τον δείκτη Καθαρού Περιθωρίου Επιτοκίου (NIM).

Από τους ετήσιους δημοσιευμένους ισολογισμούς κάθε τράπεζας χρησιμοποιούνται τα βασικότερα μεγέθη του Ισολογισμού και της Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσης για το εξεταζόμενο χρονικό διάστημα και ο υπολογισμός των αριθμοδεικτών γίνεται ως εξής:

(απεικονίζονται στον ΠΙΝΑΚΑ 1: οι πράσινες στήλες αφορούν στην ΑΤΕbank, οι μπλε στήλες στην Τράπεζα Πειραιώς)

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΑΤΕbank - ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

	ΑΓΡΟΤΙΚΗ			ΠΕΙΡΑΙΩΣ		
	2010	2009	2008	2010	2009	2008
ROE	-0,563981524	-0,385775394	0,017710612	0,003431104	0,082691899	0,134133524
ROA	-0,012628243	-0,014737335	0,000539091	0,000186355	0,005280326	0,007028402
NIM	1,17834291	0,598991199	0,721613408	0,385244753	0,318772416	0,403237106
Δείκτης Περιθωρίου Κέρδους	-0,359322819	-0,31733164	0,020774089	-0,007062318	0,060532244	0,074716206
Δείκτης Εκμετάλλευσης Ενεργητικού	0,039275316	0,043753914	0,050326429	0,052020764	0,062583439	0,080773941
ΙΚ	44,6603311	26,17674137	32,85271924	18,41167405	15,6603771	19,08449667
Συνολική λειτουργική αποτελεσματικότητα	0,692221755	0,604536344	0,698154269	0,526359923	0,481572213	0,496225698
Δείκτης δαπανών προσωπικού προς έσοδα εκμετάλλευσης	0,544582532	0,442777183	0,493909323	0,525586102	0,48318773	0,49923957
Δείκτης δαπανών προσωπικού προς σύνολο εξόδων	0,786716869	0,732424424	0,707450123	0,998529865	1,003354674	1,006073591
Δείκτης δαπανών για τόκους προς σύνολο εξόδων	0,688972401	0,711067943	1,055629619	1,844301261	2,103571491	3,340595695
Δείκτης εσόδων τόκων προς σύνολο εσόδων	0,985464047	0,815385827	0,851439685	0,887207877	0,821061485	0,879129254
Δείκτης εσόδων προμηθειών προς συνολικά έσοδα	0,087257309	0,080924622	0,084326655	0,081730056	0,075406474	0,064421123
Δείκτης αποτελεσμάτων χρηματοοικονομικών πράξεων προς σύνολο εσόδων	-0,072721356	0,103689551	0,06423366	0,031062067	0,103532041	0,056449623

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΙΚΤΗ ROE ΑΤΕbank:

	2010	2009	2008
ROE	-0,563981524	-0,385775394	0,017710612

1. Δείκτης ROE = (Κέρδη προ φόρων / Ίδια Κεφάλαια)

Ο δείκτης Απόδοσης Ιδίων Κεφαλαίων μετράει τον βαθμό αξιοποίησης των ιδίων κεφαλαίων, την ικανότητα δηλαδή της τράπεζας να χρησιμοποιεί τα ίδια κεφάλαια (κεφάλαια μετόχων) με τρόπο τέτοιο ώστε να παράγει από αυτά καθαρά κέρδη.

Από τον Πίνακα 2. βλέπουμε ότι η ΑΤΕbank μόνο το έτος 2008 έχει θετικό ROE ενώ, τις χρονιές 2009-2010, εμφανίζει αρνητικό. Την εικόνα αυτή δεν πρέπει να τη δούμε μεμονωμένα αλλά σε συνδυασμό με το γενικότερο οικονομικό κλίμα και συγκεκριμένα με την έλευση της χώρας σε οικονομική ύφεση από τα μέσα του 2008 και μετά. Ο μέσος όρος του δείκτη ROE στον τραπεζικό κλάδο έπεσε από το 2008 και για τα χρόνια που ακολούθησαν, με ελάχιστες εξαιρέσεις, κάτι που μας "σκιαγραφεί" και τον κίνδυνο ρευστότητας στην αγορά, καθώς υποβαθμίζεται η πιστοληπτική ικανότητα του Ελληνικού Δημοσίου και, αναπόφευκτα, των ελληνικών τραπεζών, με τις τελευταίες να απευθύνονται στο Ευρωσύστημα για τη χρηματοδότησή τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2i: ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΙΚΤΗ ROE Τράπεζας Πειραιώς:

	2010	2009	2008
ROE	0,003431104	0,082691899	0,134133524

Από τον πίνακα 2i βλέπουμε ότι ο δείκτης Απόδοσης Ιδίων Κεφαλαίων της Τράπεζας Πειραιώς και για τις τρεις χρονιές έχει θετικό πρόσημο, που σημαίνει ότι παρ'όλη την άσχημη οικονομική κατάσταση που αντιμετωπίζει η χώρα με τον τραπεζικό κλάδο να πλήττεται από αυτήν, η Τράπεζα Πειραιώς και οι μέτοχοί της εξακολουθούν και απολαμβάνουν κέρδη, αν και σε πολύ μικρότερο βαθμό το 2010 σε σχέση με τις προηγούμενες δύο χρονιές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Ανάλυση δείκτη ROA ΑΤΕbank

	2010	2009	2008
ROA	-0,012628243	-0,014737335	0,000539091

2. Δείκτης ROA = Κέρδη πρό φόρων / Σύνολο Ενεργητικού

Στην ουσία ο αριθμοδείκτης αυτός μετρά την αποδοτικότητα του συνόλου των επενδεδυμένων, από την τράπεζα κεφαλαίων.

Από τον Πίνακα 3, βλέπουμε ότι η ΑΤΕbank μόνο το έτος 2008 εμφανίζει θετικό ROA ενώ, αντίθετα, τις χρονιές 2010-2009 εμφανίζει όχι μόνο πτωτική τάση αλλά και αρνητικό πρόσημο.

Εδώ θα πρέπει να πούμε ότι το αρνητικό πρόσημο των δεικτών **ROE & ROA** οφείλεται στην γενικότερη οικονομική συγκυρία και συγκεκριμένα στις δυσμενείς οικονομικές συνθήκες που επικρατούν στη χώρα μας. Στην προσπάθειά της η ελληνική κυβέρνηση να επουλώσει τις πληγές του ελληνικού τραπεζικού συστήματος χορήγησε πακέτα στήριξης προκειμένου να τονωθεί η ρευστότητα στην οικονομία, πακέτα τα οποία διοχετεύθηκαν στις ιδιωτικές τράπεζες με την Αγροτική να λαμβάνει πολύ μικρότερο ποσοστό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3i: Ανάλυση δείκτη ROA Τράπεζας Πειραιώς:

	2010	2009	2008
ROA	0,000186355	0,005280326	0,007028402

Όπως και ο δείκτης ROE έτσι και ο δείκτης ROA κινείται μειούμενος μεταξύ των τριών ετών (Πίνακας 3i) ωστόσο πάντοτε θετικός, γεγονός στο οποίο συνέβαλλε και η στήριξη από το Ελληνικό Κράτος σε μεγαλύτερο ποσοστό από πακέτα στήριξης που δόθηκαν. Επίσης, φαίνεται ότι επενδύει αποτελεσματικότερα και αποδοτικότερα τα κεφάλαιά της.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4:Ανάλυση δείκτη NIM ΑΤΕbank

	2010	2009	2008
NIM	1,17834291	0,598991199	0,721613408

3. Δείκτης Καθαρού Περιθωρίου Επιτοκίου (NIM):

$$\text{NIM} = (\text{Εσοδα τόκων} - \text{Έξοδα τόκων}) / \text{Κερδοφόρα στοιχεία Ενεργητικού}$$

Ο δείκτης αυτός δείχνει το ποσοστό των εσόδων που παράγονται από τα κερδοφόρα στοιχεία του Ενεργητικού, εναλλακτικά - όπως στη συγκεκριμένη ανάλυση - μπορεί να υπολογισθεί ως προς το σύνολο του Ενεργητικού.

Από τον Πίνακα 4, βλέπουμε ότι η ΑΤΕbank παρουσιάζει θετικές τιμές και για τις τρεις χρονιές, καθώς τα έσοδα από τόκους είναι μεγαλύτερα από τα αντίστοιχα έξοδα με ιδιαίτερη αύξηση το 2010. Αυτό επιβεβαιώνει το γεγονός ότι η διαφορά μεταξύ των επιτοκίων που δανείζεται η τράπεζα και των επιτοκίων καταθέσεων είναι θετική και ο λόγος είναι ότι οι φθηνές χρηματοδοτήσεις από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) επέτρεψε στις τράπεζες να διατηρήσουν αξιοληπτους δείκτες καθαρού περιθωρίου επιτοκίου (NIM) ακόμα και στις ακραίες συνθήκες κρίσης του 2010.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4i:Ανάλυση δείκτη NIM Τράπεζας Πειραιώς:

	2010	2009	2008
NIM	0,385244753	0,318772416	0,403237106

Ο δείκτης NIM της Τράπεζας Πειραιώς (Πίνακας 4i) και τις τρεις χρονιές κινείται θετικά, όχι όμως, σε ιδιαίτερα καλό ποσοστό. Πάντως η οικονομική κρίση δεν φαίνεται να έχει επηρεάσει αρνητικά την απόδοση του συγκεκριμένου δείκτη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Ανάλυση δείκτη Περιθωρίου Κέρδους ΑΤΕbank

	2010	2009	2008
Δείκτης Περιθωρίου Κέρδους	-0,359322819	-0,31733164	0,020774089

4. Δείκτης Περιθωρίου Κέρδους = Καθαρά κέρδη / Σύνολο εσόδων

Ο δείκτης αυτός απεικονίζει το ποσοστό των εσόδων που μένουν ως καθαρά κέρδη. Η ΑΤΕbank τα έτη 2010-2009 - σε αντίθεση με το 2008 που είχε κέρδη - παρουσίαζε ζημιές και ο δείκτης αυτός είναι αρνητικός. Κυρίως, οφείλεται στην μείωση των εργασιών του Ομίλου η οποία οδήγησε στην συνολική ετήσια μείωση των εσόδων της, κυρίως το 2010 καθώς, επίσης, ζημιές από χρηματοοικονομικές πράξεις που σημείωσε το εν λόγω έτος ήταν οι κυριότερες αιτίες συμπίεσης των εσόδων της.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5i: Ανάλυση δείκτη Περιθωρίου Κέρδους Τράπεζας Πειραιώς:

	2010	2009	2008
Δείκτης Περιθωρίου Κέρδους	-0,007062318	0,060532244	0,074716206

Ο δείκτης αυτός, όπως απεικονίζεται στον Πίνακα 5i, κινείται μειούμενος μεταξύ των τριών ετών με τη μεγαλύτερη πτώση - αρνητική απόδοση - το έτος 2010. Όπως και στην ΑΤΕbank έτσι και η Τράπεζα Πειραιώς το 2010 παρουσίαζε ζημιές από επενδυτικές δραστηριότητες αλλά και μείωση των εσόδων της από χρηματοοικονομικές πράξεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Ανάλυση δείκτη Εκμετάλ/σης Ενεργητικού ΑΤΕbank

	2010	2009	2008
Δείκτης Εκμετάλ/σης Ενεργητικού	0,039275316	0,043753914	0,050326429

5. **Δείκτης Εκμετάλλευσης Ενεργητικού** = Συνολικά έσοδα / Σύνολο Ενεργητικού

Ο δείκτης αυτός μετράει την απόδοση των συνολικών περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης κατά τρόπο ώστε να παράγει έσοδα.

Από τον Πίνακα 6 βλέπουμε ότι για τα τρία έτη η ΑΤΕbank παρουσιάζει θετικό δείκτη Εκμετάλλευσης Ενεργητικού.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6i: Ανάλυση δείκτη Εκμετάλλευσης Ενεργητικού Τράπεζας Πειραιώς:

	2010	2009	2008
Δείκτης Εκμετάλλευσης Ενεργητικού	0,052020764	0,062583439	0,080773941

Από τη διαχρονική ανάλυση του δείκτη βλέπουμε (Πίνακας 6i) ότι αφενός και τις τρεις χρονιές κινείται θετικά, παρ' όλα αυτά παρουσιάζει σημαντική μείωση στο πέρασμα των χρόνων.

Κάτι, όμως, που πρέπει να το δούμε σε σχέση με τη συνολική χρηματοοικονομική κατάσταση που έχει περιέλθει η χώρα, όπου έχει επηρεάσει αρνητικά το σύνολο των εσόδων του τραπεζικού κλάδου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Ανάλυση δείκτη χρηματ/κής μόχλευσης (ΙΚ) ΑΤΕbank:

	2010	2009	2008
ΙΚ	44,6603311	26,17674137	32,85271924

6. Δείκτης Χρηματοοικονομικής μόχλευσης ή Πολλαπλασιαστής ΙΚ = Σύνολο Ενεργητικού / Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων

Όπως αναλύθηκε στο πρώτο κεφάλαιο, όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης αυτός τόσο μεγαλύτερο μέρος των επενδύσεων της τράπεζας καλύπτεται με ξένα κεφάλαια, οπότε και η τράπεζα έχει μεγαλύτερη χρηματοοικονομική μόχλευση. Λέγοντας χρηματοοικονομική μόχλευση εννοούμε τη διαδικασία ανάληψης χρέους με σκοπό την έναρξη, συνέχιση ή επέκταση μιας επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Γενικά η ύπαρξη ξένου κεφαλαίου φέρνει μεγαλύτερες αποδόσεις μπορεί, όμως, να φέρει αντίθετα αποτελέσματα όταν η επιχείρηση αδυνατεί να καλύψει τις υποχρεώσεις της.

Από τον Πίνακα 7 βλέπουμε ότι η ΑΤΕbank παρουσιάζει υψηλό δείκτη χρηματοοικονομικής μόχλευσης με αποκορύφωση το 2010. Αυτό οφείλεται καθώς βλέπουμε από τους ισολογισμούς της ότι το 2010 τα ίδια κεφάλαια παρουσίασαν σημαντική πτώση λόγω συσσωρευμένων ζημιών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο δείκτης αυτός ανήκει στην κατηγορία των δεικτών που δείχνουν τη φερεγγυότητα μιας Τράπεζας, όπου εξαιτίας της γενικότερης οικονομικής ύφεσης, οι Τράπεζες έχασαν την εμπιστοσύνη των καταναλωτών και επενδυτών, γεγονός που μπορεί να αποβεί μοιραίο για τη μελλοντική πορεία των τραπεζικών ιδρυμάτων. Κάτι τέτοιο, εκ του αποτελέσματος, συνέβη στην περίπτωση της ΑΤΕbank και ολοκληρώθηκε με την ανάκληση της άδειας λειτουργίας της και την εξαγορά αυτής από την Τράπεζα Πειραιώς.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7i: Ανάλυση δείκτη χρηματ/κής μόχλευσης (ΙΚ) Τράπεζας Πειραιώς:

	2010	2009	2008
ΙΚ	18,41167405	15,6603771	19,08449667

Η Τράπεζα Πειραιώς εμφανίζει ένα σχετικά σταθερό επίπεδο χρηματοοικονομικής μόχλευσης και για τις τρεις χρονιές, σχετικά υψηλό και εκείνη, όμως, σε συνδυασμό και με την ανάλυση των δεικτών ROE & ROA μπορούμε να εξάγουμε το συμπέρασμα ότι επενδύει αποδοτικότερα

τα κεφάλαιά της και παράγει κέρδη.

**ΠΙΝΑΚΑΣ 8: Ανάλυση δείκτη "συνολικής λειτουργικής αποτελεσματικότητας τραπεζών"
ΑΤΕbank**

	2010	2009	2008
Συνολική λειτουργική αποτελεσματικότητα	0,692221755	0,604536344	0,698154269

7. **Συνολική λειτουργική αποτελεσματικότητα τραπεζών** = Συνολικά έξοδα / Συνολικά έσοδα

Όσο μικρότερος είναι αυτός ο δείκτης τόσο μεγαλύτερη είναι η λειτουργική αποτελεσματικότητα της τράπεζας. Ουσιαστικά δείχνει τον βαθμό στον οποίο μία τράπεζα είναι σε θέση να καλύψει τα έξοδά της, εξασφαλίζοντας συγχρόνως και κέρδη. Στον πίνακα 8 βλέπουμε ότι ο δείκτης και τις τρεις χρονιές παίρνει τιμές κάτω τις μονάδας, με μία αύξηση του δείκτη το 2010, που σημαίνει ότι παρά τις αντίξοες συνθήκες η τράπεζα καταφέρνει να ανταπεξέλθει των υποχρεώσεών της.

**ΠΙΝΑΚΑΣ 8i: Ανάλυση δείκτη "συνολικής λειτουργικής αποτελεσματικότητας τραπεζών"
της Τράπεζας Πειραιώς:**

	2010	2009	2008
Συνολική λειτουργική αποτελεσματικότητα τραπεζών	0,526359923	0,481572213	0,496225698

Όπως βλέπουμε στον Πίνακα 8i, και τις τρεις χρονιές ο δείκτης παίρνει τιμές μικρότερες τις μονάδας και μάλιστα τον διατηρεί σε χαμηλά, σχετικά, επίπεδα, γεγονός που σημαίνει ότι ανταπεξέρχεται καλύτερα στην οικονομική ύφεση σημειώνοντας σημαντικά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες καθώς, επίσης, τηρώντας σε υψηλό επίπεδο τα λειτουργικά της έσοδα. Γενικά, η οικονομική κρίση δεν φαίνεται να επηρεάζει αρνητικά τον δείκτη αυτό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: Ανάλυση δείκτη δαπανών προσωπικού προς έσοδα εκμετάλλευσης ΑΤΕbank

	2010	2009	2008
Δείκτης δαπανών προσωπικού προς έσοδα εκμετάλλευσης	0,544582532	0,442777183	0,493909323

8. **Δείκτης Δαπανών προσωπικού προς έσοδα εκμετάλλευσης** = Δαπάνες προσωπικού και διοίκησης / Συνολικά Έσοδα

Από τον Πίνακα 9 βλέπουμε ότι ο δείκτης παρουσιάζει αυξητική πορεία με μόνη εξαίρεση το 2008. Αυτό συμβαίνει γιατί παρ' όλη την οικονομική κρίση όπου τα έσοδα της τράπεζας μειώθηκαν παρουσιάζοντας ζημιές από αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων που κατέγραψε η Τράπεζα, ωστόσο οι δαπάνες προσωπικού αυξήθηκαν. Κάτι τέτοιο δείχνει την αδυναμία του Ομίλου να αναπροσαρμόσει τις δαπάνες της έναντι της κρίσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9i: Ανάλυση δείκτη δαπανών προσωπικού προς έσοδα εκμετάλλευσης Τράπεζας Πειραιώς:

	2010	2009	2008
Δείκτης δαπανών προσωπικού προς έσοδα εκμετάλλευσης	0,525586102	0,48318773	0,49923957

Και εδώ, ο δείκτης εμφανίζει ανοδική τάση, όπως στον γενικότερο τραπεζικό κλάδο, ωστόσο η Τράπεζα Πειραιώς μείωσε τις δαπάνες για αμοιβές προσωπικού κάτι που αποδεικνύει ότι κινείται πιο αποτελεσματικά, προσαρμόζοντας τις δαπάνες της ανάλογα με τη γενικότερη οικονομική κρίση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: Ανάλυση δείκτη δαπανών προσωπικού προς σύνολο εξόδων ΑΤΕbank

	2010	2009	2008
Δείκτης δαπανών προσωπικού προς σύνολο εξόδων	0,786716869	0,732424424	0,707450123

9. **Δείκτης δαπανών προσωπικού προς σύνολο εξόδων** = Δαπάνες προσωπικού και διοίκησης / Σύνολο εξόδων

Από τον παραπάνω πίνακα βλέπουμε ότι και ο δείκτης αυτός παρουσιάζει αυξητική τάση προς το 2010. Μάλιστα παίρνει τιμές υψηλότερες από τον προηγούμενο δείκτη γεγονός που σημαίνει ότι μεγάλο μέρος των εξόδων-δαπανών του Ομίλου αφορούν έξοδα και αμοιβές προσωπικού.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10i: Ανάλυση δείκτη δαπανών προσωπικού προς σύνολο εξόδων Τράπεζας Πειραιώς:

	2010	2009	2008
Δείκτης δαπανών προσωπικού προς σύνολο εξόδων	0,998529865	1,003354674	1,006073591

Από τον Πίνακα 10i βλέπουμε τις τιμές που παίρνει ο δείκτης στη διάρκεια των χρόνων, ο οποίος αφενός βαίνει μειούμενος αφετέρου διατηρείται σε υψηλά επίπεδα, γεγονός που αποδεικνύεται από τον Πίνακα Αποτελεσμάτων Χρήσης της Τράπεζας Πειραιώς, με τις αμοιβές και τα έξοδα προσωπικού να καταλαμβάνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά εξόδων στο σύνολο αυτών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: Ανάλυση δείκτη δαπανών για τόκους προς σύνολο εξόδων ΑΤΕbank

	2010	2009	2008
Δείκτης δαπανών για τόκους προς σύνολο εξόδων	0,688972401	0,711067943	1,055629619

10. **Δείκτης δαπανών για τόκους προς σύνολο εξόδων** = Δαπάνες για τόκους / Σύνολο εξόδων

Ο δείκτης αυτός δείχνει ποιο ποσοστό των εξόδων αποτελούν οι τόκοι.

Από τον Πίνακα 11. βλέπουμε ότι στην ΑΤΕbank- ο δείκτης αυτός διαχρονικά μειώνεται. Για την ΑΤΕbank ένα σημαντικά μεγάλο ποσοστό των εξόδων της είναι για τόκους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11i: Ανάλυση δείκτη δαπανών για τόκους προς σύνολο εξόδων Τράπεζας Πειραιώς:

	2010	2009	2008
Δείκτης δαπανών για τόκους προς σύνολο εξόδων	1,844301261	2,103571491	3,340595695

Από τον Πίνακα 11i βλέπουμε τον εν λόγω δείκτη να κινείται σημαντικά μειούμενος στην πάροδο της τριετίας, παρ' όλο που το μεγαλύτερο ποσοστό εξόδων των τραπεζών - όπως και της Τράπεζας Πειραιώς- καταλαμβάνουν τα έξοδα - δαπάνες για τόκους. Κάτι τέτοιο είναι απόλυτα φυσιολογικό και συνάδει με το ρόλο των τραπεζών καθώς πρέπει να πληρώσουν τόκους και στους καταθέτες αλλά και στους δανειστές τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12: Ανάλυση δείκτη εσόδων τόκων προς σύνολο εσόδων ΑΤΕbank:

	2010	2009	2008
Δείκτης εσόδων τόκων προς σύνολο εσόδων	0,985464047	0,815385827	0,851439685

11. **Δείκτης εσόδων τόκων προς σύνολο εσόδων** = Έσοδα τόκων / Σύνολο εσόδων

Ο δείκτης αυτός, διαχρονικά, αυξάνει, με αποκορύφωση το 2010 που αυξάνει σημαντικά. ενώ τα συνολικά της έσοδα, το ίδιο έτος, μειώνονται επίσης σημαντικά. Παρ' όλα αυτά, τα

έσοδά της από τόκους αυξάνουν το έτος 2010 καθώς οι χορηγήσεις αποτελούν το σημαντικότερο κομμάτι των δραστηριοτήτων της και τα έσοδα από τόκους αποτελούν σημαντικό ποσοστό των συνολικών της εσόδων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12i: Ανάλυση δείκτη εσόδων τόκων προς σύνολο εσόδων Τράπεζας Πειραιώς:

	2010	2009	2008
Δείκτης εσόδων τόκων προς σύνολο εσόδων	0,887207877	0,821061485	0,879129254

Για την Τράπεζα Πειραιώς ο δείκτης παρουσιάζει αυξομειωτικές τάσεις, καταλήγοντας το 2010 αυξημένος σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Και για την Πειραιώς το μεγαλύτερο ποσοστό εσόδων της αποτελούν τα έσοδα από τόκους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13: Ανάλυση δείκτη εσόδων προμηθειών προς συνολικά έσοδα ΑΤΕbank:

	2010	2009	2008
Δείκτης εσόδων προμηθειών προς συνολικά έσοδα	0,087257309	0,080924622	0,084326655

12. **Δείκτης εσόδων προμηθειών προς συνολικά έσοδα** = Έσοδα προμηθειών / Συνολικά έσοδα

Μας δείχνει ποιο ποσοστό των εσόδων καταλαμβάνουν τα έσοδα από προμήθειες. Ο δείκτης αυτός στην ΑΤΕbank (Πίνακας 13) εμφανίζει αυξημένες τιμές το 2010 σε σύγκριση με τα δύο προηγούμενα έτη κάτι που εξηγείται καθώς ναι μεν μειώνονται τα έσοδά της από προμήθειες από το 2008 στο 2010 αλλά ταυτόχρονα μειώνονται και τα έξοδά της για αμοιβές και προμήθειες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13i: Ανάλυση δείκτη εσόδων προμηθειών προς συνολικά έσοδα Τράπεζας Πειραιώς:

	2010	2009	2008
Δείκτης εσόδων προμηθειών προς συνολικά έσοδα	0,081730056	0,075406474	0,064421123

Από τον Πίνακα 13i βλέπουμε ότι η Τράπεζα Πειραιώς καθ' όλη τη διάρκεια της τριετίας εμφανίζει ανοδική τάση του δείκτη αυτού απεικονίζοντας έναν αρκετά καλό δείκτη προμηθειών προς συνολικά έσοδα, παρά την οικονομική συγκυρία και τη συρρίκνωση της ζήτησης για τραπεζικές υπηρεσίες και προϊόντα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14: Ανάλυση δείκτη αποτελεσμάτων χρηματοοικονομικών πράξεων προς σύνολο εσόδων ΑΤΕbank:

	2010	2009	2008
Δείκτης αποτελεσμάτων χρηματοοικονομικών πράξεων προς σύνολο εσόδων	-0,072721356	0,103689551	0,06423366

13. **Δείκτης αποτελεσμάτων χρηματοοικονομικών πράξεων προς σύνολο εσόδων =**
Αποτελέσματα των χρηματοοικονομικών πράξεων / Σύνολο εσόδων

Ο δείκτης αυτός εμφανίζει καθοδική τάση με αποκορύφωση το έτος 2010 που κινείται με αρνητικό πρόσημο όπου η ΑΤΕbank εμφανίζει σημαντικές απώλειες. αποτέλεσμα των ζημιών που καταγράφει το εν λόγω έτος. Ζημιές που οφείλονται σε μεγάλο βαθμό και από τις απώλειες που εμφανίζει από χρηματοοικονομικές πράξεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14i: Ανάλυση δείκτη αποτελεσμάτων χρηματοοικονομικών πράξεων προς σύνολο εσόδων Τράπεζας Πειραιώς:

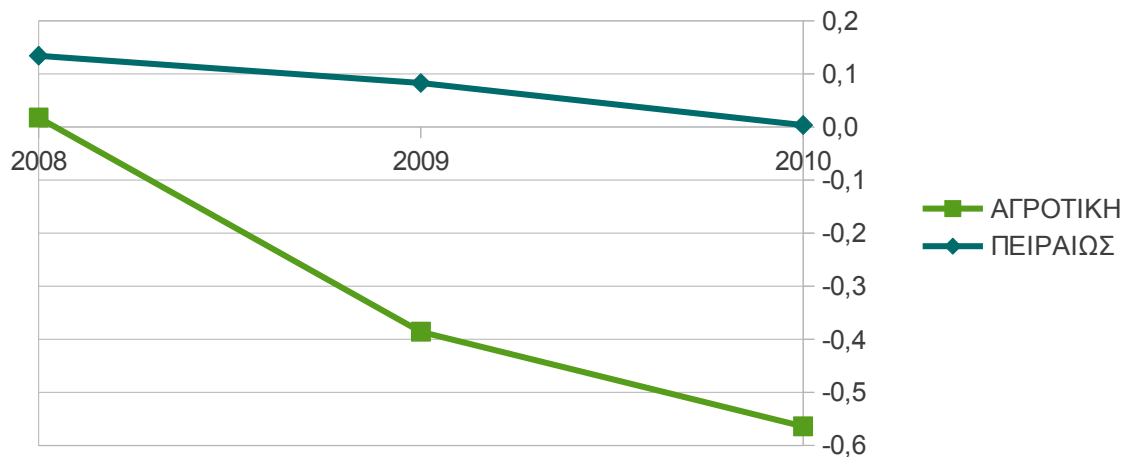
	2010	2009	2008
Δείκτης αποτελεσμάτων χρηματοοικονομικών πράξεων προς σύνολο εσόδων	0,031062067	0,103532041	0,056449623

Στον Πίνακα 14i βλέπουμε ότι ο δείκτης αποτελεσμάτων χρηματοοικονομικών πράξεων προς το σύνολο των εσόδων της Τράπεζας Πειραιώς κινείται και τις τρεις χρονιές θετικά με μια σχετική αύξηση του δείκτη μεταξύ των ετών 2009 - 2010. Οι χρηματοοικονομικές πράξεις σχετίζονται με συμμετοχές, παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα και χαρτοφυλάκια που περιλαμβάνουν ομόλογα, μετοχές ή αμοιβαία κεφάλαια. Παρ' όλο που οι τράπεζες παρουσιάζουν χαμηλό δείκτη αποτελεσμάτων χρηματοοικονομικών πράξεων ως προς το σύνολο των εσόδων του και πολλές, μάλιστα, αρνητικό δείκτη η Τράπεζα Πειραιώς κινείται σε χαμηλές τιμές όσον αφορά στον εν λόγω δείκτη, παρ' όλα αυτά σε καμία από τις 3 εξεταζόμενες χρονιές δεν εμφανίζει αρνητικό πρόσημο.

Παρακάτω παρατίθενται σε μορφή διαγράμματος πέντε σημαντικότεροι δείκτες - οι τρεις της κερδοφορίας και δύο τις αποδοτικότητας - όπως αναλύθηκαν παραπάνω:

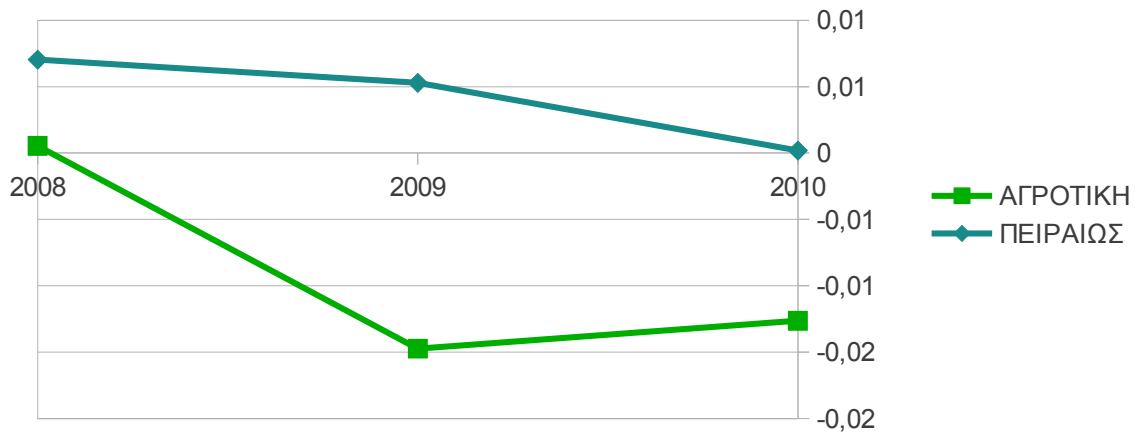
Δείκτης ROE = Κέρδη προ φόρων / Ίδια κεφάλαια

Παρατηρώντας και σχηματικά, πλέον, τον δείκτη ROE βλέπουμε ξεκάθαρα την πτωτική του πορεία στην διάρκεια της τριετίας. Μία πτωτική πορεία - με αρνητικές τιμές- για την ΑΤΕbank που αντικατοπτρίζει ξεκάθαρα την επιρροή της οικονομικής κρίσης στον τραπεζικό κλάδο. Παρ' όλο που η Τράπεζα Πειραιώς παρουσιάζει σαφώς καλύτερη εικόνα του δείκτη, ωστόσο είναι ξεκάθαρο ότι και για αυτήν ο δείκτης ROE βαίνει πτωτικός και εμφανίζεται ότι αυτήν την πορεία θα ακολουθήσει και το επόμενο έτος.

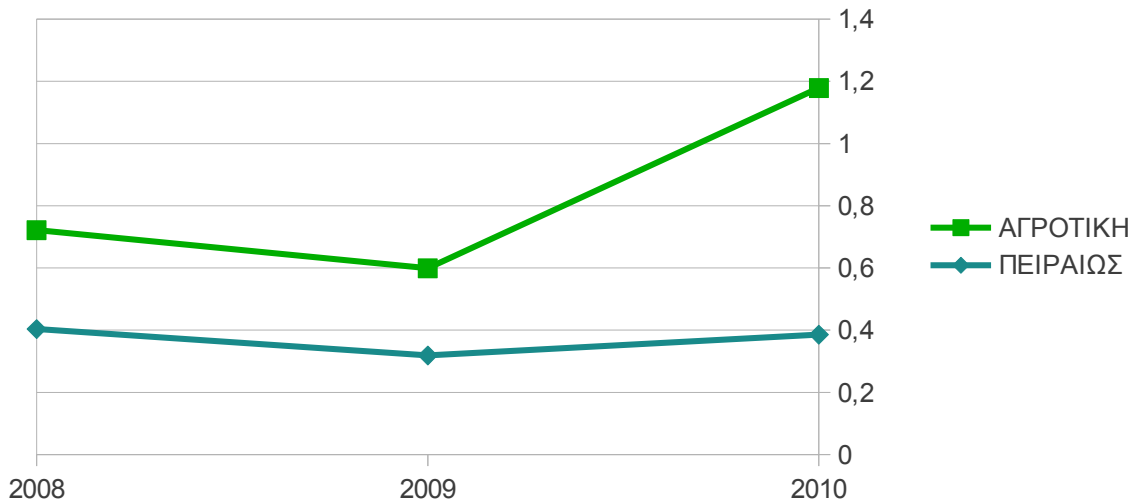
Η καθοδική πορεία του δείκτη δείχνει το πώς η μακροοικονομική και δημοσιονομική κατάσταση της χώρας, οδήγησαν στην υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας του ελληνικού δημοσίου, συμπαρασύροντας και την αξιοπιστία του ελληνικού τραπεζικού συστήματος.

Δείκτης ROA: Κέρδη προ φόρων / Σύνολο Ενεργητικού

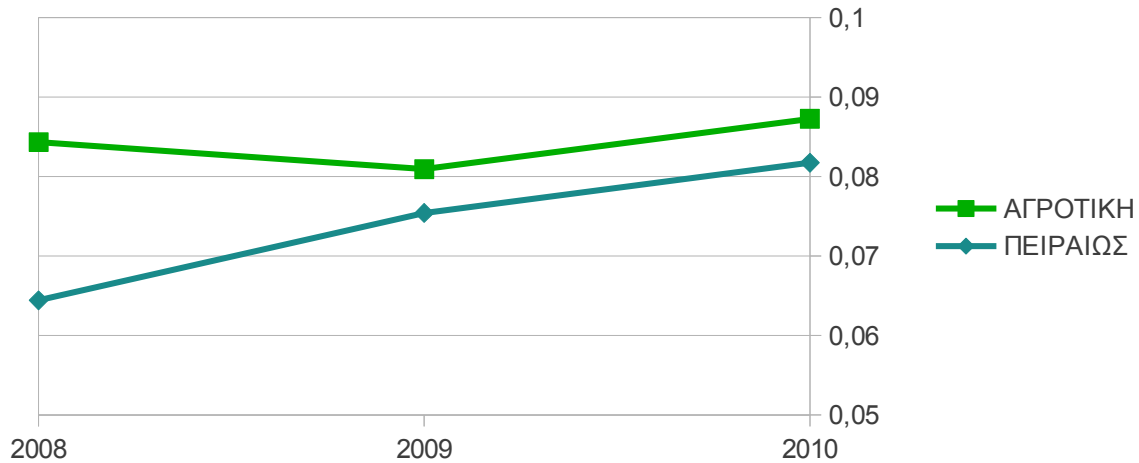
Παρόμοια εικόνα παρατηρούμε, αντίστοιχα, και με τον δείκτη ROA, όπως φαίνεται και από την διαγραμματική απεικόνιση. Παρ'όλο που διακρίνουμε μία ανοδική πορεία του δείκτη από το 2009 προς το 2010 για την ΑΤΕbank (σε αντίθεση με την Τράπεζα Πειραιώς) η οποία εξακολουθεί να έχει πτωτική τάση καθ'όλη τη διάρκεια της τριετίας, αυτό δεν σημαίνει ότι έχουμε πραγματική αύξηση των κερδών. Στην πραγματικότητα αυτό που συμβαίνει είναι ότι μειώνεται ο παρονομαστής καθώς τα κερδοφόρα στοιχεία του Ενεργητικού μειώνονται και μάλιστα παρουσιάζουν και ζημιές.

Δείκτης NIM = (Έσοδα τόκων - Έξοδα τόκων) / Κερδοφόρα στοιχεία Ενεργητικού

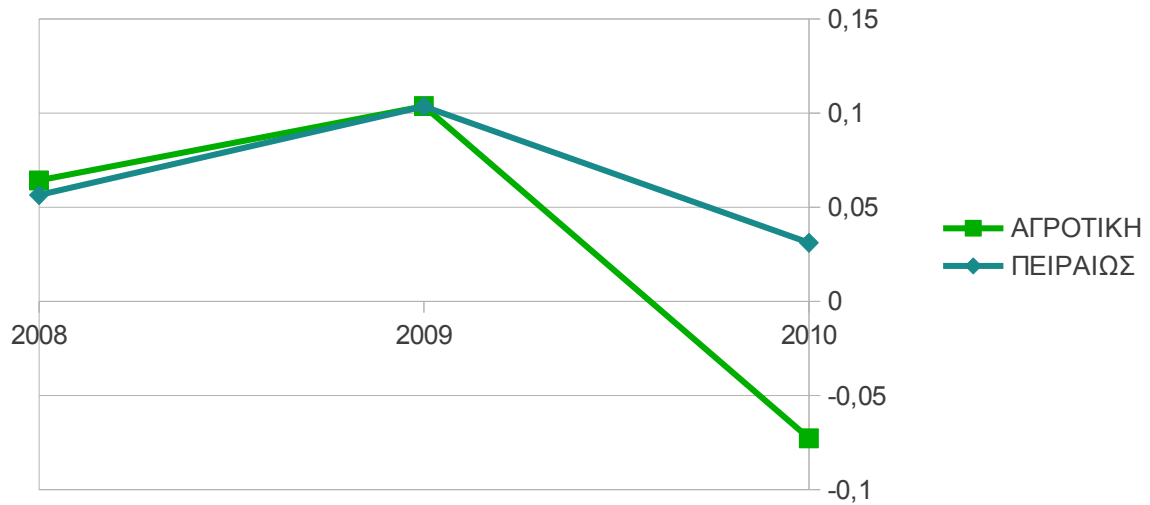
Το ίδιο με τον δείκτη ROA παρατηρείται και εδώ, πιο έντονα σκιαγραφημένο. Εδώ, βλέπουμε μία αναστροφή της εικόνας μεταξύ των δύο τραπεζών, με την ΑΤΕbank να παρουσιάζει ανοδική πορεία από το 2009 προς το 2010 και την Πειραιώς να εμφανίζει μία σχετικά σταθερή εικόνα κατά την τριετία. Τι πραγματικά, όμως, συμβαίνει θα το κατανοήσουμε αν δούμε τα εξής: οι τράπεζες έχουν κάποια σταθερά έσοδα, έσοδα από τόκους ενώ από την άλλη, τα κερδοφόρα στοιχεία του Ενεργητικού μειώνονται καταγράφοντας, μάλιστα, ζημιές. Επομένως, με σταθερό αριθμητή έχοντας μειούμενο παρονομαστή (εξηγήσαμε τους λόγους παραπάνω) ο δείκτης αυτόματα παίρνει θετικές τιμές. Και, όπως είδαμε συνδυαστικά με τους δείκτες ROE & ROA, από το 2009 και μετά οι τράπεζες καταγράφουν πλέον ζημιές.

Δείκτης Εσόδων Προμηθειών / Συνολικά έσοδα

Το ίδιο, ακριβώς, θα λέγαμε ότι συμβαίνει με αυτόν τον δείκτη. Και εδώ ο δείκτης παίρνει θετικές τιμές και μάλιστα ανοδικές καθώς τα έσοδα από προμήθειες αποτελεί ένα σταθερό έσοδο για τις τράπεζες ενώ, όπως προείπαμε, τα συνολικά τους έσοδα μειώνονται στη διάρκεια της τριετίας δίνοντας, κατά συνέπεια, τις θετικές τιμές του δείκτη και μάλιστα ανοδικές.

Δείκτης αποτελεσμάτων χρηματοοικονομικών πράξεων / Σύνολο εσόδων

Όπως φαίνεται σχηματικά ο δείκτης αυτός, παρουσιάζει καθοδική πορεία και για τις δύο εξεταζόμενες τράπεζες την τριετία 2008-2010, με εντονότερη κάθοδο αυτήν της ΑΤΕbank. Αντιλαμβανόμαστε πώς ο δείκτης αυτός επηρεάζεται άμεσα από την οικονομική κρίση στην οποία έχει περιέλθει πλέον η χώρα μας από τα μέσα του 2008 και μετά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 15: Ανάλυση ενοποιημένης τράπεζας (Τράπεζα Πειραιώς - ΑΤΕbank):

	ΕΝΟΠ/ΝΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
	2010
ROE	-0,100084815
ROA	-0,004313936
NIM	0,52993361
Δείκτης Περιθωρίου Κέρδους	-0,109254244
Δείκτης Εκμετάλλε υσης Ενεργητικο ύ ΙΚ	0,047544757 23,20034761
Συνολική λειτουργικ ή αποτελεσμ ατικότητα	0,584379252
Δείκτης δαπανών προσωπικο ύ προς έσοδα εκμετάλλε υσης	0,532231152
Δείκτης δαπανών προσωπικο ύ προς σύνολο εξόδων	0,910763259
Δείκτης δαπανών για τόκους προς σύνολο εξόδων	1,365580432
Δείκτης εσόδων τόκων προς σύνολο εσόδων	0,915712314
Δείκτης εσόδων προμηθειώ ν προς συνολικά έσοδα	0,083333353
Δείκτης αποτελεσμ άτων χρηματοοι κονομικών πράξεων προς σύνολο εσόδων	0,000954156

Ο Πίνακας 15 μας δείχνει τις τιμές που παίρνουν οι παραπάνω χρηματοοικονομικοί δείκτες στην ενοποιημένη πια τράπεζα. Τα αποτελέσματα είναι ενδεικτικά και καθαρά θεωρητικά καθώς στην πράξη υπάρχουν παράμετροι που δεν μπορούν στην παρούσα φάση να υπολογισθούν. Όπως, λεπτομέρειες της συμφωνίας της εν λόγω συγχώνευσης, ο διαχωρισμός της σε "καλή" και "κακή" τράπεζα με άγνωστες πτυχές και στοιχεία που εντάσσονται στο νέο πλέον ενοποιημένο σχήμα.

Αν μέναμε καθαρά και μόνο στις τιμές των δεικτών που αντικατοπτρίζονται στον ενοποιημένο Πίνακα 15 δεν θα μπορούσαμε να βγάλουμε ασφαλή συμπεράσματα.

Θα προσεγγίσουμε μία πιο ασφαλή ανάλυση συνδυαστικά τόσο του θεωρητικού υπόβαθρου όσο και από τα συμπεράσματα που εξάγουμε από την ανάλυση των 15 Πινάκων, όπως αυτοί αναλύθηκαν προηγουμένως.

Αγοράζοντας το "καλό" κομμάτι της ΑΤΕbank η Πειραιώς είναι κάτι που θα έχει θετικό αντίκτυπο στην τελευταία. Εντούτοις, οι δείκτες ROE & ROA στην ενοποιημένη τράπεζα εμφανίζουν αρνητικό πρόσημο εικόνα, όμως, που πιθανόν να αλλάξει μετά από την ενίσχυση του Ομίλου από το πακέτο στήριξης.

Όπως είδαμε νωρίτερα από την ανάλυση των αριθμοδεικτών ένα σημαντικό κομμάτι των λειτουργικών εσόδων των τραπεζών είναι οι τόκοι που εισπράττουν από τη χορήγηση δανείων αλλά και από προμήθειες. Στην ενοποιημένη τράπεζα βλέπουμε ότι οι δείκτες των εσόδων από τόκους και προμήθειες αυξάνουν, καθώς και το σύνολο των καταθέσεων και χορηγήσεων του ενιαίου ομίλου αυξάνει σημαντικά μετά τη συγχώνευση. Επίσης και τα λειτουργικά της έσοδα εμφανίζονται βελτιωμένα με θετική συμβολή των χρηματοοικονομικών εσόδων.

Γενικότερα η αύξηση του Ενεργητικού της και η αύξηση της Καθαρής της Θέσης φαίνεται να είναι η εικόνα της ενοποιημένης Τράπεζας, ενθαρρυντικό για την οικονομία, τους καταναλωτές και τους επενδυτές.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι Σ & Ε αποτελούν στρατηγικές επέκτασης που στόχο έχουν την μετακίνηση των πόρων προς πιο αποδοτικές χρήσεις, στη δημιουργία οικονομιών κλίμακας και στην ανάπτυξη νέων προϊόντων, στόχοι οι οποίοι πραγματοποιούνται με τη δημιουργία ισχυρών τραπεζικών ιδρυμάτων τα οποία είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν τις τρέχουσες ανταγωνιστικές συνθήκες της αγοράς.

Επιπροσθέτως, στρατηγικές Σ & Ε είναι πιθανότερο να επιφέρουν τα θετικά αποτελέσματα στα οποία στοχεύουν, σε μία ομαλή οικονομική συγκυρία και όχι τόσο σε κλίμα οικονομικής ύφεσης που διέπει την Ελλάδα -και όχι μόνο- και που θεωρείται απρόσφορο.

Επειδή πρόκειται για πολιτική της οποίας τα αποτελέσματα έχουν μακροπρόθεσμο ορίζοντα, έτσι και στην περίπτωση της συγχώνευσης μεταξύ της ΑΤΕbank - Τράπεζας Πειραιώς, θα φανούν στο απώτερο μέλλον, πόσο μάλλον που επίκειται και δεύτερη συγχώνευση, η οποία με τη σειρά της θα αλλάξει και αυτή τους συσχετισμούς.

Προκειμένου να κατανοήσουμε καλύτερα την εξέλιξη της συγχώνευσης ΑΤΕbank - Τράπεζας Πειραιώς -πέρα από το καθαρά θεωρητικό κομμάτι - θα πρέπει να δούμε τις εξής ιδιαιτερότητες αυτής της επιχειρησιακής πολιτικής:

(α) Με τις σημερινές συνθήκες χαμηλής φερεγγυότητας του Ελληνικού Δημοσίου, οι τράπεζες δεν μπορούν να δανειστούν από τη διατραπεζική αγορά, γεγονός που οδήγησε στην ανάγκη χρηματοδότησής τους από την Ευρωζώνη και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Το Μνημόνιο προβλέπει ότι οι τράπεζες μπορούν να αντλήσουν επιπλέον κεφάλαια που χρειάζονται από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, με τον όρο, όμως, ότι θα ενισχυθούν οι "βιώσιμες" τράπεζες με εξαίρεση την Αγροτική και το Τ.Τ. διότι βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας δεν είναι δυνατή η ενίσχυση πιστωτικών ιδρυμάτων υπό κρατικό έλεγχο³⁴. Επομένως, ένας τρόπος να εξασφαλισθεί μέρος του πακέτου στήριξης που σε άλλη περίπτωση θα αναλογούσε στην Αγροτική Τράπεζα, ήταν να εξαγορασθεί ή να συγχωνευθεί η τελευταία με κάποια άλλη (λεγόμενη "συστημική" τράπεζα). Γεγονός που από μόνο του δείχνει ότι η πολιτική αυτή της συγχώνευσης δεν έγινε με καθαρά ορθολογικά κριτήρια αλλά ως αμυντική κίνηση εν μέσω μίας γενικότερης οικονομικής ύφεσης.

(β) Από τα διαθέσιμα δημοσιευμένα οικονομικά στοιχεία της ΑΤΕbank δεν μπορούν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα καθώς αυτή διαχωρίστηκε σε "καλή" και "κακή" και πωλήθηκε μόνο το "υγιές" κομμάτι.

34 www.tovima.gr/finance/article: δημοσίευση 13/05/2012

(γ) Εξαιτίας, ακριβώς, του τρόπου που έγινε η εν λόγω συγχώνευση και της σύντομης σε χρόνο τέλεσής της, θέτει σε αμφισβήτηση την προηγούμενη ανάλυση αυτής. με την αντίστοιχη μελέτη των μεγεθών των κερδών που θα απέφερε μία τέτοια τακτική όπως - επίσης, θέτει σε αμφισβήτηση το αν έγινε - σε προγενέστερο χρόνο - εκ βαθέων μελέτη της τράπεζας - στόχου (ATEbank), προϋποθέσεις απαραίτητες για την επιτυχή έκβαση μίας τέτοιας επιχειρησιακής πολιτικής.

(δ) Μία πολιτική εξαγορών & συγχωνεύσεων, είναι δυνατό να επιτύχει τα θετικά αποτελέσματα στα οποία προσδοκά, όταν τα δύο μέρη σε σύντομο διάστημα κατανοήσουν τα δυνατά σημεία που διαθέτουν στο ενεργητικό τους και εναρμονιστούν με πολιτικές η μία της άλλης πλευράς, τα οποία έως το πρόσφατο παρελθόν αποτελούσαν τα "δυνατά" τους σημεία. Με λίγα λόγια, να αναγνωρίσουν σύντομα πώς τα θετικά στοιχεία της συγχώνευσης αυτής μπορούν να ενδυναμωθούν θέτοντας νέους στόχους που κάτω από την κοινή δράση θα αποτελέσουν το κοινό πλαίσιο "πλεύσης".

Στην εν λόγω συγχώνευση (ATEbank-Πειραιώς), και μετά την δμηνη, περίπου, "συμβίωση", οι δύο τράπεζες εξακολουθούν να δρουν ανεξάρτητα, σχεδόν ως ξεχωριστές οντότητες, όπου φαίνεται ότι στην προσπάθεια να εναρμονιστούν τα συστήματα των δύο τραπεζών (γεγονός που θα καθυστερήσει περίπου έναν χρόνο³⁵) στρατηγικές ανάπτυξης υπό το νέο σχήμα, έχουν μπει σε δεύτερη μοίρα, γεγονός που θεωρείται ως μειονέκτημα στην στρατηγική συγχωνεύσεων,

Σε μεταγενέστερο χρόνο, μένει να αποδειχθεί εάν συγχωνεύσεις και εξαγορές που διεξάγονται σε καιρό οικονομικής ύφεσης είναι δυνατό να αποφέρουν όλα τα θετικά εκείνα αποτελέσματα για τα οποία εξαρχής θέτουν ως στόχο (οικονομίες κλίμακας, καινοτόμα προϊόντα, ρευστότητα στην αγορά κτλ), ερωτηματικά που μπορούν να απαντηθούν σε μελλοντικές μελέτες αλλά και να δικαιωθούν στο μέλλον εκ του αποτελέσματος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ:

1. Γεωργόπουλος, Α., (2004). "Αναδιοργάνωση Επιχειρήσεων", Εκδόσεις Παπαζήση
2. Γεωργακόπουλου, Θ., Λιανού, Θ., Μπένου, Θ., Τσεκούρα, Γ., Χατζηπροκοπίου Μ., Χρήστου, Γ., (1998). "Εισαγωγή στην Πολιτική Οικονομία", Εκδόσεις Μπένος
3. Γκίκας, Δ., (2002). "Η ανάλυση και οι χρήσεις των λογιστικών καταστάσεων", Εκδόσεις Μπένος.
4. Καραθανάσης, Γ., (1999). "Χρηματοοικονομική Διοίκηση και Χρηματιστηριακές Αγορές" εκδόσεις Μπένος.
5. Κιόχου, Π., Παπανικολάου, Γ. (1990). "Χρήμα-Πίστη-Τράπεζες", Σύγχρονη Εκδοτική.
6. Κυριαζής, Δ., (2007). "Συγχωνεύσεις & Εξαγορές", Εκδόσεις Κων. Σμπήλιας
7. Πασιούρας, Φ., Δούμπος, Μ., Ζαπουνίδης, Κ., (2006). "Πρόβλεψη εξαγορών: Μεθοδολογικό πλαίσιο και εφαρμογές", Εκδόσεις Κλειδάριθμος.
8. Σακέλλης, Εμ., (1995). "Οι οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών", Εκδόσεις Βρυκούς Ο.Ε.
9. Συριόπουλος, Κ., (2000). "Διαχείριση Τραπεζικού Κινδύνου", Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα.
10. Χριστόπουλος, Α., Ντόκας, Ι. (2011). Θέματα Τραπεζικής και Χρηματοοικονομικής Θεωρίας. Εκδόσεις Κριτική.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ:

1. Amihud Y., DeLong G.L. and Saunders, A. (2003). "The effects of Cross-Border Bank Mergers on Bank Risk and Value", *Journal of International Money and Finance*.
2. Berger, All., Humphrey, D., (1997). "Efficiency of Financial Institutions: International Survey and Directions for future research, University of South Carolina.
3. Donald de Pamphilis (2011). "Mergers and Acquisitions Basics. All you need to know", Academic Press Publications, Elsevier.
4. Smith, A. (1982). "The Wealth of Nations", Penguin books ltd.

ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ:

1. www.el.wikipedia.org/wiki
2. ha.nbg.gr
3. www.bankofgreece.gr
4. www.atebank.gr
5. www.piraeusbank.gr
6. <http://www.express.gr/news/finance> (Δημοσιεύθηκε 15/05/2012)
7. www.hfsf.gr
8. www.tovima.gr/finance/article: δημοσίευση 13/05/2012

ΑΡΘΡΑ -ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ:

1. N.2076/1992/(ΦΕΚΑ-130)
2. "The Banker" by Geraldine Lambe (δημοσιεύθηκε 08/04/2010)
3. Τράπεζα της Ελλάδος, Οικονομικό Δελτίο, Τεύχος 22 έτος 2004
4. Χρήμα, Απρίλιος 2010, τεύχος 361
5. OJEC L110/1 29.04.2011
6. Amendment to the Basle Capital Accord of July 1988: Basle Committee on Banking Supervision, 1998

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Οικονομικές καταστάσεις - αποτελέσματα:

1. Αγροτική Τράπεζα, έτος 2008
2. Αγροτική Τράπεζα, έτος 2009
3. Αγροτική Τράπεζα, έτος 2010
4. Τράπεζα Πειραιώς, έτος 2008
5. Τράπεζα Πειραιώς, έτος 2009
6. Τράπεζα Πειραιώς, έτος 2010

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ από 1η Ιανουαρίου 2008 μέχρι και 31η Δεκεμβρίου 2008

(Δημοσιεύματα βάσει του Κ.Ν. 2190, άρθρο 135 για επιχειρήσεις που συντάσσουν ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, ενοποιημένες και μη, κατά το Δ.Λ.Π.)

Τα παρακάτω στοιχεία και πληροφορίες, που προκύπτουν από τις οικονομικές καταστάσεις, σχετίζονται με μία γενική ενημέρωση για την οικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα της ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. και του Ομίλου της. Συνιστάται επενδυτές στον αναγνώστη, πριν προβεί σε οποιαδήποτε είδους επενδυτική επιλογή ή άλλη συναλλαγή με την Τράπεζα, να ανατρέξει στη Διεύθυνση Διαδικτυίου της Τράπεζας, όπου αναρτώνται οι οικονομικές καταστάσεις καθώς και η έκθεση ελέγχου των ορκωτών ελεγκτών λογιστών.

Αρμόδια Υπηρεσία - Νομαρχία : Υπουργείο Ανάπτυξης - Νομαρχία Αθηνών, Τράπεζα της Ελλάδος
Διεύθυνση Διαδικτυίου : www.atebank.gr
Ημερομηνία έγκρισης των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων από το Διοικητικό Συμβούλιο : 27 Μαρτίου 2009
Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές : Νικόλαος Βουγιούκας (Α.Μ. ΣΟΕΛ 18701)
 : Νικόλαος Τσιμπούνης (Α.Μ. ΣΟΕΛ 17181)
Ελεγκτική Έταιρεία : ΚΡΜΟ Ορκωτοί Ελεγκτές Α.Ε.
Τύπος έκθεσης ελέγχου λογιστών : Με συμφωνία γνώμη

ΣΥΝΘΕΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
Δημήτριος Μελιδόνης : Πρόεδρος - Διοικητής ΑΤΕ
Βασίλειος Δροσίνος : Αντιπρόεδρος
Παναγιώτης Παράσης : Αντιπρόεδρος
Γρηγόριος Κωνσταντινίδης : Μη Εκτελεστικό Μέλος
Ιωάννης Κατσουράς : Μη Εκτελεστικό Μέλος
Βασίλειος Μπενιτσάκης : Μη Εκτελεστικό Μέλος
Νικόλαος Μπαλάς : Μη Εκτελεστικό Μέλος
Γρηγόριος Αλεξόπουλος : Μη Εκτελεστικό Μέλος
Ιωάννης Τσαγκαράκης : Μη Εκτελεστικό Μέλος
Σωτήρης Ρεβήθης : Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
Δημήτριος Καραβός : Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (Ετήσια ενοποιημένα και μη ενοποιημένα)
Ποσά εκφρασμένα σε χιλιάδες Ευρώ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31 Δεκ. 2008	31 Δεκ. 2007	31 Δεκ. 2008	31 Δεκ. 2007
Ταμείο και διαθέσιμα στην κεντρική Τράπεζα	1.277.038	1.206.251	1.226.862	1.180.630
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	997.446	715.100	1.003.932	692.021
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες	20.853.951	16.744.440	20.954.943	16.549.837
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εδωτική αξία μείον απομειωμάτων				
- Εμπόρεμα Χαρτοφυλάκιο	342.661	539.609	342.527	518.479
Παράγωγα Χρηματοπιστωτικά μέσα - απαιτήσεις	25.796	45.798	25.796	45.798
Επενδυτικά χρηματοοικονομικά				
- Χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα για πώληση	2.340.002	1.492.316	2.003.037	1.183.005
- Διακροτούμενες ως τη λήξη επενδύσεων	175.082	1.216.632	129.905	1.177.360
Επενδύσεις σε συγγενείς - διακριτικές επιχειρήσεις	204.700	186.631	500.394	478.742
Υποχρεωτικά προς πελάτες	498.748	514.611	297.060	298.529
Επενδύσεις σε ομόλογα	197.665	174.765	192.520	159.858
Άλλα περιουσιακά στοιχεία	29.082	32.568	4.681	5.512
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	1.140.746	1.080.075	609.206	505.120
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση	440.589	325.557	400.072	304.538
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	28.473.846	24.273.343	27.661.325	23.399.219

ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Μετοχικό κεφάλαιο	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31 Δεκ. 2008	31 Δεκ. 2007	31 Δεκ. 2008	31 Δεκ. 2007
Λοιπά στοιχεία καθαρού θέσης	651.920	651.920	651.920	651.920
Σύνολο καθαρού θέσης Μετόχων εταιρείας (α)	214.792	908.275	236.936	797.122
Δικαιώματα Μετοχολέων (β)	63.844	60.563	0	0
Σύνολο Καθαρού θέσης (γ) = (α) + (β)	390.636	1.521.058	888.855	1.445.042
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	4.971.653	850.545	4.907.084	769.327
Υποχρεώσεις προς πελάτες	20.965.347	20.630.039	20.990.200	20.713.674
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα - υποχρεώσεις	62.406	12.867	62.406	12.867
Εκδοτικές ομολογίες και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	444.156	195.141	448.353	199.616
Προβλέψεις / Λοιπές υποχρεώσεις	477.405	456.986	394.328	254.693
Ασφαλιστικές Προβλέψεις	622.224	606.707	0	0
Σύνολο υποχρεώσεων (δ)	27.543.190	22.752.285	26.772.470	21.950.177
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ (γ) + (δ)	28.473.846	24.273.343	27.661.325	23.399.219

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ ΧΡΗΣΗΣ (Ετήσια ενοποιημένα και μη ενοποιημένα)
Ποσά εκφρασμένα σε χιλιάδες Ευρώ

Σύνολο καθαρού θέσης έναρξης χρήσης (01.01.2008 και 01.01.2007 αντίστοιχα)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31 Δεκ. 2008	31 Δεκ. 2007	31 Δεκ. 2008	31 Δεκ. 2007
Κέρδη / (ζημιές) της χρήσης, μετά από φόρους	1.521.058	1.395.805	1.445.042	1.334.497
(Αμοιβές) / (μειώσεις) άλλων μετοχών	29.769	245.331	25.268	211.091
Απομειωθέντα μερίσματα	(56)	1	0	0
Απομειωμένο διαθέσιμο προς πώληση χρημάτων-απομείωση	(92.332)	(82.717)	(90.544)	(81.490)
Απομειωμένο διαθέσιμο προς πώληση χρημάτων - μεταφορά στα αποτελέσματα χρήσης	(608.256)	40.072	(574.711)	49.906
Αναβαλλόμενες φόρος που αναλογεί σε εγγυητές που καταχωρήσανται απευθείας στα ίδια κεφάλαια	(350)	(66.413)	(315)	(64.479)
Μεταβολές συμμετοχών Ομίλου και Δικαιώματα Ύψην	91.427	(483)	80.115	(483)
Συνολαγωγικές διαφορές	25.253	(2.718)	0	0
Λοιπά	(35.671)	(8.560)	0	0
Σύνολο καθαρού θέσης λήξης χρήσης (31.12.2008 και 31.12.2007 αντίστοιχα)	390.636	1.521.058	888.855	1.445.042

ΠΡΟΒΛΕΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ
1. Οι εταιρείες που περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, η καταστατική έδρα αυτών, το ποσοστό συμμετοχής σε αυτές, η δραστηριότητα και ο τόπος ενσωμάτωσης σε αυτές, αναφέρονται στις σημειώσεις 1 και 3.1 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της 31.12.2008.
2. Το ποσοστό συμμετοχής της Τράπεζας στην ΑΤΕbank ROMANIA SA, μειώθηκε κατά 13% περίπου, λόγω μη συμμετοχής της Τράπεζας στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου που πραγματοποιήθηκε εντός της χρήσης.
3. Στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου της 31.12.2008 δεν περιλαμβάνεται η εταιρεία ΕΤΑΝΑΑ Α.Ε. (πώληση στις 04.02.2008) η οποία κατά την 31.12.2007 είχε ενσωματωθεί με τη μέθοδο της αλλαγής ενσωμάτωσης. Δεν περιλαμβάνεται επίσης η εταιρεία ΡΟΔΟΠΗ Α.Ε. (πώληση στις 02.04.2008), η οποία κατά την 31.12.2007 είχε ενσωματωθεί με τη μέθοδο της αλλαγής ενσωμάτωσης. Επίσης δεν περιλαμβάνεται η θυγατρική εταιρεία της ΑΤΕ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ στη Ρουμανία, ΑΤΕ INSURANCE S.A. λόγω ελάχιστης επίδρασης στα οικονομικά μεγέθη του Ομίλου.
4. Οι διαπραγματεύσεις με τον προμηθευτή επενδυτική για το θέμα πώλησης «Πλειοψηφικό πακέτο μετοχών της ΑΤΕ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ» η οποία προσαρτάται ως στοιχείο Εγκυρίων προς πώληση στις ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις της 30.09.2008 και 30.09.2008, ολοκληρώθηκαν χωρίς επιτυχία. Η στρατηγική της Τράπεζας ως βασικού μετόχου για την εταιρεία θα επανεξεταστεί και παράλληλα θα επιδιωχθεί η αναπλήρησή της και η βελτιστοποίηση των οικονομικών της αποτελεσμάτων.
5. Οι λογιστικές αρχές που ακολουθήσαν ο Όμιλος και η Τράπεζα για τη σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων της 31.12.2008, είναι συνεπείς με αυτές που αναφέρονται στις αντίστοιχες οικονομικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31.12.2007, οι οποίες έχουν αναρτήσει στα Δελτία. Επιπλέον ο Όμιλος και η Τράπεζα έχουν χρήση των τροποποιήσεων του ΔΛΠ 39 (α) και του ΔΛΠ 39 (α) και οι επιπτώσεις από τη χρήση αυτή αναφέρονται στις σημειώσεις 24 των Οικονομικών Καταστάσεων της 31.12.2008 του Ομίλου και της Τράπεζας.
6. Ο αριθμός των απασχολούμενων προσωπικού στον Όμιλο και στην Τράπεζα είναι αντίστοιχα:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31-Δεκ-08	31-Δεκ-07	31-Δεκ-08	31-Δεκ-07
Μόνομο προσωπικό:	8.979	8.939	8.399	8.398
Εποχιακό προσωπικό:	579	611	0	0
Σύνολο προσωπικό:	9.458	9.457	8.399	8.398

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ (Ετήσια ενοποιημένα και μη ενοποιημένα)
Ποσά εκφρασμένα σε χιλιάδες Ευρώ

Καθαρά έσοδα από τόκους	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	1 Ιαν 2008	1 Ιαν 2007	1 Ιαν 2008	1 Ιαν 2007
Καθαρά έσοδα από τόκους	625.431	614.910	606.127	579.746
Καθαρά έσοδα από αμοιβές / προμήθειες	99.412	64.496	70.781	65.499
Έσοδα από μίσθωμα	24.167	26.887	27.761	29.195
Κέρδη / (ζημιές) στα χρηματοοικονομικά στοιχεία	(18.622)	129.136	(20.160)	126.108
Λοιπά έσοδα	96.502	95.239	29.960	23.524
Απομειωμένα έσοδα	906.809	939.868	714.245	824.064
Προβλέψεις	(204.196)	(79.948)	(195.445)	(78.846)
Αμοιβές και έσοδα προσωπικού	(398.530)	(394.920)	(346.991)	(335.159)
Λοιπά έσοδα	(164.803)	(137.449)	(129.792)	(109.814)
Απομειωθέντα	(37.079)	(36.679)	(28.272)	(27.779)
Έσοδα ενσωματωμένα σε συγγενείς εταιρείες	13.069	13.990	0	0
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρων	15.559	133.652	13.849	268.466
Φόροι	14.419	(70.731)	11.419	(67.375)
Κέρδη / (ζημιές) μετά από φόρους	29.769	245.331	25.268	211.091

ΚΑΤΑΝΕΜΟΝΕΣ
Μετοχές της Τράπεζας

1 Ιαν 2008	1 Ιαν 2007	1 Ιαν 2008	1 Ιαν 2007
27.849	241.413	0	0
1.920	4.518	0	0

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ (Ετήσια ενοποιημένα και μη ενοποιημένα)
Ποσά εκφρασμένα σε χιλιάδες Ευρώ

Σύνολο εισοδών / (εξοδών) από λειτουργικές δραστηριότητες (α)	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	1 Ιαν 2008	1 Ιαν 2007	1 Ιαν 2008	1 Ιαν 2007
Σύνολο εισοδών / (εξοδών) από επενδυτικές δραστηριότητες (β)	108.630	(323.086)	(32.105)	(369.858)
Σύνολο εισοδών / (εξοδών) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (γ)	(214.002)	127.400	(127.939)	181.178
Καθαρά αύξηση/(μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα & ισοδύναμα της χρήσης (α) + (β) + (γ)	203.101	(82.716)	203.100	(81.490)
Καθαρή αύξηση/(μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα & ισοδύναμα της χρήσης	37.711	(284.402)	43.676	(280.176)

Επιπτώσεις συναλλαγμάτων διαφορών στα ταμειακά διαθέσιμα & ισοδύναμα

1 Ιαν 2008	1 Ιαν 2007	1 Ιαν 2008	1 Ιαν 2007
(2.194)	(2.014)	(1.115)	(231)

Σύνολο εισοδών / (εξοδών) χρήσης

1 Ιαν 2008	1 Ιαν 2007	1 Ιαν 2008	1 Ιαν 2007
35.517	(286.416)	41.961	(290.401)

Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης χρήσης

1 Ιαν 2008	1 Ιαν 2007	1 Ιαν 2008	1 Ιαν 2007
1.874.807	2.161.223	1.849.186	2.139.587

Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης χρήσης

1 Ιαν 2008	1 Ιαν 2007	1 Ιαν 2008	1 Ιαν 2007
1.970.324	1.874.807	1.891.147	1.849.186

7. Οι πάσης φύσεως συναλλαγές (έσοδα και έξοδα) σωρευτικά από την έναρξη της οικονομικής χρήσης καθώς και τα υπόλοιπα των απαιτήσεων από υποχρεώσεις της Τράπεζας και του Ομίλου στη λήξη της τρέχουσας περιόδου που έχουν προκύψει από συναλλαγές τους με τα συνδεδεμένα μέρη, όπως αυτά ορίζονται στο ΔΛΠ 24, με διακριτή παράθεση των συνολικών οφειλών των διενδυμένων στελεχών και μέλων της Διοίκησης, των συναλλαγών τους, καθώς και των απαιτήσεων και υποχρεώσεων τους έχουν ως εξής:

ΛΟΙΠΑ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΑ ΜΕΡΗ	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ		
	31-Δεκ-08	31-Δεκ-08	31-Δεκ-08	31-Δεκ-08	
α) Έσοδα:	€ 7,27 εκ.	€ 49,79 εκ.	α) Αμοιβές:	€ 3,80 εκ.	€ 0,89 εκ.
β) Έξοδα:	€ 0,03 εκ.	€ 71,02 εκ.	β) Δάνεια:	€ 3,49 εκ.	€ 0,57 εκ.
γ) Απαιτήσεις:	€ 80,00 εκ.	€ 900,99 εκ.	γ) Καταθέσεις:	€ 0,00 εκ.	€ 0,87 εκ.
δ) Υποχρεώσεις:	€ 0,08 εκ.	€ 580,57 εκ.			

8. Τα ποσά των σωρευτικών προβλέψεων που έχουν διενεργηθεί για κάθε μία από τις παρακάτω περιπτώσεις έχουν ως εξής:

Επίδικες υποθέσεις	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31-Δεκ-08	31-Δεκ-08	31-Δεκ-08	31-Δεκ-08
Ανέλεγκτες φορολογική χρήσης:	€ 17,08 εκ.	€ 9,50 εκ.		
Λοιπές προβλέψεις:	€ 15,91 εκ.	€ 12,10 εκ.		
	€ 51,79 εκ.	€ 21,51 εκ.		

9. Ο Όμιλος κατέχει την 31.12.2008 ίδιες μετοχές της μητρικής ΑΤΕbank (τιμήραχο 2.120.825 και αξία κτήσης € 8.338 χιλ.) που εμφανίζονται χωριστά στην Καθαρή Θέση του Ομίλου.

10. Για τις ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις της Τράπεζας και των εταιρειών του Ομίλου γίνεται σχετική αναφορά στη σημείωση 16 των ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων της 31.12.2008.

11. Σε ορισμένες περιπτώσεις που κρίθηκε απαραίτητο, αναπροσαρμόστηκαν τα λογιστικά στοιχεία της προηγούμενης περιόδου με καταπονήσιμα από αμοιβές και ενσωματώματα, με τα στοιχεία της τρέχουσας χρήσης. Αναλυτική περιγραφή παρατίθεται στις σημειώσεις 18 και 22 των Οικονομικών Καταστάσεων της 31.12.2008 του Ομίλου και της Τράπεζας.

12. Η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων της 12.01.2009, αποφάσισε τη συμμετοχή της Τράπεζας στο σύνολο των ρυθμίσεων του Ν. 8729 / 2008 για την ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας.

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.
ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ Α.Ε. 2442008931209

ΔΙΕΥΚΥΝΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
105 64 ΑΘΗΝΑ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΤΗΣ ΚΡΗΣΗΣ ΑΠΟ 1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2009 ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2009

(Διημερομίσθια βάσει του Κ.Ν. 2190/20, άρθρο 135 για επιτηρητές που αντιστοιχούν επίσης οικονομικούς καταστάσεις, ενοποιημένες και μη, κατά το Δ.Λ.Π.)

Τα παρακάτω στοιχεία και πληροφορίες, που προκύπτουν από τις οικονομικές καταστάσεις, στοιχίζονται με μία γενική ενίσχυση για την οικονομική κατάσταση και το αποτέλεσμα της ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. και του Ομίλου της. Συνιστάμε επίσημους στον αναγνώστη, πριν προβεί σε οποιαδήποτε είδους επένδυση ή άλλη συναλλαγή με την Τράπεζα, να αναζητήσει στη διεύθυνση διεύθυνση της Τράπεζας, όπου αναρτηθούν οι οικονομικές καταστάσεις καθώς και η έκθεση ελέγχου του ερκαιτού ελεγκτή λογιστή.

Αρμόδια Υπηρεσία : Υπουργείο Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας
Νομορμία : Νομορμία Αθήνων
Διεύθυνση Διεδικίου : www.atebank.gr
Ημερομηνία έγκρισης από το Διοικητικό Συμβούλιο των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων (σπο τις οποίες αντλήθηκαν τα στοιχεία και πληροφορίες) : 30 Μαρτίου 2010
Ορκιστού ελεγκτής λογιστής : Νικόλαος Τσιμπούκος (Α.Μ. Σ.Ο.Ε.Λ.: 17151) / Χαράλαμπος Σπυρογιάννης (Α.Μ. Σ.Ο.Ε.Λ.: 19071)
Ελεγκτική εταιρία : ΚΡΜΦ ΟΡΚΗΤΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ Α.Ε. (Α.Μ. Σ.Ο.Ε.Λ.: 114)
Τύπος έκθεσης ελέγχου ελεγκτών : Με σύμφωνη γνώμη

ΥΠΟΒΕΒΛΗΘΗΚΑΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
Θεόδωρος Ν. Παυλιδάκης : Πρόεδρος - Εκτελεστικό Μέλος - Διοικητής ΑΤΕ
Αδαμντίνη Κ. Αζαζάρη : Αντιπρόεδρος - Εκτελεστικό Μέλος
Νικόλαος Α. Ζαχαριάδης : Αντιπρόεδρος - Μη Εκτελεστικό Μέλος
Κωνσταντίνος Π. Γιαννιέρης : Μη Εκτελεστικό Μέλος
Γεώργιος Β. Σαββής : Μη Εκτελεστικό Μέλος
Τζωτάνος Δ. Καραβίτης : Μη Εκτελεστικό Μέλος
Κωνσταντίνος Π. Αρμυτώνης : Μη Εκτελεστικό Μέλος
Θεόδωρος Ι. Σαββής : Μη Εκτελεστικό Μέλος
Ανδρέας Κ. Δαββαλάς : Μη Εκτελεστικό Μέλος
Ιωάννης Γ. Μουρμυλάς : Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
Βασίλειος Κ. Γούσης : Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
Ευριππίδης Π. Αμυρατζής : Εκπαιστώμενος Ελληνικού Δημοσίου (Βάσει άρθρου 1, του Ν. 3723/2008)

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ (ενοποιημένα και μη ενοποιημένα)
Ποσά εκφραζόμενα σε χιλιάδες Ευρώ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2008
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ				
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	1.029.928	1.277.038	996.565	1.226.862
Απαιτήσεις κατά πελάτες/κλιμακίων	2.429.149	957.446	2.369.942	1.003.932
Δάνεια και προσαρτηθείσες πιστώσεις	21.910.078	20.863.991	22.130.349	20.954.943
Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μετά απομειωμάτων				
- Εμπορικά Χαρτοφυλάκιο	901.782	342.661	895.698	342.527
- Παράγωγα Χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	28.838	25.796	25.838	25.796
- Χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα για πώληση	3.145.963	2.340.002	2.803.089	2.003.037
- Διακρατούμενες ως η/ή επενδύσεις	849.416	175.082	804.990	129.905
Επενδύσεις σε συνγγενείς - θυγατρικές επιχειρήσεις	188.147	204.700	459.662	500.394
Διαπραγματευόμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	506.508	498.748	299.877	297.266
Επενδύσεις σε ακίνητα	197.366	187.985	162.330	162.920
Αυτά περιουσιακά στοιχεία	26.698	29.082	3.686	4.681
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	1.211.026	1.140.746	704.706	609.206
Ανταρδιακό ενεργητικό	415.624	462.559	392.359	402.072
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	32.838.643	28.473.646	32.039.091	27.641.329
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ				
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά όργανα	6.478.819	4.971.653	6.379.410	4.907.084
Υποχρεώσεις προς πελάτες	22.565.987	20.965.347	22.862.601	20.990.300
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μετά απομειωμάτων	931.587	0	931.587	0
Εκδοθέντες ομολογίες και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	248.794	444.156	248.794	448.353
Προβλέψεις / Λοιπές υποχρεώσεις	474.104	477.405	338.592	364.329
Παράγωγα Χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις	164.303	62.405	164.303	62.405
Ασφαλιστικές Προβλέψεις	643.690	622.224	0	0
Σύνολο υποχρεώσεων (α)	31.477.284	27.543.190	30.685.487	26.772.470
Μετοχικό κεφάλαιο	1.326.920	651.920	1.326.920	651.920
Λοιπά στοιχεία ιδίων κεφαλαίων	(24.155)	214.732	25.654	236.533
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (β) - (α) + (β)	1.302.765	866.712	1.353.604	888.853
Διακρίματα Μειωτήρας (γ)	58.498	63.944	0	0
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (δ) = (β) + (γ)	1.361.263	930.656	1.353.604	888.853
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (α) + (δ)	32.838.643	28.473.646	32.039.091	27.641.329

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (ενοποιημένα και μη ενοποιημένα)
Ποσά εκφραζόμενα σε χιλιάδες Ευρώ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	01.01-31.12.2009	01.01-31.12.2008	01.01-31.12.2009	01.01-31.12.2008
Τόκοι και συναφή έσοδα	1.169.768	1.220.102	1.141.663	1.192.890
Τόκοι και συναφή έσοδα	(419.486)	(594.871)	(412.100)	(696.763)
Καθαρά έσοδα από τόκους	750.282	625.231	729.563	606.127
Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	116.096	120.839	92.452	101.111
(39.281)	(31.427)	(31.368)	(30.330)	
Καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	76.815	89.412	61.094	70.781
Καθαρά έσοδα εμπορικών χαρτοφυλακίων	115.633	(27.924)	116.729	(27.598)
Έσοδα από εμπορικό χαρτοφυλάκιο	17.245	9.301	13.775	7.418
Έσοδα από μερίσματα	17.175	24.167	17.331	27.761
Άλλα λειτουργικά έσοδα	62.237	86.502	14.556	29.860
Καθαρά έσοδα λειτουργικών δραστηριοτήτων	1.038.587	806.889	993.247	714.545
Αμοιβές και έσοδα προσωπικού	(432.085)	(398.530)	(393.375)	(346.991)
Λοιπά έσοδα	(157.653)	(164.803)	(117.520)	(129.792)
Αποσβέσεις	(41.223)	(37.079)	(29.883)	(28.272)
Αποσβέσεις περιουσιακών στοιχείων	(262.329)	(204.196)	(191.249)	(185.445)
Λειτουργικά έξοδα (ζημία)	(416.903)	2.281	(406.787)	13.448
Αναλογία απομειωμένων συνγγενών εταιριών	(2.575)	13.069	0	0
Κέρδη (ζημία) προ φόρων	(419.476)	15.350	(406.787)	13.648
Φόρος κέρσης	18.413	14.419	21.904	11.419
Κέρδη (ζημία) μετά από φόρους (Α)	(406.063)	29.769	(384.883)	25.268
κατανομών σε:				
- Διοικητές της Τράπεζας	(401.533)	27.849	-	-
- Διοικητές Μειωτήρας	(3.532)	1.920	-	-
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Β)	162.508	(592.558)	175.639	(484.428)
Συνεργητικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Α) + (Β)	(242.557)	(572.784)	(209.244)	(469.160)
κατανομών σε:				
- Διοικητές της Τράπεζας	(237.914)	(517.043)	-	-
- Διοικητές Μειωτήρας	(4.643)	(5.741)	-	-
Κέρδη (ζημία) μετά από φόρους ανά μετοχή - βασικά (σε €)	(0,4789)	0,0308	(0,4708)	0,0279

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΕΤΑΒΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (ενοποιημένα και μη ενοποιημένα)
Ποσά εκφραζόμενα σε χιλιάδες Ευρώ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2008
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων ενάερης χρήσης (01.01.2009 και 01.01.2008 αντίστοιχα)	930.656	1.521.058	888.855	1.449.402
Συνεργητικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	(242.557)	(572.784)	(209.214)	(469.160)
Ανταρδιακές αξίες που συνολικά σε ενήργειες που κατοχυρώνονται επί ενόχων στα ίδια κεφάλαια	(862)	(483)	(362)	(404)
Διατηρηθέντα μερίσματα	(303)	(92.332)	0	(93.544)
Αίτηση Μετοχικού Κεφαλαίου	674.325	0	674.325	0
Μετοχές συμμετοχών Ομίλου	0	25.283	0	0
Αγορές / Πωλήσεις ιδίων μετοχών	0	(56)	0	0
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων μέρους χρήσης (31.12.2009 και 31.12.2008 αντίστοιχα)	1.361.259	930.656	1.353.604	888.853

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ (ενοποιημένα και μη ενοποιημένα)
Ποσά εκφραζόμενα σε χιλιάδες Ευρώ

	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	01.01-31.12.2009	01.01-31.12.2008	01.01-31.12.2009	01.01-31.12.2008
Σύνολο εσόδων / (εξοδών) από λειτουργικές δραστηριότητες (α)	1.978.814	106.630	1.944.401	(32.105)
Σύνολο εσόδων / (εξοδών) από επενδυτικές δραστηριότητες (β)	(768.549)	(214.020)	(745.939)	(127.939)
Σύνολο εσόδων / (εξοδών) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (γ)	(195.978)	203.101	(200.675)	203.120
Καθαρά εισρήματα (επιμίσθια) στα ταμειακά διαθέσιμα & αναδοθέντα της χρήσης (α) - (β) - (γ)	1.014.287	37.711	997.787	43.076
Επιπτώσεις συναλλαγών διαφόρων στα ταμειακά διαθέσιμα & αναδοθέντα	(3.002)	(2.194)	(896)	(1.115)
Σύνολο εσόδων / (εξοδών) χρήσης	1.010.285	35.517	996.891	41.961
Ταμειακά διαθέσιμα και αναδοθέντα ενάερης χρήσης	1.970.324	1.874.807	1.891.147	1.849.180
Ταμειακά διαθέσιμα και αναδοθέντα μέρους χρήσης	2.988.693	1.374.324	2.868.034	1.891.147

1. Στις 21 Μαΐου 2009 ολοκληρώθηκε η αγωγή του μετοχικού κεφαλαίου κατά το ποσό των Ευρώ 675 εκ. με έκδοση προνομιούχων μετοχών, με καταχώριση του Διακριτικού προτύπου των πτωχικών μετοχών, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 3723/2008 για την «ένιχυση της ρευστότητας της οικονομίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της θετικής χρηματοοικονομικής κρίσης» κατόπιν απόφασης της Εκτελεστικής Συνέλευσης των μετόχων της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε., στις 12 Ιανουαρίου 2009. Ανάλυση των ομών υθιστών των προνομιούχων μετοχών γίνεται στη σημείωση 38 των Ενοποιημένων και με 37 των Ατομικών Οικονομικών Καταστάσεων της 31.12.2009 αντίστοιχα.

2. Την 31 Δεκεμβρίου 2009 το μέρισμα μετά από φόρους που αποσκοπούσε στις προνομιούχες μετοχές ανέρχεται σε Ευρώ 31.07 εκ.

3. Στις 31 Μαρτίου 2009, υπεγράφη μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της Τράπεζας σύμβαση δανεισμού ειδικών πτωχών ευρώ 807 εκ. σε εφαρμογή του Ν. 3723/2008.

4. Ο Όμιλος στην τρέχουσα χρήση εντάχθηκε στο δυσμενές οικονομικό περιβάλλον και την παρατεταμένη πτώση των τιμών του Χρηματιστηρίου. Μείωση ανέμενης απόφαση χρεωκόπων που έχουν τρέχουσα στην κατάσταση προς πώληση, με επιβάρυνση των απομειωμένων χρήσης κατά Ευρώ 176 εκστ. περίπου. Δεν αναδοθέντα επί αυτή επί ήθη αναγορεύσει σε προνομιούχες χρήσεις στο απομειωμένο εύλογη αξία.

5. Οι εταιρίες που περιλαμβάνονται στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις, η καταστατική όδρα αυτών, το ποσοστό συμμετοχής σε αυτές, η δραστηριότητα και ο τρόπος ενομιολογίας σε αυτές, αναφέρονται στη σημείωση 1 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων της 31.12.2009.

6. Για πρώτη φορά περιλαμβάνεται στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της 31.12.2009 η θυγατρική εταιρία της ΑΤΕ ΑΕ-ΑΝΑΛΙΤΙΚΗ στη Ρουμανία ΑΤΕ ΠΟΥΛΕΡΕΣ Σ.Α. ΡΟΥΜΑΝΙΑ. Επιπλέον περιλαμβάνεται στις οικονομικές καταστάσεις η κοινοπραξία θυγατρική εταιρία της ΔΑΔΑΔΗ ΑΕ Σ.Α.Δ.Δ. Α.Ε. η οποία συστάθηκε με την από 11-Φεβρουαρίου 2009 απόφαση της αρμόδιας Νομορμίας. Ανάλυση περιγραφή παρατίθεται στη σημείωση 1 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων της 31.12.2009.

7. Για τα κέρδη / (ζημία) μετά από φόρους ανά μετοχή παρατίθεται λεπτομερής περιγραφή στη σημείωση 17 των Ενοποιημένων και των Ατομικών Οικονομικών Καταστάσεων της 31.12.2009 αντίστοιχα.

8. Για τις αξιολογημένες φορολογικές χρεώσεις των εταιριών του Ομίλου και της Τράπεζας γίνεται σχετική αναφορά στη σημείωση 16 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων της 31.12.2009.

9. Ο αριθμός των απαγορευόμενων προσωπικών στον Όμιλο και στην Τράπεζα είναι αντίστοιχα:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31-Δεκ-09	31-Δεκ-08	31-Δεκ-09	31-Δεκ-08
Μόνομο προσωπικό:	9.157	8.978	6.500	6.356
Εποικικό προσωπικό:	746	579	0	0
Σύνολο προσωπικό:	9.903	9.458	6.500	6.356

10. Τα ποσά και η φύση των λοιπών συνολικών εσόδων μετά από φόρους για τον Όμιλο και την Τράπεζα είναι ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΤΡΑΠΕΖΑ	
	31-Δεκ-09	31-Δεκ-08	31-Δεκ-09	31-Δεκ-08
(ποσά εκφραζόμενα σε χιλιάδες ευρώ)				
Συναλλαγματικές Διαφορές	(15.995)	(35.671)	0	0
Απομειωμένα χρεωστικών διαθεσίμων προς πώληση:				
- Απομειωμένη κέρσης	29.045	(608.266)	27.426	(574.711)
- (Κέρδη) / (Ζημία) από την πώληση χρεωστικών μεταβλητών στα απομειωμένα χρήσης	26.478	(350)	23.604	(315)
- Απομειωμένη κέρσης	168.518	0	168.518	0
- Φόρος που αναλογεί	(45.512)	91.910	(43.909)	80.898
Αναλογία λοιπών συνολικών εσοδών/συνγγενών εταιριών:	(26)	(186)	0	0
Λοιπά συνολικά έσοδα χρήσης μετά από φόρους:	162.508	(662.553)	175.639	(484.428)

11. Οι πωλές φρούκας συναλλαγές (έσοδα και έξοδα) σωρευτικά από την έναρξη της οικονομικής χρήσης καθώς και τα υπόλοιπα των απαιτήσεων και υποχρεώσεων του Ομίλου και της Τράπεζας στη μέρη της τρέχουσας χρήσης που έχουν προκύψει από συναλλαγές τους με το συνδεδεμένο μέρος, όπως αυτά αναφέρονται στο Δ.Λ.Π. 54, με διακριτή παραβολή των συνολικών αμοιβών των συνδεδεμένων στελεχών και μέλων της Διοικήσης, των συναλλαγών τους, καθώς και των απαιτήσεων και υποχρεώσεων τους έχουν ως εξής:

	ΛΟΙΠΑ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΑ ΜΕΡΗ		ΜΕΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΚΥΝΤΙΚΑ ΠΤΕΛΕΙΑ	
	ΟΜΙΛΟΣ	ΤΡΑΠΕΖΑ	ΟΜΙΛΟΣ	ΤΡΑΠΕΖΑ
	31-Δεκ-09	31-Δεκ-08	31-Δεκ-09	31-Δεκ-08
α) Έσοδα	€ 3.47 εκ.	€ 4.42 εκ.	€ 3.51 εκ.	€ 0.73 εκ.
β) Έξοδα	0	€ 57.90 εκ.	β) Δάνεια	€ 3.48 εκ.
γ) Απαιτήσεις	€ 80.00 εκ.	€ 887.33 εκ.	γ) Καταθέσεις	€ 8.13 εκ.
δ) Υποχρεώσεις:	€ 0.08 εκ.	€ 499.99 εκ.		€ 0.63 εκ.

12. Τα ποσά των σωρευτικών προβλεψών που έχουν αναγνωριστεί για κάθε μία από τις παραπάνω περιπτώσεις έχουν ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ	ΤΡΑΠΕΖΑ
	31-Δεκ-09	31-Δεκ-08
Επιπτώσεις συναλλαγών:	€ 17.80 εκ.	€ 3.20 εκ.
Ανέμενες φορολογικές χρεώσεις:	€ 20.83 εκ.	€ 11.57 εκ.
Λοιπές προβλέψεις:	€ 48.58 εκ.	€ 42.57 εκ.
	€ 87.01 εκ.	€ 57.44 εκ.

13. Ο Όμιλος κατέχει την 31.12.2009 ίδιες μετοχές της μητρικής ΑΤΕbank (περίοδος 2.120.825 και αξία κτήσης Ευρώ 8.338 γ.λ.) που εμφορούνται ανακριτικά στην Κοινωνική βάση του Ομίλου.

14. Οι Αγοραστικές αξίες που ακολουθήθηκαν για τη σύνθεση των Οικονομικών Καταστάσεων της 31.12.2009, είναι συνυπάρχουσες με αυτές που αναφέρονται στη αντίστοιχη οικονομική κατάσταση της χρήσης που έληξε την 31.12.2008, οι οποίες έχουν αναρτηθεί στο διεύθυνση, με έκδοση της επιπτώσεων από την υιοθέτηση των νέων λογιστικών προτύπων όπως αναφέρονται στη σημείωση 3 των Οικονομικών Καταστάσεων της 31.12.2009 του Ομίλου και της Τράπεζας. Ο Όμιλος και η Τράπεζα κατά το β' εξάμηνο της χρήσης 2008, έναντι χρήσης των προηγούμενων του Δ.Λ.Π. 38 και του Δ.Λ.Π. 7 και οι επιπτώσεις από τη χρήση αυτή αναφέρονται στη σημείωση 24 των Οικονομικών Καταστάσεων της 31.12.2009 του Ομίλου και της Τράπεζας αντίστοιχα.

15. Η Τράπεζα αναδόχου της εταιρία ABG Finance International Plc με την έγληση της ΑΤΕbank.

16. Στις 15 Ιανουαρίου 2010 εγκρίθηκε το βασικό ενημερωτικό δελτίο του Προγράμματος Είδους Μεσοπρόθεσμων Ομολογιών (EMTN) ύψους μέχρι του ποσού των Ευρώ 5 δις από το χρηματιστήριο του Λουξεμβούργου με ενδότες την ΑΤΕbank και τη θυγατρική της εταιρία ABG Finance Plc. Για τις ίδιες της ΑΒΟ Finance Plc έχει δοθεί η έγληση της ΑΤΕbank. Στο πλαίσιο αυτό, η ΑΒΟ Finance International Plc προγράμματος στην έκδοση πτωχών αναγορεύσει αξίας Ευρώ 1.4 δις και λήξης την 15 Φεβρουαρίου 2012.

17. Το Διοικητικό Συμβούλιο στη συνέλευση του στις 25 Φεβρουαρίου 2010 αποφασίζει την εξαγορά των μετοχών των θυγατρικών της Τράπεζας Ιταλίας ΑΤΕ Leasing Α.Ε. (ποσοστό 2,00%), ΑΤΕ Καρπία Α.Ε. (ποσοστό 2,00%), ΑΤΕ Χρηματοοικονομική Α.Ε. (ποσοστό 33,41%), ΑΤΕ Τεχνική Ρυθμιστική Α.Ε. (ποσοστό 10,34%) και ΑΤΕ Αθηνών Α.Ε. (ποσοστό 9%) που σύμφωνα με την απόφαση από άλλες εταιρίες του Ομίλου. Επιπλέον, διοικητικό Συμβούλιο στη συνέλευση του στις 23 Μαρτί

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.

ΑΡ.Α.Ε. 6065/06/Β/86/04

ΕΔΡΑ: ΑΜΕΡΙΚΗΣ 4, Τ.Κ. 105 64, ΑΘΗΝΑ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΟΥ ΑΠΟ 1 Ιανουαρίου 2009 έως 31 Δεκεμβρίου 2009

(Δημοσιεύονται βάσει του κ.ν. 2190/20, άρθρο 135 για πληροφορίες που συνδέονται οικονομικά καταστάσεις, οικονομικές και μη, και το Δ.Λ.Τ.)

Το παρόν αποτελεί και πληροφόρηση, που προκύπτει από οικονομικές καταστάσεις, στοιχεία με βάση την ετήσια έκθεση για τον οικονομικό έλεγχο και το στατιστικό της Τράπεζας Πειραιώς Α.Ε. και του Ομίλου. Δεν είναι εγγυημένα στα στοιχεία, πληροφόρηση σε οποιαδήποτε είδος αναφοράς είναι ή/και αναφέρεται με τη Τράπεζα, οι αναφορές στα δημόσια δεδομένα της Τράπεζας, όπου αναφέρονται οικονομικές καταστάσεις, καθώς και οι άλλες πληροφορίες που είναι ετήσιες ή άλλες.

Table with 4 columns: ΟΜΙΛΟΣ, ΤΜΗΤΕΣ, 1 Ιαν - 31 Δεκ 2009, 1 Ιαν - 31 Δεκ 2008. Rows include assets, liabilities, and equity.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ

Table with 4 columns: ΟΜΙΛΟΣ, ΤΜΗΤΕΣ, 31 Δεκεμβρίου 2009, 31 Δεκεμβρίου 2008. Rows include assets, liabilities, and equity.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Table with 4 columns: ΟΜΙΛΟΣ, ΤΜΗΤΕΣ, 1 Ιαν - 31 Δεκ 2009, 1 Ιαν - 31 Δεκ 2008. Rows include equity components.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΠΟΣΩΝ

Table with 4 columns: ΟΜΙΛΟΣ, ΤΜΗΤΕΣ, 1 Ιαν - 31 Δεκ 2009, 1 Ιαν - 31 Δεκ 2008. Rows include cash and assets.

ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΚΡΕΤΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Summary table for total liabilities and equity.

Εξηγήσεις: 1) Έκτα τμήρη... 2) Επένδυση... 3) Η Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε. έχει ελεγχθεί από το Δ.Λ.Τ. σύμφωνα με το άρθρο 135 του κ.ν. 2190/20... 4) Ο Όμιλος αποτελείται από τις εταιρείες που αναφέρονται στην κατάσταση... 5) Την κατάσταση της 31/12/2009, μετά από συγχώνευση Τράπεζας Α.Ε. με την Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε....

Αθήνα, 29 Μαρτίου 2010

Table with 4 columns: Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ, Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ, Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ, Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΟΜΙΛΟΥ. Includes names like ΜΑΧΑΙΡΗΣ Γ. ΣΑΛΛΑΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Τ. ΜΑΝΟΣ, ΔΗΜΗΤΡΟΣ Δ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ Ε. ΠΟΛΙΤΗΣ.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε. ΑΡ.Μ.Α.Ε. 6065/06/Β/ΕΠΙΧ.

ΕΔΡΑ: ΑΜΕΡΙΚΗΣ 4, Τ.Κ. 105 64, ΑΘΗΝΑ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ από 1 Ιανουαρίου 2010 έως 31 Δεκεμβρίου 2010

(Δημοσιεύματα βάσει του κ.ν. 2190/20, άρθρο 135 για επιχειρήσεις που συντάσσουν ετήσιους οικονομικούς καταστάσεις, εννοητικές και μη, κατά το Δ.Π.Χ.Α.)

Το παρόντα στοιχεία πληροφορίες, που προκύπτουν από τις οικονομικές καταστάσεις, συντάσσονται με μία μέθοδο επιμελήσεως που εννοητικές καταστάσεις και τα αποτελέσματά της Τράπεζας Πειραιώς Α.Ε. και τα Ούτως ή Ούτεως εννοητικές καταστάσεις, την προβλεπόμενη μέθοδο επιμελήσεως (δηλαδή επιμελήσεως) της Τράπεζας, που αναφέρεται σε διάφορα θέματα του Τριμηνίου, όπως αναγράφονται στις οικονομικές καταστάσεις, καθώς και σε διάφορα θέματα της φερενής ετήσιας έκθεσης.

Table with 2 main sections: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ and ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ. Includes columns for 11m-31 Dec 2010, 11m-31 Dec 2009, and 11m-31 Dec 2010. Rows include Revenue, Expenses, and Profit.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ

Table with 4 columns: 31 Δεκεμβρίου 2010, 31 Δεκεμβρίου 2009, 31 Δεκεμβρίου 2010, 31 Δεκεμβρίου 2009. Rows include Assets, Liabilities, and Equity.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Table with 4 columns: 11m-31 Dec 2010, 11m-31 Dec 2009, 11m-31 Dec 2010, 11m-31 Dec 2009. Rows include Share Capital, Reserves, and Dividends.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΑΜΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

Table with 4 columns: 11m-31 Dec 2010, 11m-31 Dec 2009, 11m-31 Dec 2010, 11m-31 Dec 2009. Rows include Cash, Loans, and Deposits.

- Επισημάνσεις: 1. Έκτα προμήθεια... 2. Έκτα προμήθεια... 3. Η Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε. και θυγατέρες... 4. Οριστικά στοιχεία... 5. Στοιχεία... 6. Στοιχεία... 7. Στοιχεία... 8. Στοιχεία... 9. Στοιχεία... 10. Στοιχεία... 11. Στοιχεία... 12. Στοιχεία... 13. Στοιχεία... 14. Στοιχεία... 15. Στοιχεία... 16. Στοιχεία...

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ & C.E.O. Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ Ο ΒΟΗΘΟΣ ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΜΙΧΑΗΛ Γ. ΓΑΛΑΪΑΣ Α.Α.Τ. 1164347 ΣΤΑΥΡΟΣ Μ. ΛΕΚΑΚΟΣ Α.Α.Τ. ΑΒ 570154 ΓΕΩΡΓΙΟΣ Γ. ΠΟΥΛΟΥΡΟΣ Α.Α.Τ. 121719 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΠΑΔΑΡΗΣ Α.Α.Τ. ΑΖ 630785